

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปริญญา

พัฒนาสังคม

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง

The Aggressive Behaviors of Students: A Case Study of Female Students with Violent Behaviors

นามผู้วิจัย นางสาวสาวิกา สามารถ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์พันธุ์หญิงพนมพร พุ่มจันทร์, ปร.ค.)

ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร, วท.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่

เดือน

พ.ศ.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง

The Aggressive Behaviors of Students: A Case Study of Female Students with Violent Behaviors

โดย

นางสาวสาวิกา สามารถ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาวิกา สามารถ 2554: พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม) สาขาวิชาพัฒนาลังคม
โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์พันธุ์หญิงพนมพร พุ่มจันทร์, ปร.ด. 106 หน้า

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมก้าวร้าว ศึกษาบทบาทของการรับชมละครโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวที่มาจากเลียนแบบละครโทรทัศน์ ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเริ่มจากการเข้าไปทำความสนทนากับกลุ่มตัวอย่าง และการเก็บข้อมูล จากการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกนักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบ Snowball และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกข้อมูล บันทึกเทป และจัดเรียงข้อมูลเป็นหมวดหมู่

ผลการวิจัย พบว่า วิถีชีวิตของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่รุนแรงตั้งแต่เด็ก ส่วนใหญ่แล้วจะมีปัญหาทะเลาะวิวาทติดกันรุนแรงๆประมาณช่วง ป.6 จนถึงช่วงมัธยม ส่วนปัจจัยที่ทำให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา มีพฤติกรรมก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงมาจากปัจจัยต่างๆ โดยเรียงจากปัจจัยที่ส่งผลจากมากไปน้อยตามลำดับคือ 1. ปัจจัยด้านการคบเพื่อน ส่วนใหญ่เป็นอิทธิพลในการเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเที่ยวกลางคืน การกินเหล้าเข้าผับ และการทะเลาะวิวาทที่มีเป็นประจำ 2. ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลทำให้พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไปจากการเป็นเด็กที่สุภาพเรียบร้อยกลับกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง เนื่องจากการเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่อาจโดนรังแก หรือการโดนรุ่นพี่กลั่นแกล้งเวลาที่อยู่ที่โรงเรียน 3. ปัจจัยด้านครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดู) ผู้ปกครองมักจะมีวิธีการเลี้ยงดูแบบตามใจ จนบางครั้งอาจเรียกได้ว่าปล่อยปละละเลยจนทำให้เด็กกลายเป็นคนเอาแต่ใจตนเองและมีอารมณ์ก้าวร้าว 4. ปัจจัยด้านคลิปวิดีโอติดกัน ส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างจะชอบดูคลิปวิดีโอติดๆ เพราะดูแล้วจะรู้สึกสนุก มีอารมณ์ร่วม และอยากแสดงออกซึ่งความรุนแรง

Sawika Samat 2011: The Aggressive Behaviors of Students: A Case Study of Female Students with Violent Behaviors. Master of Arts (Social Development), Major Field: Social Development, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Major Panomporn Pumjan, Ph.D. 106 pages.

The study of students' aggressive behaviors: case study of female student with violent behaviors aimed to analyze life and factors contributing to aggressive behavior. Main factors are the role of television viewing that effect aggressive behavior by imitating soap opera and the role of parenting by family to students' aggressive behavior.

The study was conducted by qualitative research methods, starting from getting close to the samples and collect data by participant observation and deep interview. Five female students with aggressive behaviors were chosen by snowball technique and collected data by take notes, voice record, and sorting data into categories.

The results showed that in the life of students with aggressive behavior, all samples have shown aggressive and violent behavior since they were children. In most cases, they will have brawl problem in high school until 6 Grad. The results also reveal that students in the sampling group developed their aggressive and violent behavior from many factors. The factors can be sort in order of importance as followed, 1. friends union behavior, mostly night life, drinking alcohol and controversy 2. School, which is the place student changed from polite to aggressive because they were persecute by senior. 3. Family that provide indulgent or sometimes neglect parenting lead children to become self-willed and aggressive. 4. Video clips contains violent, which are favorite among students because it made them feel enjoy and want to behave aggressively.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งของ อาจารย์พันตรีหญิง ดร.พนมพร พุ่มจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ศิริกร ฤกษ์ห่วย รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร อาจารย์สานิต ฤทธิมนตรี อาจารย์ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และคณาจารย์สาขาพัฒนาสังคมทุกท่านที่อบรมสั่งสอนและได้ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษา และขอขอบคุณน้องๆ นักเรียนหญิงที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการสัมภาษณ์ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประสบผลสำเร็จไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณพรณทิพา อินทร์แก้ว สำหรับความรักความห่วงใย คำแนะนำ กำลังใจที่ดี ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทสาขาพัฒนาสังคม รุ่นที่ 52 ทุกท่านที่ให้ความเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน

และท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัว คุณพ่อบำรุง คุณแม่นิลาดี พี่ชาวยุทธ์ สามารถ ที่ให้คำแนะนำ ความห่วงใย ช่วยเหลือและสนับสนุนในทุกด้าน ตลอดจนเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ขอมอบแก่บุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่าน

สาวิกา สามารถ
เมษายน 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
พฤติกรรมความก้าวร้าว	6
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น	16
แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบ	23
ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร	29
แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู	42
ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	50
กรอบแนวคิดการวิจัย	52
คำถามการวิจัย	52
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	53
พื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา	53
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	54
วิธีการศึกษา	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56

สารบัญ (ต่อ)

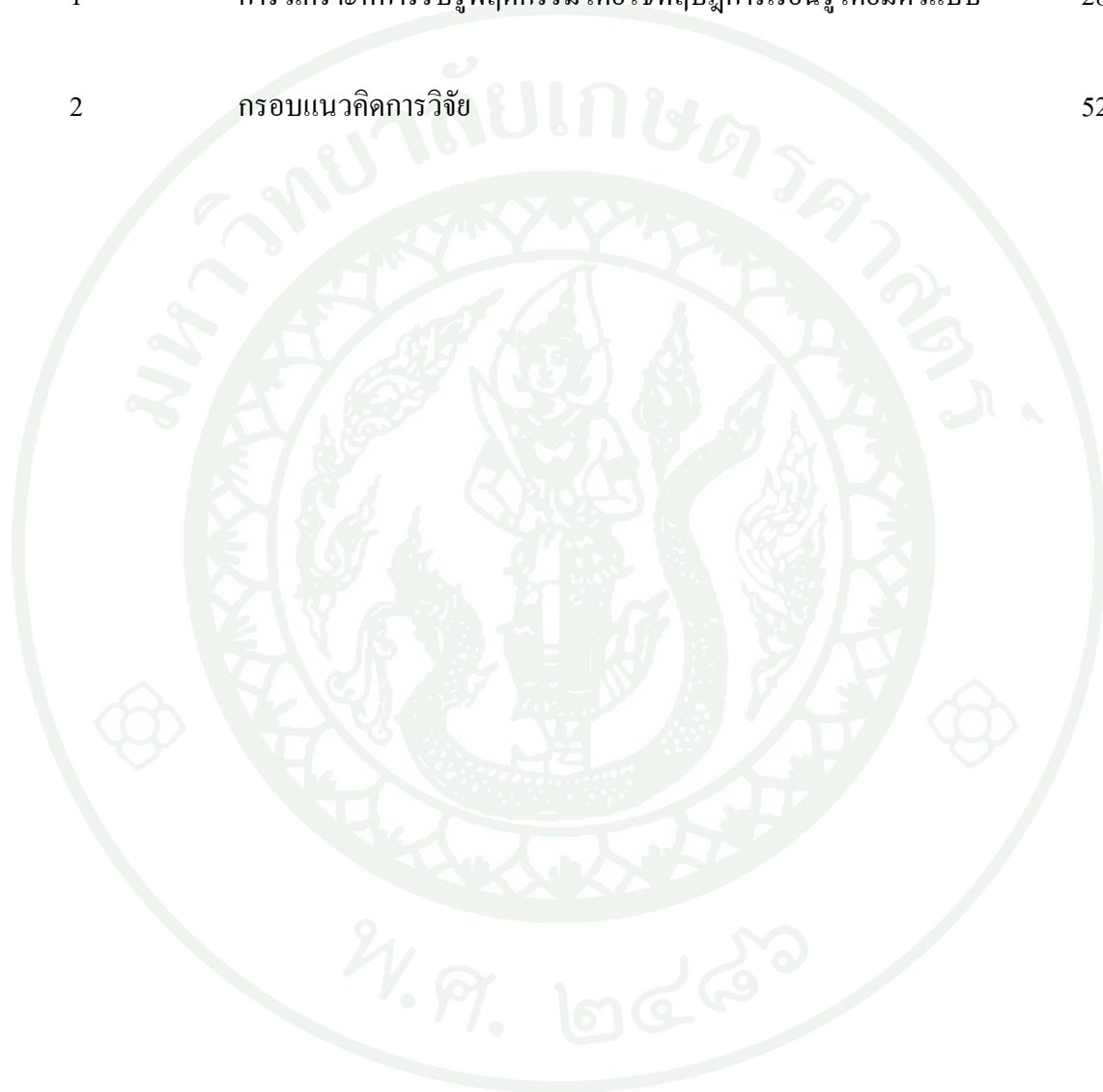
	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิจัย	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	90
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	94
ภาคผนวก	103
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	อายุ จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	69
2	จำนวนและร้อยละของภูมิฐานะเดิมของกลุ่มตัวอย่าง	69
3	จำนวนและร้อยละของลักษณะที่พกอาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง	69
4	จำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	70
5	จำนวนและร้อยละของสถานภาพบิดามารดา	70
6	จำนวนและร้อยละของลักษณะการอบรมเลี้ยงดู	70
7	จำนวนและร้อยละ การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง	71
8	จำนวนและร้อยละ การรับชมละครโทรทัศน์	71

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การวิเคราะห์การรับรู้พฤติกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ	28
2	กรอบแนวคิดการวิจัย	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงจากในอดีตไม่ว่าจะเป็นสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้จิตใจว่า วัยรุ่นจึงต้องการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น บางคนก็สามารถผ่านช่วงวัยรุ่นได้โดยไม่มีปัญหา แต่อีกหลายคนมักประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ส่วนหนึ่งเกิดจากครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุดในการปรับปรุงพฤติกรรม พ่อแม่จึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในช่วงวัยรุ่น แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันจึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูน้อยลงซึ่งในวัยนี้ต้องการความเข้าใจ ถ้าพ่อแม่ให้การดูแลมีการพูดคุยเมื่อเกิดปัญหาจึงจะทำให้เด็กวัยนี้ผ่านปัญหาไปได้ แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันสูง ทำให้ต้องทำงานหนักมากขึ้น พ่อแม่จึงไม่มีเวลาเด็กวัยรุ่นจึงหันไปหาเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากต่อเด็กวัยรุ่น เมื่อเด็กวัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มกันได้มีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จึงเกิดการแสดงพฤติกรรมคล้ายๆกัน เช่น การแต่งตัว การพูด และนิยมสิ่งต่างๆ เหมือนเพื่อน ดังนั้นถ้ามีการคบเพื่อนที่ไม่ดีก็อาจถูกชักนำไปในทางที่ไม่ดีได้ เช่น ยาเสพติด โดดเรียน การใช้ความรุนแรง การดบตี เป็นต้น และนอกจากเด็กวัยรุ่นจะติดเพื่อนแล้วปัจจุบันยังพบปัญหาใหม่นั้นคือการมีพฤติกรรมเลียนแบบละครโทรทัศน์ เนื่องจากโทรทัศน์เป็นหนึ่งในสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงวัยรุ่นส่วนใหญ่ได้ดีเพราะสามารถเข้าได้ใกล้ชิดกับผู้บริโภคในทุกพื้นที่ทุกเวลา

ดังนั้นปัญหาที่พบเห็นจากสื่อละครโทรทัศน์ที่ได้นำเสนอจึงมีโอกาเสี่ยงกับการที่นักเรียนและเยาวชนอาจนำพฤติกรรมเหล่านั้นมาเลียนแบบได้คือ ละครโทรทัศน์มีเนื้อหารุนแรง นอก จากนี้ยังพบพฤติกรรมเลียนแบบด้านการแต่งตัว การพูดจา แสดงการขู่คุกคาม และแสดงผล ลัพท์จากการทำร้าย เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับสารเหล่านี้โดยปราศจากผู้ให้การชี้แนะที่ถูกต้อง อาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบเกิดความหวาดระแวงจนไม่ไว้วางใจใครและเกิดจากความชาชินต่อความรุนแรงได้ในที่สุด (มนัสวีนิ จันทะเลิศ, 2548)

จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การ์ตูน โฆษณา ฯลฯ มีบทบาทและอิทธิพลต่อการค้นหา และพบตนเองของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก (วนิดา พุ่มพา, 2547) เพราะสื่อจะนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในวงกว้างแก่คนทุกวัย ทำให้วัยรุ่นซึมซับสิ่งต่างๆ ในแง่มุมที่ไม่เหมาะสมตามวัยของตน เด็กวัยนี้มักจะเลียนแบบมาใช้ในการค้นหาตนเอง เช่น การคลั่งคารา การทำตัวให้เหมือนในด้านบุคลิกลักษณะ การแต่งกาย เป็นต้น เด็กวัยรุ่นจึงอาจถูกรอบงำจากอิทธิพลของการสื่อสาร ที่ใช้ตัวแบบดึงดูดใจ อาจส่งผลให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ จากสำรวจของสำนักวิจัยเอแบคโพลเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่นไทย พบว่า สื่อมีอิทธิพลต่อการใช้ความรุนแรง อันดับ 1 ภาพยนตร์ อันดับ 2 การชักจูงและสนับสนุนจากเพื่อน อันดับ 3 ข่าวความรุนแรง ที่ปรากฏตามสื่อ อันดับ 4 เกมตู้ และเกมคอมพิวเตอร์ อันดับ 5 อินเทอร์เน็ต อันดับ 6 รายการทีวี อันดับสุดท้าย นิยาย หรือการ์ตูนแนวก้าวร้าว (ไทยรัฐ, 2548) ดังนั้นเด็กวัยรุ่นจึงเกิดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงตัดสินใจปัญหาเพราะขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวจึงถูกชักจูงได้ง่ายจากเพื่อน วัยรุ่นจึงมีปัญหาในการปรับพฤติกรรม และพฤติกรรมหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันคือพฤติกรรมก้าวร้าว

ปัญหาการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นไทยมีมานานแล้วซึ่งในอดีตจะมีลักษณะ ชก ต่อย แต่ในปัจจุบันได้มีการใช้อาวุธและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ดังเช่น ข่าวว่ามีเด็กวัยรุ่นอายุ 17 ปี จุดไฟเผาแฟนเพียงเพราะฝ่ายหญิงต้องการที่จะบอกเลิก (คมชัดลึก, 2551) หรือคลิปวิดีโอนักเรียนหญิงตบตีกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มความรุนแรงในผู้หญิงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก ความพลุกพล่านทางอารมณ์ และสิทธิเท่าเทียมระหว่างหญิงชายที่มีมากขึ้น ทำให้อารมณ์ดิบที่ผู้หญิงเคยเก็บกลั่น และอดกลั่นเอาไว้ หายไป จนแสดงออกถึงความรุนแรงระหว่างกันมากขึ้น จะเห็นว่ามีเด็กวัยรุ่นจำนวนมาก ที่ใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ รวมทั้งกิริยาท่าทางที่แข็งกระด้าง ก้าว ร้าว วาจาหยาบคาย ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดด้วยกันหลายสาเหตุเป็นต้นว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การต้องการให้เพื่อนยอมรับ รวมทั้งการเลียนแบบสื่อ ซึ่งเด็กในวัยนี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ อาจจะประสบปัญหาคับข้องใจ จึงประสบปัญหามากกว่าวัยอื่นๆ พฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงของนักเรียนที่ศึกษาในสถานศึกษาได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น อีกทั้งกระทำไปอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ และไม่เกรงกลัวต่อความผิดทางสังคมและกฎหมายบ้าน เมือง ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความโกรธจนกระทั่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอาจจะเกิดจากการถูกขัดขวางสิทธิที่พึงได้รับการถูกผู้อื่นดูหมิ่นเหยียดหยาม การไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น การถูกล้อเลียน เป็นต้น (हररररर ररररर, 2541)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และมีความต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง เนื่องจากนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาเป็นช่วงวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นในช่วงนี้มีการเลียนแบบเนื่องจากกำลังเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จึงมีการเรียนรู้พฤติกรรมหลายอย่าง ทั้งจาก พ่อแม่ เพื่อน และสื่อต่างๆ ถ้ามีการเรียนรู้ที่ดีก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่ดีในอนาคตได้ รวมทั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังถือเป็นพื้นที่หนึ่งที่เป็นสังคมเมือง มีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งยังมีความหลากหลายของประชากร อาชีพ ตลอดจนยังมีแหล่งธุรกิจ การค้าและสถานบันเทิงที่ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ล่อตาล่อใจ และอาจชักนำเยาวชนซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เข้าไปสัมผัสจนอาจทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ โดยจะศึกษาถึงสภาพวิถีชีวิตของนักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรงและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อที่จะทำความเข้าใจและเป็นแนวทางในการที่จะแก้ไขปัญหานี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว
3. เพื่อศึกษาบทบาทของการรับชมละครโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวที่มาจากเลียนแบบละครโทรทัศน์
4. เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน
2. ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลให้ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดพฤติกรรมความก้าวร้าวต่อไป

3. ผลการวิจัยนำมาศึกษาหาแนวทางให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาทางให้ความช่วยเหลือและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความก้าวร้าวรุนแรงต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยเฉพาะกลุ่มนักเรียนหญิงในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การศึกษาวิจัยในที่นี้ได้ให้ความหมายของคำต่างๆ ไว้ดังนี้

พฤติกรรมการเล่นแบบละครโทรทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมตัวแสดงในละครโทรทัศน์ แล้วเกิดการกระทำตามบทบาทของตัวแสดงหรือดาราในเรื่องที่รับชม ซึ่งการเล่นแบบนี้จะมีการเลียนแบบจากภายนอก และการเลียนแบบจากภายใน การเลียนแบบจากภายนอก จะอยู่ในระดับผิวเผิน โดยจะแสดงปฏิกิริยาทำทางเหมือนอย่างตัวแบบ การเลียนแบบจากภายในเป็นการกระทำตามบทบาทของตัวแสดงที่มุ่งเน้นทางด้านจิตใจ โดยมีความต้องการเหมือนตัวแบบ และเลือกเอาคุณลักษณะบางประการของตัวแบบมาเป็นของตน

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่างๆ โดยการให้รางวัล ลงโทษ หรือควบคุมด้วยวาจา เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งทางกายและทางใจแก่เด็ก ซึ่งเด็กจะได้รับข้อมูลข่าวสารและแบบอย่างจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองโดยตรง

พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ประเภทของละครโทรทัศน์ที่ชอบชม เหตุผลที่ชม

พฤติกรรมความก้าวร้าว หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด แบ่งเป็น

1) ความก้าวร้าวทางกาย หมายถึง ความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะทางกาย เช่น การชก ต่อย เตะ หรือใช้อวัยวะร่วมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดทางกาย

2) ความก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น โดยใช้ถ้อยคำทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด เช่น การนินทา การพูดวิพากษ์วิจารณ์ พูดจาหยาบคาย พูดข่มขู่ คำ ตะโกน ตวาด พูดโอ้อวด เป็นต้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. พฤติกรรมความก้าวร้าว
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบ
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร
5. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมความก้าวร้าว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

พฤติกรรมของมนุษย์ คือ การกระทำต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกมาในขณะที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว ซึ่งอาจจะสังเกตเห็นได้ชัดหรือสังเกตไม่ได้ ขึ้นอยู่กับการกระทำ ถ้าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองหรือผู้อื่น ก็เรียกว่า ประพฤติดี แต่ถ้าหากเป็นการกระทำที่ไม่พึงปรารถนาและก่อความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าจะทันทีหรือภายหลังก็เรียกว่าประพฤติไม่ดี (ดวงใจ สมานสิน, 2539)

วิชิต เพือกนอก (2536) กล่าวว่าความก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและเป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคมอย่างมาก นักจิตวิทยาถือว่าพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับรุนแรงเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเป็นพฤติกรรมที่ปรับตัวไม่ได้คนที่มีความก้าวร้าวเป็นคนที่ขาดการควบคุมตนเองและทำลายสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ เบอร์โควิทซ์ยังได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ชนิดได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธ (The Angry Aggression of Hostility Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บ เป้าหมายของการกระทำอยู่ที่การบาดเจ็บหรือความเจ็บปวดอย่างทรมาณ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (The Instrumental Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาที่จะทำร้ายให้ได้รับบาดเจ็บแต่แรงเสริมที่มีต่อความก้าวร้าวชนิดนี้คือรางวัล บุคคลจะแสดงพฤติกรรมชนิดนี้เพื่อผลดังกล่าว รวมทั้งการระบายความคับข้องใจ การเรียกร้องความสนใจ ด้วยพฤติกรรมชนิดนี้จะเปลี่ยนไปตามการจัดสิ่งแวดล้อมของรางวัลและการลงโทษ

นพมาศ อุ้งพระ (2545) กล่าวว่า ความก้าวร้าวในเด็กเป็นเรื่องธรรมดา แสดงว่าเด็กเริ่มโตพอที่จะยืนหยัดในจุดยืนของตัวเอง การมีความขัดแย้งบ้างจึงอาจเสริมการเรียนรู้ทางสังคม ทำให้รู้จักพลวัตของสังคม รู้จักการต่อรองและการประนีประนอมมากขึ้น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการก้าวร้าวว่ามี 2 แบบ ได้แก่

1. ความก้าวร้าวแบบที่อยากได้ของมากกว่าการอยากทำร้ายผู้อื่น (instrumental aggression)
2. ความก้าวร้าวแบบอยากทำร้ายคน (hostile aggression)

วุฒิสักดิ์ แดงเหลือง (2547) ได้สรุปความหมายของความก้าวร้าวว่าเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมความรุนแรงผิดไปจากปกติ โดยเป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นให้ได้รับความเสียหาย หรือเจ็บป่วยทั้งทางกาย และจิตใจ เพื่อปลดปล่อยความเครียด และระบายความคับข้องใจของตนเอง ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา แสดงออกได้ทั้งกายและทางวาจา ซึ่งมีระดับความรุนแรงต่างกัน

ศิริวรรณ ปุ่นคอน (2547) ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด และได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางกายร่วมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด แบ่งออกได้ 2 ลักษณะคือ

2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะทำท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม สำหรับคำพูดที่ใช้ปฏิเสธได้แก่ การพูดตรงๆ เช่น “ออกไปเดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้าย เช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด สำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกต หรือ การเลียนแบบการกระทำจากบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยมีเจตนาทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด และได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ประเภทคือ ความก้าวร้าวทางกาย และความก้าวร้าวทางวาจา

ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์

فروยด์อธิบายว่า โครงสร้างบุคลิกภาพ ประกอบด้วยพลัง 3 ประการ ได้แก่ Id Ego และ Super Ego พลังทั้ง 3 มีลักษณะเฉพาะตัว แต่ก็มีอิทธิพลต่อกันและทำงานร่วมกัน บุคลิกภาพของใครจะมีลักษณะเช่นไรขึ้นอยู่กับพลัง Id Ego และ Super Ego ทำงานประสานร่วมกันในลักษณะอย่างไร (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549)

1. Id เป็นพลังงานจิตตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด จึงหมายรวมทั้งสัญชาตญาณด้วย มักเกี่ยวข้องกับการสนองความปรารถนาทางกาย เป็นพลังเพื่อให้ได้มาซึ่งความพอใจ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลตามความเป็นจริง หรือความถูกต้องดีงาม พลัง Id จึงมีอีกชื่อเรียกหนึ่งว่า พลังแสวงหาความสุข พลังที่เกิดจากการกระตุ้นของพลัง Id มีหลายรูปแบบ ในช่วงวัยเด็กพลัง Id มีแรงผลักดันสูงมากกว่าพลัง Ego และ Superego หากเด็กถูกควบคุมมากเกินไป ไม่ได้ได้รับความพึงพอใจตอบสนอง Id จะเป็นผลร้ายต่อพัฒนาการบุคลิกภาพที่สมดุลในภายหลัง เช่น เป็นคนอ่อนไหวต่อคำสรรเสริญนิทา เป็นคนแสวงหาแต่ความสนุกความสำราญจนเกินพอดี

2. Ego เป็นพลังแห่งการเรียนรู้และเข้าใจ การรับรู้ข้อเท็จจริง การใช้เหตุผล การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย การแสวงหาวิธีการเพื่อตอบสนองพลัง Id เช่นเมื่อหิว (Id) พลัง Ego ก็ใช้เหตุผลตรึงตรองว่าจะบำบัดความหิวด้วยวิธีใดตามสถานภาพแวดล้อม เช่น ไปสำรวจตู้เย็น ทำอาหารเอง

3. Super Ego ได้แก่ เป็นพลังที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ Ego แต่แตกต่างจาก Ego โดยลักษณะถือเป็นส่วนหนึ่งเกี่ยวกับค่านิยมต่างๆ เช่น ความดี ชั่ว ถูก ผิด มโนธรรม ความยุติธรรม Super Ego หักห้ามความรุนแรงของพลัง Id โดยเฉพาะจากสัญชาตญาณแรงขับทางเพศและความก้าวร้าว

นอกจากนี้ فروยด์ ยังได้กล่าวถึงธรรมชาติการป้องกันตน (Defense) และการควบคุมตน (Control) อันมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ดังนี้ กลไกการป้องกันตน (Defense mechanisms) หมายถึง การขยับยั้งการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมแล้วเปลี่ยนแปลงการแสดงออกในรูปแบบที่สังคมยอมรับมากกว่า หรือบางครั้งในการป้องกันตนนั้นบุคคลอาจแสดงพฤติกรรมออกในลักษณะตรงกันข้ามกับความต้องการ เพื่อลดความคับข้องใจของตนเอง เช่น หากคนรักไม่ได้ก็จะแสดงออกมาในลักษณะเกลียดผู้ชายเป็นต้น สำหรับการควบคุมตน หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมให้แสดงออกมาในรูปที่เหมาะสมแก่กาลเทศะในลักษณะที่สังคมยอมรับแต่จะไม่บิดเบือนพฤติกรรมเป็นรูปอื่น เช่น เมื่อหิวก็ระงับความหิวจนรอถึงเวลา เป็นต้น

فروยด์ ได้กล่าวว่าสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมภายนอกของมนุษย์ให้แสดงตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมคือคุณธรรมที่ได้มาจากสังคม โดยเฉพาะการเลี้ยงดูจากบิดามารดาและมาจากอิทธิพลความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเด็กที่เติบโตมาจะมีการเลียนแบบเอกลักษณ์ของบิดาหรือมารดา เป็นกระบวนการรับเอาบุคลิกลักษณะของพ่อแม่มาผนวกเข้าเป็นบุคลิกลักษณะส่วนตัว ทั้งที่เป็นทางบวกหรือลบ เช่น ถ้าภายในครอบครัวมีการทะเลาะกันหรือมีการใช้ความรุนแรง เด็กจะซึมซับพฤติกรรมเหล่านี้และแสดงออกมาลักษณะความก้าวร้าว

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

Bandura (1977 อ้างใน วิจิต เฟื้อกนก, 2536) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมก้าวร้าวมีลักษณะเช่นเดียว กับพฤติกรรมทางสังคมอื่นๆ ที่เกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม แบนดูราได้อธิบายถึงความก้าวร้าวโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การเกิดความก้าวร้าว (Original of Aggression) เกิดจากการเรียนรู้ 2 ลักษณะคือ

1.1 การสังเกต เป็นการเรียนรู้จากตัวอย่างโดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นหรือเรียกว่าการสังเกตตัวแบบการเรียนรู้จากการสังเกตต้องรวมตัวแปรกระบวนการทางปัญญาด้วยการสังเกตจึงสอนให้บุคคลคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น การสังเกตตัวแบบที่ได้รับแรงเสริมกระบวนการทางปัญญาวังผลกระทบที่จะได้รับ ถ้าตนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ้าง ความคาดหวังเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ

1.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (รวมกระบวนการกระทำและกระบวนการจิตใจ) ได้แก่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัลแรงเสริมหรือลงโทษพฤติกรรมก้าวร้าวจะเกิดขึ้นอีกในโอกาสต่อไปพฤติกรรมก้าวร้าวจะเกิดขึ้นในลักษณะพฤติกรรมที่ต้องทำเองจึงจะได้แรงเสริมหรือแรงจูงใจ

2. ตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว (Instigation of Aggression) ได้แก่ประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งได้แก่

2.1 อิทธิพลของตัวแบบ ตัวแบบที่มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ทดลอง โดยเฉพาะตัวแบบที่ได้รับแรงเสริมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวที่สูงกว่า

2.2 สิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การต่อสู้ การทำร้ายร่างกาย การดูหมิ่นเหยียดหยามหรือการถอดถอนแรงเสริม สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความคับข้องใจหรือความโกรธ ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย

2.3 สิ่งจูงใจ ส่วนใหญ่พฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากการคาดหวังผลทางบวกดังนั้นตัวกระตุ้นคือแรงเสริมที่บุคคลคาดหวังมากกว่าการกระทำให้คนอื่นเจ็บปวด

2.4 การควบคุมด้วยการสอน การอบรมเลี้ยงดูนั้น บิดามารดาจะสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอนต่างๆ มีการให้รางวัลเมื่อเชื่อฟังหรือลงโทษถ้าไม่เชื่อฟัง

2.5 การควบคุมที่เป็นมาษา เป็นสิ่งเร้าภายนอกที่เกิดจากความเชื่อที่ผิด บางครั้งความเชื่อที่ผิดทำให้บุคคลก้าวร้าวได้

3. การเสริมแรงที่ทำให้ความก้าวร้าวคงอยู่ (Reinforcement of Aggression) แบบดูว่าได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 3 ชนิดคือ

3.1 แรงเสริมภายนอก เมื่อแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วได้รับแรงเสริมพฤติกรรมก้าวร้าวคงอยู่ เช่น วัยรุ่นแสดงความก้าวร้าวแล้วเพื่อนยอมรับ

3.2 แรงเสริมที่ได้รับจากการสังเกต บุคคลจะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวของตัวแบบที่ได้รับรางวัลมากกว่าตัวแบบที่ไม่ได้รับรางวัล ดังนั้นตัวแบบที่ก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัลจะเป็นตัวแบบที่มีประสิทธิภาพแรงเสริม

3.3 แรงเสริมที่เกิดจากตนเอง ได้แก่ การลดค่าหรือศักดิ์ศรีของผู้อื่น เช่น การพูดนินทาหรือตำหนิผู้อื่น จะทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่ามากขึ้น รู้สึกพึงพอใจและระบายความคับข้องใจได้

นอกจากนี้แบบดูว่าได้ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการมีตัวแบบและพัฒนาของความก้าวร้าว เขาได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กได้เฝ้าดูพฤติกรรมก้าวร้าวในตัวแบบชีวิตจริงหรือตัวแบบในภาพยนตร์ การ์ตูน เกมคอมพิวเตอร์ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากตัวแบบนั้น ผลที่คล้ายคลึงกันนี้จะพบในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและผู้ใหญ่ งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดความใส่ใจอย่างมากเกี่ยวกับผลที่มีต่อเด็กและวัยรุ่น จากการดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ (ประณต เล้าจิม, 2549)

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2547) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเกิดจากแรงขับ 2 ชนิด ได้แก่ แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drive) คือ แรงขับที่มีมาแต่กำเนิด เช่น ความหิว ความต้องการพื้นฐานต่างๆ และแรงขับทุติยภูมิ (Secondary Drive) ได้แก่ แรงขับที่ได้รับจากการเรียนรู้ทางสังคม เช่น ความภูมิใจในตัวเอง ความเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน โดยพฤติกรรมของคนหนึ่งๆ อาจเป็นสาเหตุและผลของอีกพฤติกรรมในลักษณะเป็นลูกโซ่เพื่อลดแรงขับพื้นฐาน พฤติกรรมทุกชนิดถ้าได้รางวัลจะเกิดซ้ำอีกแต่ถ้าได้รับการลงโทษพฤติกรรมนั้นจะหมดไป ตัวเสริมแรงจะช่วยลดแรง ขับเคลื่อนพฤติกรรมทั้งแรงขับปฐมภูมิและแรงขับทุติยภูมิ และความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมสังคมเป็นกระบวนการสะสมด้วยการเรียนรู้ทางสังคมแต่มีสาเหตุและวิธีการแสดงออกเฉพาะ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ว่ามีลักษณะเช่นไร และยังได้กล่าวถึงความก้าวร้าว ว่าเป็น

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีความคับข้องใจ เป็นผลเนื่องจากบุคคลได้ตั้งเป้าหมายไว้ แต่มีอุปสรรคมาขัดขวางทำให้ไปสู่เป้าหมายไม่ได้ ความคับข้องใจจะสร้างแรงขับภายในซึ่งแสดงออกมาเป็นความก้าวร้าวนั่นเอง

ความรุนแรงของพฤติกรรม

พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น มีความรุนแรงหลายระดับนักจิตวิทยาได้จัดความรุนแรงของพฤติกรรม (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) ดังนี้

1. การก้าวร้าวด้วยวาจาที่ไม่รุนแรง เมื่อเด็กผิดหวัง เด็กอาจกล่าวคำหยาบคายบ่นพึมพำ แสดงอาการไม่พอใจ เป็นพฤติกรรมที่ไม่รุนแรง และอาจสิ้นสุดลงภายในเวลาอันสั้น
2. การก้าวร้าวด้วยวาจาที่รุนแรง เป็นการกล่าวคำหยาบคายและกล่าวด้วยเสียงอันดังแสดงอาการซึ่งความโกรธ หลังจากนั้นก็เป็นการเผชิญหน้ากันของทั้งสองฝ่ายและการก้าวร้าวมักจะไม่มีสิ้นสุดเพียงแค่นั้น
3. การก้าวร้าวด้วยกำลัง เป็นการใช้กำลังกายเข้าต่อสู้หรือทำร้ายซึ่งกันและกัน หลังจากการก้าวร้าวด้วยวาจาได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจ บางครั้งอาจมีการใช้อาวุธเข้าทำร้ายร่างกายของอีกฝ่ายหนึ่ง
4. แสดงออกซึ่งความปรวนแปรทางอารมณ์ เป็นพฤติกรรมของเด็กที่มีความปรวนแปรทางอารมณ์โดยเฉพาะ เด็กจะแสดงพฤติกรรมบ่อยจนผิดสังเกต และค่อนข้างรุนแรง

การแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าว เป็นการกระทำที่รุนแรงไปจากปกติ เพื่อปลดปล่อยความเครียดระบายความคับข้องใจของตนเอง แต่เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดเสียหายหรือมุ่งทำร้ายผู้อื่นทั้งที่เจตนา และไม่เจตนา แสดงออกได้ทั้งทางกาย เช่น การทำลายสิ่งของ หรือทางวาจา เช่น การพูดเยาะเย้ย ซึ่งพฤติกรรมความก้าวร้าวที่แสดงออกมานั้นจะมีระดับความรุนแรงที่ต่างกัน(สุธีรา น้าเอี่ยม, 2534 และ ดวงใจ สมานสิน(2539) ได้ให้ความเห็นทำนองเดียวกันว่า

พฤติกรรมความก้าวร้าว เป็นการแสดงออก หรือการกระทำที่รุนแรงไปจากปกติโดยกระทำต่อบุคคลอื่นให้ได้รับความเสียหาย หรือความเจ็บปวดทั้งทางกายและจิตใจเพื่อปลดปล่อย

ความเครียด และระบายความคับข้องใจของตนเองที่เจตนาและไม่เจตนาแสดงออกได้ทั้งทางกายและวาจา ซึ่งมีระดับความรุนแรงที่ต่างกัน

จากรายงานของกลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลลำปาง (2545) ได้ย้ำถึงความก้าวร้าวไว้ว่าเป็นพฤติกรรมที่กำลังละเมิดสิทธิผู้อื่น เป็นการกระทำให้เกิดความเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นร่างกายทรัพย์สิน หรือกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้อื่น ซึ่งอาจจะแสดงออกทางวาจา หรือการกระทำก็ได้ เช่น การพูดคำหยาบ การทุบตี การผลัก การหยิก การชกต่อย การทำลายสิ่งของ และบางครั้งรุนแรงจนถึงระดับการทารุณกรรมต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ จนบาดเจ็บหรือตายได้

ดังนั้น พฤติกรรมความก้าวร้าว จึงเป็นการกระทำ หรือการแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ เพื่อที่จะทำร้ายคนอื่นทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยการแสดงออกทางกาย เช่น การใช้กำลังการทุบตี การทำลายสิ่งของต่าง ๆ และการใช้สายคาดุหมั่น เป็นต้น ส่วนการแสดงออกทางวาจา เช่น การใช้คำพูดที่รุนแรงได้เถียง หรือพูดคุยกับบิดา มารดา เพื่อนหรือบุคคลอื่น ซึ่งพฤติกรรมมีทั้งที่แสดงออกมาโดยตรง และทางอ้อม และจะมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไป

ประเภทของพฤติกรรมความก้าวร้าว

นักวิชาการได้แบ่งประเภทความก้าวร้าวออกเป็น 2 ประการคือ (นพมาศ ชีรเวคิน, 2539)

1. ความก้าวร้าวที่มุ่งทำร้าย (Hostile aggression) เป็นความก้าวร้าวที่เห็นได้อย่างเด่นชัดว่ามีเป้าหมายที่จะทำร้ายคนอื่น มีสาเหตุมาจากความเกลียดชัง หรือความเหยียดหยามที่ผู้ก้าวร้าวมีต่อเป้าหมายของตน

2. ความก้าวร้าวเพื่อเป้าหมายบางประการ (Instrumental aggression) มีเป้าหมายเพื่อป้องกันตนเอง หรือทำเพื่อเป้าหมายอื่นบางประการเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ดีขึ้นในชีวิต

สาเหตุของพฤติกรรมความก้าวร้าว

สามารถสรุปได้เป็น 5 แนวคิดใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ (พิสมัย วินูลสวัสดิ์, 2528)

1. พฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นเรื่องของสัญชาตญาณ หรือธรรมชาติของมนุษย์ทฤษฎีของ فروยด์เกี่ยวกับสัญชาตญาณก้าวร้าว(Freud's theory aggression instinct) (สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546) มีแนวคิดว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 ชนิดในตนเองมาตั้งแต่เกิดได้แก่ สัญชาตญาณแห่งชีวิต อันเป็นสัญชาตญาณที่ต้องการมีชีวิตอยู่ ซึ่งผลักดันให้มนุษย์แสดงออกมาเป็นความรักและกามารมณ์ และสัญชาตญาณแห่งความตาย อันเป็นสัญชาตญาณที่คนเราต้องการจะตายซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าว และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างจะมีแรงผลักดันในตัวที่จะทำให้ตายชีวิตกลับไปสู่สภาพไร้ชีวิต โดยมีความเชื่อว่าพลังความก้าวร้าวของคนเราจะสั่งสมและต้องถูกปลดปล่อยออกมาไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

2. พฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นผลของสิ่งแวดล้อมบางอย่าง เป็นที่ยอมรับกันว่า สภาพแวดล้อมบางอย่าง เช่น อากาศเสีย การจราจร ความร้อนและระดับเสียงที่ดังเกินไปมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางลบของมนุษย์

2.1 ระดับเสียง ระดับเสียงที่ดังเกินไปอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ผลในทางจิตวิทยา พบว่า ระดับเสียงอาจจะเป็นตัวกระตุ้นหรือเพิ่มพฤติกรรมความก้าวร้าวได้ จากการทดลองโดยแบ่งผู้รับการทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะถูกเร้าด้วยระดับเสียงที่แตกต่างกัน และให้อีกกลุ่มชมภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาพฤติกรรมความก้าวร้าว ส่วนอีกกลุ่มชมภาพยนตร์มีเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวกับพฤติกรรมความก้าวร้าว พบว่า ระดับเสียงจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความก้าวร้าวได้ และจะเห็นผลได้ชัดเจนหลังจากได้แรงกระตุ้นจากสื่อ

2.2 อุณหภูมิ ในวันที่มีอากาศร้อนอบอ้าว จะส่งผลให้บุคคลมีอารมณ์โกรธ และฉุนเฉียวมากกว่าปกติ ดังนั้นคนที่มีอารมณ์ก้าวร้าวรุนแรงมาก ๆ อาจจะก่ออาชญากรรมได้

2.3 การจราจร (สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546) ความก้าวร้าวเกิดขึ้นได้เสมอในถนนซึ่งมีปัญหาจราจร เพราะเหตุว่าคนขับรถต้องการที่จะไปถึงที่หมาย แต่เพราะรถติดทำให้ไม่สามารถไปถึงที่หมายได้ดังใจ เมื่อมีเหตุการณ์อะไรเข้ามาเป็นอุปสรรค จึงทำให้บุคคลนั้นเกิดอารมณ์โกรธได้ง่ายขึ้นไปอีกและระบายออกมาเป็นความก้าวร้าว เช่น การชกต่อย หรือการนำปิ่นมาขึงกัน เป็นต้น

3. พฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นผลของการเรียนรู้ นักจิตวิทยาสังคมเชื่อกันว่าความก้าวร้าวของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ความก้าวร้าวเป็นผลของการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบ การได้รับรางวัลและการถูกลงโทษ ยิ่งพฤติกรรมความก้าวร้าวนั้นได้รับการเสริมแรงมากเท่าไร ก็จะมีแนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรมนั้นขึ้นอีก

3.1 การเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมใหม่ Bandura (1977 อ้างใน ฤกษ์ชัย คำชาย, 2542) กล่าวว่า เด็กสามารถเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ โดยผ่านการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และเลียนแบบเพื่อนำเอาพฤติกรรมนั้นมาเป็นของตน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Rainey และ Eric (2000) เพื่อศึกษาบทบาทพฤติกรรมเชิงลบของกลุ่มเด็กก้าวร้าวที่ได้รับอิทธิพลการชมรายการโทรทัศน์ที่สื่อภาพความรุนแรงต่อเด็กโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นประถมศึกษา ผลปรากฏว่า พฤติกรรมความก้าวร้าวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรุนแรงทางโทรทัศน์ ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ การเรียนรู้ทางสังคมและทฤษฎีการเลียนแบบ

3.2 การเสริมแรง พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลของการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีทั้งประสบการณ์ตรงที่บุคคลทำพฤติกรรมนั้นแล้วได้รับรางวัล หรือถูกลงโทษ และเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น เช่น ถ้าทำพฤติกรรมความก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล จึงมีแนวโน้มที่จะทำซ้ำอีก

3.3 การลงโทษ โดยทั่วไปในทางจิตวิทยาเมื่อต้องการให้คนหยุดทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มักจะใช้วิธีการลงโทษเมื่อเขาทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นถ้าบิดา มารดาต้องการหยุดพฤติกรรมความก้าวร้าวของบุตรจึงต้องให้การลงโทษเมื่อบุตรแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าว แต่การทำเช่นนี้ค่อนข้างที่จะทำให้เด็กเกิดความเกลียด ความโกรธ เด็กอาจจะระบายความโกรธนั้นโดยไปลงที่สิ่งอื่นแทนที่ไม่สามารถตอบโต้ได้ และการลงโทษจะใช้ได้ผลเฉพาะเมื่ออยู่ต่อหน้าบิดา มารดาเท่านั้น เมื่อพ้นสายตาเด็กอาจทำพฤติกรรมความก้าวร้าวอีก นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเด็กเช่นกัน

4. พฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นผลจากความคับข้องใจ ความคับข้องใจ คือ สภาวะที่เกิดจากบุคคลถูกกันไม่ให้บรรลุ หรือไม่ให้ได้สิ่งที่พึงประสงค์ (ธีระพร อูรรณโณ, 2529) เมื่อบุคคลเกิดอารมณ์คับข้องใจเนื่องจากมีอุปสรรคขัดขวางไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทางออกอย่างหนึ่งคือการแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าว การระบายความก้าวร้าวที่เกิดจากสาเหตุดังกล่าว อาจจะกระทำโดยการไปกระทำความก้าวร้าวกับผู้อื่น หรือสิ่งอื่นแทนเนื่องจากไม่สามารถที่จะกระทำความก้าวร้าวต่อผู้ที่เป็นสาเหตุได้

5. พฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นผลจากวัฒนธรรมย่อย ระดับความก้าวร้าวของบุคคลมีไม่เท่ากัน แตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่บุคคลเรียนรู้มาในวัฒนธรรมนั้น ๆ โดยทั่วไปบุคคลรับค่านิยม และมีทัศนคติต่อผู้อื่นโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ ค่านิยมและ

ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดว่าสภาพการณ์แบบนั้น หรือเวลานั้นว่าสมควรและเหมาะสมหรือไม่ที่จะแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าว

แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

คำว่าวัยรุ่น หมายถึง เจริญเติบโต หรือก้าวไปสู่สู่ภาวะ การเจริญเติบโตของวัยรุ่น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ (สุชา จันทรเฒ, 2529)

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) อายุ 13-15 ปี ช่วงนี้ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ ทั้งเพศชายและหญิง
2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) อายุ 15-18 ปี ในระยะนี้การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิด ที่มีลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป
3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) อายุ 18-21 ปี ในระยะนี้พัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่สู่ภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ จึงมักมีพัฒนาการด้านจิตใจมากกว่าร่างกาย โดยเฉพาะทางด้านที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด และปรัชญาชีวิต

นอกจากการเจริญเติบโตที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงอายุแล้ว พัฒนาการในด้านต่างๆ ของวัยรุ่น สามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงทางขนาด (Change in size) ทั้งน้ำหนัก ส่วนสูง และการทำงานของฮอร์โมน
2. พัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ มีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์อย่างรวดเร็ว และรุนแรง จนเรียกว่า วัยพายุแค้น คือ มีความรู้สึกรุนแรง เปิดเผย ตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องการความเป็นอิสระ ไม่ชอบกฎเกณฑ์การบังคับ เริ่มมีความรู้สึกทางเพศ สนใจเพศตรงข้าม และการคบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ

3. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา รู้จักคิดเป็นระบบ (Formal operation) คิดเป็นเหตุเป็นผล คิดเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific thinking) คิดวิเคราะห์ (Analyzation) วิพากษ์-วิจารณ์ (Criticism) คิดอย่างมีระเบียบแบบแผน (Systematic thinking) และมีจินตนาการสูง (Imagine a high)

4. พัฒนาการด้านสังคม เริ่มคบหาเพื่อนฝูง และได้รับอิทธิพลจากเพื่อนอย่างมาก บางคนอาจชอบเรียกร้องความสนใจ ด้วยการมีพฤติกรรม การแต่งกาย กิริยาอาการ ภาษาแปลกๆ รวมทั้งมีความคิดเห็นคล้อยตามกับกลุ่มเพื่อน

ลักษณะทั่วไป และความต้องการของวัยรุ่น

โดยทั่วไปแล้ววัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงเป็นธรรมชาติ ตั้งแต่รุนแรงเพียงเล็กน้อย จนถึงอารมณ์รุนแรงมากๆ วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ระหว่างวัยเด็ก และวัยผู้ใหญ่ จึงมีลักษณะทั่วไป สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนแปลงทั้งด้านอารมณ์ ความคิดเห็นและความสนใจ
2. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางร่างกาย เช่น สมอและน้ำหนัก
3. เป็นวัยที่ต้องการความอิสระ ต้องการพึ่งตนเองและมีแนวคิดในการต่อต้านผู้ใหญ่ บางครั้งถึงกับมีการโต้เถียงอย่างรุนแรง
4. เป็นวัยที่ต้องการแสวงหาความรู้ อยากรู้ อยากเห็น จะทดลองทำในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ตนยังไม่เคยทำ
5. ต้องการปรัชญาชีวิต และแนวทางชีวิตของตน
6. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหาหนัก เพราะเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญ เป็นวัยแห่งความยุ่งยาก ลับสนและการปรับตัว

7. เป็นวัยที่ต้องการความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจจากผู้ใหญ่ ไม่ชอบการลงโทษทั้งทางกายและจิตใจ ไม่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ปกครอง ไม่ต้องการพึ่งผู้ใหญ่ กลุ่มหรือคณะที่มีอิทธิพล

จากลักษณะทั่วไปและความต้องการของวัยรุ่นข้างต้นนั้น พบว่าวัยรุ่นมัก จะมีความต้องการหรือความปรารถนาที่แตกต่างไปจากวัยอื่นๆ บางครั้งเป็นความต้องการที่ขาดความพอดี มักจะมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ทำให้เกิดปัญหาขึ้น เกิดความไม่เข้าใจภายในครอบครัว หรือผู้ใหญ่รอบข้าง ถ้าครอบครัวให้ความอบอุ่นและทำความเข้าใจกับช่วงวัยดังกล่าว วัยรุ่นก็จะเจริญเติบโตขึ้นมาอย่างมีความภาคภูมิใจในตัวเองและมีการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างมั่นคง แต่ในกรณีครอบครัวขาดความอบอุ่น และระบบการศึกษาไม่สามารถชี้แนะทางการพัฒนาให้วัยรุ่นได้ วัยรุ่นจะเกิดการรวมกลุ่มและแสวงหากิจกรรมร่วมกันทำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการและวุฒิภาวะตามวัยเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวัย เมื่อเทียบกับช่วงชีวิตช่วงอื่น เป็นวัยที่เด็กต้องเผชิญปัญหาท้าทายในแทบทุกเรื่อง การเข้าใจพฤติกรรมของวัยนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าถึงขั้นพัฒนาการตามวัยของเด็กปกติว่าจะมีลำดับขั้นพัฒนาการอย่างไร ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (กองทุนสงเคราะห์, 2539)

พัฒนาการปกติของวัยรุ่น คือ

1. พัฒนาการด้านอารมณ์เกี่ยวกับความรัก และความต้องการทางเพศ
2. พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเพิ่มขึ้น เริ่มรู้จักที่จะปกป้องตนเอง
3. แยกตัวเองเมื่อถูกขัดขวางหรือไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่หรือบุคคลรอบข้าง
4. ให้ความสำคัญกับตนเองในทำนองหลงตนเอง
5. เริ่มเลียนแบบเพื่อทดแทนสิ่งที่ตนเองขาดไป หรือเพื่อหาคำตอบให้ตนเอง

พัฒนาการของวัยรุ่น ชีวิตช่วงที่สำคัญที่สุด คือ ชีวิตในระยะวัยรุ่นเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต วัยนี้จะประสบความยุ่งยาก มีปัญหาต่างๆ และความลำบากในการปรับตัว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การ์ตูน โฆษณา ฯลฯ จะมีบทบาทและอิทธิพลต่อการค้นหา และพบตนเองของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เพราะสื่อจะนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในวงกว้างแก่คนทุกวัย ทำให้วัยรุ่นซึมซับสิ่งต่างๆ ในแง่มุมที่ไม่เหมาะสมตามวัยของตน เด็กวัยนี้มักจะเลียนแบบมาใช้ในการค้นหาตนเอง เช่น การคลั่งดารา การทำ

ตัวให้เหมือนในด้านบุคลิกลักษณะ การแต่งกาย เป็นต้น เด็กวัยรุ่นจึงอาจถูกรอบงำจากอิทธิพลของการสื่อสารที่ใช้ตัวแบบดึงดูดใจ อาจส่งผลให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ (วนิดา พุ่มพา, 2547)

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อที่มีต่อวัยรุ่นตอนต้น

เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว การปลูกฝังความรู้ ค่านิยม ตลอดจนคุณธรรมในวัยเด็กนี้จะฝังแน่นติดตัวไปจนเติบโตใหญ่ ปัจจุบันนี้สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดค่านิยม ความคิด ตลอดจนคุณธรรมของเด็ก ยังมีอายุน้อยเท่าใด ก็มีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนยิ่งขึ้นเท่านั้น การกล่าวถึงอาชญากรรมของตำรวจส่วนใหญ่ จากการสำรวจพบว่า แบบอย่างการปล้นจี้และข่มขืนนั้นจำวิธีการมาจากภาพยนตร์โทรทัศน์เกือบทั้งสิ้น เด็กวัยรุ่นที่ก่อคดีอาชญากรรมจำนวนหลายสิบราย สารภาพว่าวิธีการปล้นนั้น จำวิธีการปล้นมาจากภาพยนตร์โทรทัศน์ประเภทสืบสวนสอบสวนซึ่งดูมาตั้งแต่วัยเด็กนั่นเอง สิ่งเหล่านี้คงสะท้อนให้เห็นความสับสนวุ่นวายในสังคมทุกวันนี้เป็นอย่างดีว่าปัญหาดังกล่าวนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการใช้สื่อโทรทัศน์ไปในทางที่ไม่ค่อยเหมาะสมนัก และขาดการรับผิดชอบต่อสังคม สื่อโทรทัศน์ได้สร้างประสบการณ์ที่ไม่เหมาะสมแก่ชีวิตของเด็กมากขึ้นทุกที ซึ่งเปรียบเสมือนดาบสองคม อาจใช้ให้เป็นประโยชน์เป็นการเปิดโลกกว้างให้กับผู้ชม หรือทำหน้าที่เป็นครูคอยชี้แนะ หรือเป็นผู้นำของมติดนัยก็ได้ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจเป็นตัวทำลายหรือก่อให้เกิดความระส่ำระสายในสังคมได้เช่นกัน (นภาพรณ อัจฉริยกุล, 2531)

อิทธิพลของละครโทรทัศน์ต่อผู้ชม ในด้านความรุนแรง มีดังนี้

1. ความรู้สึกชินชาต่อการใช้ความรุนแรงในชีวิตเมื่อดูรายการบันเทิงทางโทรทัศน์ที่มีเนื้อหารุนแรง

2. การเพาะนิสัยนิยมความรุนแรง คือ การชมรายการโทรทัศน์ที่มีความรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำอีกให้เห้นนั้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่ยินดียินร้ายต่อความทารุณโหดร้าย และการใช้กำลังรุนแรงแล้ว ยังคงอยๆ ลดอารมณ์หวั่นไหวต่อความรุนแรงของผู้ชมลงไป และทำให้เกิดความรู้สึกว่าพฤติกรรมที่รุนแรงเป็นสิ่งผิดปกติ จะเห็นได้ว่า การเพาะนิสัยความรุนแรง ความรู้สึกชินชาต่อความรุนแรงต่างๆ กัน เป็นได้เพราะเด็กมักจะจดจำและเลียนแบบสิ่งที่ตนได้พบเห็นในโทรทัศน์อย่างรวดเร็วและจดจำได้นาน เนื่องจากสื่อโทรทัศน์ให้ทั้งภาพและเสียง ด้านความก้าวร้าวในเด็ก

(Aggression) สามารถแสดงออกได้ 2 ลักษณะ คือ การแสดงออกทางกิริยา เช่น ตะกลีบ ต่อยตี ชก ตบ ผลัก ทบตี หยิก ขว้างปา ทำลายข้าวของให้เสียหาย หรือทำร้ายบุคคล และการก้าวร้าวทางวาจา เช่น การด่าทอ พุดคำหยาบคาย ข่มขู่ผู้อื่น เถียงเพื่อเอาชนะอย่างดุเดือดโดยปราศจากเหตุผลที่สมจริง นอกจากความรุนแรงก้าวร้าวในตอนต้นแล้ว อิทธิพลทางการใช้คำพูด ซึ่งเด็กวัยรุ่นจะรับจากสื่อโทรทัศน์อย่างรวดเร็ว โดยมักจะมีศัพท์หรือคำคะนองแปลกๆ ใหม่ๆ ถ่ายทอดถึงกันอย่างกว้างขวาง จนบางครั้งมีผลทำให้ภาษาไทยผิดเพี้ยนไป

สรุปว่า ปัจจุบันเหตุการณ์อุกฉกรรจ์ และความก้าวร้าว รุนแรง ได้ปรากฏบ่อยๆ เป็นข่าวไปทั่วโลก มีข่าวเนืองๆ เรื่องการทำร้ายกัน การทำลายกัน มีการแสดงให้เห็นการรบต่อสู้ ฆ่ากันตาย การเกิดสงครามในที่ต่างๆ โดยเป็นข่าวที่ลงในหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ บทความ หนังสืออ่านเล่น แม้กระทั่งหนังสือการ์ตูน

โทรทัศน์ยังมีผลกระทบในด้านลบด้านอื่นๆ เช่น ปัญหาโรคอ้วน ขาดสารอาหาร เพราะเด็กมักจะรับประทานขนมขบเคี้ยว ที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำ แต่อุดมไปด้วยไขมันและน้ำตาลในระหว่างทรมองโทรทัศน์ไปด้วย ประกอบกับเด็กเห็นโฆษณาขนมขบเคี้ยวเหล่านี้กระตุ้นให้เด็กอยากรับประทานมากขึ้น และเกิดภาวะโรคอ้วนตามมา ปัญหาเรื่องเพศ เด็กจะเรียนรู้เรื่องเพศเร็วเกินกว่าวัย จากตัว อย่างในละคร หรือแม้แต่การ์ตูน ตัวละคร โฆษณาอย่างโจ่งแจ้งและโฆษณาแฝง และขาดความรู้ ความคิด จิตนาการ เนื่องจากการเลือกรับสื่อที่ไม่เหมาะสมต่อพัฒนาการ และเด็กอาจติดในความสนุก เพลิดเพลินที่ได้จากแต่ละรายการโทรทัศน์จนไม่สนใจการเรียน มีผลให้การเรียนรู้ตกต่ำ ขาดทักษะในการอ่าน ทำให้อ่านช้า เนื่องจากส่วนใหญ่จะใช้ประสาทสัมผัสในการฟังและการมองเท่านั้น

วัยเด็กเล็กเมื่อเปิดรับชมโทรทัศน์จะไม่สามารถแยกออกระหว่างโลกสมมติกับโลกความเป็นจริง แต่วัยรุ่นจะรู้ดีว่ารายการโทรทัศน์เป็นเพียงสิ่งสมมติ ละครก็คือ นิยายเรื่องหนึ่ง รายการโฆษณาก็คือ รายการขายสินค้า แต่สิ่งหนึ่งที่ยังขัดแย้งในความคิดของเด็กวัยรุ่นคือ เด็กวัยรุ่นมีความคิดว่าโทรทัศน์นั้นบางครั้งจะเสนอความเป็นจริง เด็กวัยรุ่นจึงมองว่าโทรทัศน์เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นำวัยรุ่นไปสู่โลกการผจญภัย ด้วยเสียงและภาพที่มีสีสัน ทำให้ช่วยผ่อนคลายความน่าเบื่อของเด็กวัยรุ่นในแต่ละวันให้หมดไปในการพัฒนาการของเด็กที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป จะมีการกระทำและพฤติกรรมที่พัฒนาที่เป็นรูปเป็นร่างเทียบเท่ากับผู้ใหญ่วัย 30 ปี แต่เด็กวัยรุ่นจะมีวุฒิภาวะไม่เท่ากับผู้ใหญ่ในวัยนี้ ด้วยเหตุนี้จึงยังไม่ควรปล่อยให้เด็กวัยรุ่นดูโทรทัศน์ตามลำพัง ทั้งนี้ เด็กวัยรุ่นผ่าน

ประสบการณ์น้อย เมื่อเห็นภาพหรือคำพูดใดที่สื่อโทรทัศน์นำเสนอไม่เหมาะสมจึงอาจทำให้เกิดการเลียนแบบได้โดยไม่ตั้งใจ

อิทธิพลของเพื่อนต่อวัยรุ่น ในด้านความรุนแรง มีดังนี้

การรับอิทธิพลจากเพื่อน ในชีวิตวัยรุ่นอิทธิพลเพื่อนฝูงและคนรู้จักมีผลอย่างยิ่ง เพราะในวัยนี้เป็นวัยที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนฝูงยอมรับ เด็กเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนฝูงมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้ายังเด็กวัยรุ่นยังได้รับความนิยมนกย่องจากเพื่อนฝูงมากเพียงไร ย่อมทำให้เด็กคนนั้นมีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในสังคมเป็น และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเพียงนั้น และจากลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ ย่อมจะช่วยให้เด็กเด่นในสังคมและได้รับการนิยมนกย่องยิ่งขึ้นจากกลุ่มเพื่อน แต่เด็กวัยรุ่นที่เข้าสังคมไม่ดีและไม่เป็นที่ยอมรับจากเพื่อนฝูง มักจะสร้างเจตคติต่อตนเองในแง่ที่ไม่ดีขึ้นมา โดยเฉพาะจะมีความรู้สึกที่แค้นเคียดและบางครั้งหวาดหวั่นใจ เด็กจะพยายามที่จะยอมรับและคล้อยตามความคิดเห็น และการกระทำทุกอย่างของเพื่อนผู้เป็นที่รักใคร่ และนิยมนกย่องของกลุ่ม ทั้งๆ ที่บางครั้งมีความรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม และบางครั้งจะแสดงตัวโอ้อวดเพื่อให้เพื่อนฝูงประทับใจ ในความสามารถของตน การที่วัยรุ่นได้รับการยอมรับนับถือจากกลุ่ม ไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อการสร้างความรู้สึกต่อตนเองเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลอย่างยิ่งในด้านการปรุงแต่งพฤติกรรมและลักษณะทางบุคลิกภาพในทางสังคมอีกด้วย เนื่องจากความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนฝูงนี้เอง เด็กวัยรุ่นจึงพยายามที่จะปรับปรุงความคิดและพฤติกรรมในสอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มที่ตนปรารถนาเข้าร่วม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2528)

ดังนั้นการรับอิทธิพลของเพื่อน หมายความว่า ปริมาณของพฤติกรรมได้มีการเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อน การคล้อยตามการชักจูงของเพื่อน และการคล้อยตามบีบบังคับของเพื่อน เป็นพฤติกรรมที่ร่วมกระทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อน ซึ่งทำให้ตนขาดความอิสระในการเป็นตัวของตัวเอง โดยมุ่งหวังจะได้รับการยอมรับ นับถือและนิยมนกย่องจากเพื่อนฝูงภายในกลุ่มตน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ยอมรับอิทธิพลจากเพื่อนในด้านที่ไม่เหมาะสม หรือที่มีความเสี่ยง โดยการยอมรับเป็นแบบอย่าง การยอมรับชักจูง และการยอมรับบีบบังคับจากเพื่อนมากเกินไป อาจจะนำสู่การกระทำพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือที่มีความเสี่ยงมากขึ้นเท่านั้น

พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างไม่เหมาะสม จึงเป็นการเลือกคบเพื่อนที่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม เช่น มีความประพฤติที่ไม่ดี ร่วมกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์กับเพื่อน ได้แก่ การเล่นเกมพนัน เสพสิ่งเสพติด ดื่มสุรา เที่ยวเตร่ตามสถานเริงรมย์ บาร์ ไนต์คลับ มีเพศสัมพันธ์และหนีเรียน เป็นต้น

การคบเพื่อน สำหรับบุคคลในวัยรุ่นและในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนี้ เพื่อนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความดีและความชั่ว ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องมีองค์ประกอบหลายประการด้วยกันที่ช่วยขัดเกลาพฤติกรรมและจิตใจของบุคคลในวัยนี้ให้ดีขึ้นได้ เช่น สถาบันครอบครัว โรงเรียน สื่อต่างๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนในวัยเดียวกันที่มีอิทธิพลต่อกัน (สุชา จันทร์อม, 2542) ทั้งนี้โดยกล่าวไว้ว่าอาจอธิบายได้ 2 แบบ แบบแรก คือ เขาชนที่มีนิสัยทำผิดแบบใดมาก มักเลือกเพื่อนที่มีนิสัยคล้ายกับตน (Social Learning Model) เพื่อนร่วมกิจกรรมกันเป็นกลุ่ม คำอธิบายนี้อาจตรวจสอบได้ ถ้าพบว่าวัยรุ่นที่ศึกษาพฤติกรรมการทำผิดดังกล่าวมาก่อน แล้วในเวลาต่อมาจึงมีเพื่อนที่ทำผิดเช่นเดียวกันมากด้วย ส่วนคำอธิบายแบบที่สองคือ การที่บุคคลเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อนคล้ายตามการชักจูง และบีบคั้นของกลุ่มเพื่อน ให้ทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในกรณีพฤติกรรมการทำผิดเหมือนเพื่อนควรจะเกิดหรือเพิ่มปริมาณมากขึ้น หลังการคบหากับเพื่อนที่มีพฤติกรรมดังกล่าว อย่างไรก็ตาม สาเหตุทั้งสองแบบอาจเกิดขึ้นได้พร้อมกันด้วย

ลักษณะเพื่อนที่คบแล้วปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัย นักเรียนซึ่งอยู่ในวัยเยาวชนจะมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนส่วนใหญ่ ซึ่งเพื่อนของนักเรียนนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันมีทั้งที่เป็นคนดีและไม่ดี ดังนั้นนักเรียนจะต้องรู้จักคบค้าสมาคมกับเพื่อน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจะรวมกลุ่มอยู่ด้วยกัน ดังนั้นนักเรียนที่รวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมร่วมกันมักจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า เขาชนที่มีนิสัยทำผิดแบบใดมาก มักเลือกคบเพื่อนที่มีนิสัยคล้ายคลึงกับตนงานวิจัยหลายเรื่องพบความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการทำผิดของบุคคลกับเพื่อนของเขา โดยมีรายงานพฤติกรรมของตนเองและของเพื่อนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน พฤติกรรมในการคบเพื่อนของนักเรียนที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 12-18 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยรุ่น จะเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิต เด็กวัยนี้มักจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก จะเชื่อฟังเพื่อนมากกว่าบิดา มารดา หรือครู ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ขอมทำตามความต้องการของกลุ่มเพื่อน (กุญชร คำชาย, 2542) นอกจากนี้ เด็กวัยรุ่นยังต้องการสร้างมิตรภาพต้องการเพื่อนวัยเดียวกัน ดังนั้นเพื่อนจึงมีความสำคัญมาก ที่จะช่วยให้เกิดพัฒนาการในรูปแบบที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ วัยรุ่นจะมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับเพื่อน ให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มเพื่อน

แนวคิดเกี่ยวกับการเลียนแบบ

ความหมายและแนวคิดของพฤติกรรมกรรมการเลียนแบบ

Bandura (1977 อ้างใน ฉัฐพงษ์ กระจำ, 2545) กล่าวว่า พฤติกรรมการเลียนแบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการได้เห็นแบบอย่างหรือสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว และสื่อมวลชน ก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้แบบการเรียนรู้ที่น่าไม่ถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การเป็นตัวแบบเป็นเทคนิคที่สำคัญในการสร้างพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544) กล่าวว่า การเลียนแบบ เป็นการนำเอาแบบอย่างของบุคคลอื่นมาเป็นของตน เพื่อที่ตนเองจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม การเลียนแบบจะช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจ และมีความมั่นใจมากขึ้น เช่น บุคคลที่ชอบแต่งตัว ไว้ทรงผมตามอย่างดาราน่าเป็นต้น

การเลียนแบบ มาจากการผสมคำ 2 คำ คือ เลียนและแบบ เลียน หมายถึง เอาอย่าง ทำหรือพยายามทำให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับแบบอย่าง ส่วนแบบ หมายถึง สิ่งที่กำหนดให้ถือเป็นหลักหรือเป็นแนวดำเนินตาม เช่น ลอกแบบ เลียนแบบดังนั้น เมื่อนำ 2 คำมารวมกันจึงมีความหมายว่า การทำ หรือพยายามทำให้เหมือนกับแบบที่ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินการ

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมเลียนแบบหมายถึง การกระทำที่พยายามทำให้เหมือนบุคคลอื่น เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถมองเห็นได้หรือสังเกตได้ เช่น การเดิน การนั่ง การพูด การแต่งตัว การเล่น เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือบุคคลในสังคม

หน้าที่ของตัวแบบ

จากการที่การเลียนแบบมักมาจากการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ โดยเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ต้องอาศัยการลองผิดลองถูก การเรียนรู้โดยการผ่านตัวแบบนี้ ตัวแบบเพียงคนเดียว สามารถที่จะถ่ายทอด ทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กันการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคม จึงผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการได้ยินและได้เห็น ไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง

ดังนั้นตัวแบบจึงมีหน้าที่ที่แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ตัวแบบทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ ในกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบนั้นยังไม่เคยได้มีการเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวมาก่อนเลยในอดีต เช่น พฤติกรรมการพูดของเด็ก

2. ตัวแบบทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เป็นกรณีที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยเรียนรู้พฤติกรรมมาบ้างแล้วในอดีต ตัวแบบก็จะทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่เคยเรียนรู้พฤติกรรมดังกล่าวพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น

3. ตัวแบบทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม ในกรณีที่ผู้สังเกตมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ หรือยังไม่เคยมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาก่อน ตัวแบบก็จะทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นลดลงหรือไม่เกิดขึ้น

นอกจากนี้แล้วตัวแบบที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (Bandura, 1977 อ้างใน ณัฐพงษ์ กระจำ, 2545)

1. ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริงๆ (Live model) คือ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง

2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic model) ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนวนิยาย เป็นต้น

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบ

หลักการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น (Observational learning) แล้วจึงนำเอามาทำตาม ในทางจิตวิทยาแยกจากการเลียนแบบออกเป็น 2 แบบ ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545)

1. Imitation เป็นการเลียนแบบจากภายนอก และอยู่ในระดับผิวเผิน โดยจะแสดงปฏิกิริยาทำทางเหมือนอย่างตัวแบบ เช่น การเลียนแบบการแต่งกายจากตัวละคร ทำทางในการเดิน การวิ่ง ฯลฯ

2. Identification เป็นการเลียนแบบในระดับละเอียดที่มุ่งเน้นทางด้านจิตใจ โดยมีความต้องการเหมือนตัวแบบ และเลือกเอาคุณลักษณะบางประการของตัวแบบมาเป็นของตน เช่น การเลียนแบบมาตรการที่ฆ่าคน บุคลิกภาพ ฯลฯ

โดยที่กระบวนการการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการสังเกตเห็น (Attention process) เป็นเงื่อนไขจำเป็นประการแรกในการเรียนรู้ ที่มนุษย์จะต้องมีโอกาสได้พบเห็น ได้สังเกต หรือได้สัมผัสกับตัวแบบนั้นเสียก่อน เนื่องจากการรับรู้ของมนุษย์มีขอบเขตจำกัด ตัวแบบที่จะเร้าให้สังเกตเห็นนั้นต้องเป็นตัวแบบที่มีความน่าสนใจ และโดดเด่นพอสมควร เขาจะต้องเอาใจใส่รับรู้การกระทำของตัวแบบนั้นด้วย และจะต้องมองการกระทำนั้น เป็นสิ่งไม่ผิดหรือเลว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคล

2. ขั้นตอนการจดจำ (Retention process) เมื่อมีการสังเกตเห็น จะต้องมีการจดจำซึ่งเป็นการเก็บรูปแบบของการกระทำจากตัวแบบไว้ โดยมีการลงรหัสเก็บไว้ในรูปของสัญลักษณ์ภาพ (visual) หรือตัวภาษา (verbal) อย่างเป็นหมวดหมู่ และเมื่อเผชิญกับสถานการณ์จริง ก็จะสามารถสร้างพฤติกรรมขึ้นมาใหม่ (reproduce) ตามแบบอย่างที่เคยเห็นมาจากต้นแบบ

3. ขั้นตอนของแรงจูงใจ หรือการเสริมแรง (Motivational process of reinforcement process) การแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตัวแบบออกมาให้ปรากฏ ต้องอาศัยแรงจูงใจ พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงในทางบวก หรือรางวัล (reward) จะเป็นสิ่งล่อใจให้แสดงพฤติกรรมนั้นออกมาจนกลายเป็นแบบแผนพฤติกรรมใหม่ประจำตัว ดังนั้นเมื่อเผชิญหน้ากับสิ่งเร้า โอกาสที่พฤติกรรมใหม่จะถูกแสดงออกมา (probability) ก็จะมีสูงกว่าพฤติกรรมอื่นๆ แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการลงโทษ (punishment) ก็จะกลายเป็นตัวขัดขวาง ที่จะไม่ให้มนุษย์เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมนั้นออกมา หรือมีโอกาสที่จะเลียนแบบน้อยลง

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปสู่พฤติกรรมหรือการกระทำ เมื่อมองตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) จะพบว่าสิ่งที่เป็นตัวแบบให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ เลียนแบบ และจูงใจให้กระทำพฤติกรรมใดๆ ได้มากที่สุด สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. สื่อมวลชน (Mass media) บุคคลซึ่งเป็นตัวแบบที่ถูกถ่ายทอดผ่านทางสื่อมวลชน ถือเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ในการให้แบบอย่างการเรียนรู้จำนวนนับไม่ถ้วน สื่อมวลชนมักนำเสนอ

เรื่องราวที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวรุนแรง เพราะเรื่องเหล่านี้สามารถดึงดูดความสนใจ ให้ผู้รับสารรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน น่าติดตามชมอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมที่นำเสนอจึงเป็นต้นแบบ ที่แทรกซึมเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ จูงใจให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ

2. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social environment) เริ่มจากสถาบันครอบครัว บุคคลที่จะมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบ หรือเป็นต้นแบบของมนุษย์ในการเรียนรู้โดยตรง ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เครือญาติ ต่อมาคือ สถาบันการศึกษา ได้แก่ ครูอาจารย์ เพื่อนนักเรียนเหล่านี้เป็นต้นแบบที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในการเรียนรู้ ที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ มนุษย์แต่ละคนจะมีบุคคลแวดล้อมต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ต่างกัน นำไปสู่พฤติกรรมที่ต่างกันด้วย

การเลียนแบบผ่านสื่อมวลชน

ได้รวบรวมการเรียนรู้ทางสังคมจะเกิดขึ้นได้ โดยผ่านตัวแทนจากสื่อมวลชน แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1. Observation learning ผู้ที่เปิดรับสื่อ ย่อมรู้จักแบบแผนใหม่ของการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลาจากการนำเสนอของสื่อ

2. Inhibitory Effects การเห็นตัวต้นแบบถูกลงโทษ เนื่องจากการกระทำบางอย่างจะช่วยลดแรงจูงใจของผู้เลียนแบบที่จะทำตามให้น้อยลง

3. Disinhibitory Effects สื่อมวลชนที่ให้แบบอย่างของตัวต้นแบบที่ได้รับรางวัลซึ่งพฤติกรรมที่สังคมห้ามปรามมิให้ฝ่าฝืน ก็สามารถทำให้ผู้ชมเลียนแบบกระทำ พฤติกรรมสวนกระแสสังคมให้มากขึ้นได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545)

การที่บุคคลได้รับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากสื่อมวลชน ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่มีอยู่เดิม เป็นการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ โดยนำพฤติกรรมต้นแบบมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตน ผู้เลียนแบบจะพยายามเลียนแบบในสิ่งที่ตนคิดว่าเหมาะสม

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ เกิดจากการที่มนุษย์สังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ หรือ พฤติกรรมของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในสื่อมวลชน ทั้งนี้แม่แบบในเชิงบวกที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของสังคม มีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้รับสารเรียนรู้พฤติกรรมที่น่าพึงปรารถนา ของสังคม ในขณะที่ตัวแบบในเชิงลบที่มีพฤติกรรมตรงข้ามกับแม่แบบในเชิงบวกก็มีส่วน ส่งเสริมให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ต้องการของสังคม ดังนั้น รายการประเภทบันเทิง เช่น ละคร ภาพยนตร์ จึงมุ่งให้รางวัลแก่แม่แบบในเชิงบวกและลงโทษแม่แบบในเชิงลบ รางวัลและการ ลงโทษที่ผูกติดกับพฤติกรรมอันเป็นแม่แบบ ถือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญสำหรับผู้รับสารที่จะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ต้องการของสังคม

กระบวนการเรียนรู้แบบมีตัวแบบ 4 กระบวนการ ได้แก่ (Bandura, 1977)

1. กระบวนการใส่ใจ (attention processes) การที่ผู้เลียนแบบมีความใส่ใจ สนใจ รับรู้ใน การกระทำตัวแบบเพื่อทำการเลียนแบบ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจมีอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 ลักษณะของตัวแบบ ตัวแบบที่มีลักษณะเด่น มีความดึงดูดสูง มีความซับซ้อนของ พฤติกรรมน้อยจะมีโอกาสให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก หากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตก็จะโน้มน้าวให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก

1.2 ความสามารถของผู้สังเกต ผู้สังเกตจะต้องมีความสามารถในการรับรู้การกระทำ ของตัวแบบจึงทำให้การเรียนรู้ได้เกิดขึ้น

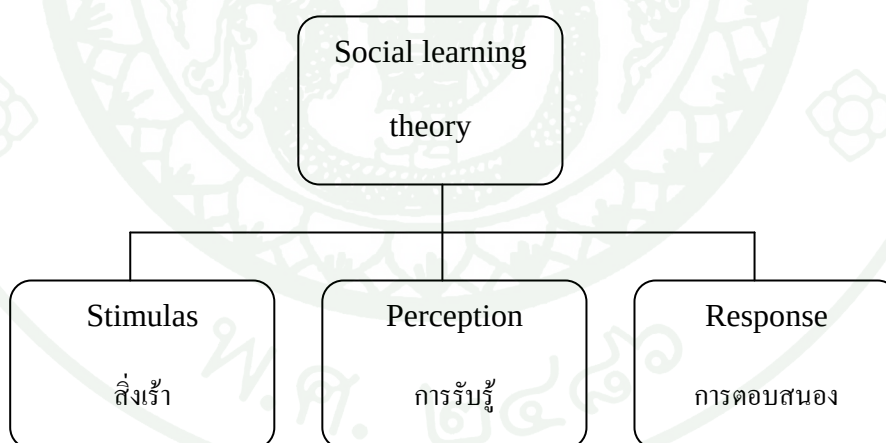
2. กระบวนการเก็บจำ (Retention processes) ในการเรียนรู้โดยการสังเกตของมนุษย์จะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลย ถ้าจำการกระทำของตัวแบบไม่ได้ การสังเกตโดยการเก็บ จำ จึงเป็นการรวบรวมแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกต แล้วนำมาสร้างรูปแบบของพฤติกรรมที่แน่ชัด การเก็บจำจะทำในรูปแบบการลงรหัส ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การเก็บจำในรูปแบบของมโนภาพ และการเก็บจำในรูปแบบสัญลักษณ์ของภาษา ซึ่งการจำทั้ง 2 ประการนี้ จะช่วยให้จำได้ง่ายและคงทน

3. กระบวนการกระทำทางกาย (Motor reproduction processes) ในการเรียนรู้โดยการสังเกตนั้น กระบวนการทางกายเป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่เก็บจำมาเป็นการ

กระทำที่เหมาะสม การกระทำตามตัวแบบจำเป็นต้องจัดระเบียบการกระทำไว้ในแบบความจำเป็น ต้องจัดระเบียบการกระทำไว้ในระบบความจำโดยให้สอดคล้องกับแผนพฤติกรรมที่เป็นตัวแบบการกระทำ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational processes) เนื่องจากในชีวิตจริงของมนุษย์ในสังคมนั้นมีพฤติกรรมมากมายที่มนุษย์พบเห็นผู้อื่นกระทำ และไม่สามารถกระทำตามตัวแบบได้ทั้งหมด มนุษย์จึงเลือกกระทำตามตัวแบบเฉพาะการกระทำที่เห็นว่าให้ผลในทางบวก และไม่กระทำตามตัวแบบที่จะให้ผลในทางลบ

ดังนั้น ในการเรียนรู้จากการเลียนแบบองค์ประกอบทั้ง 4 ประการนี้เป็นองค์ประกอบจำนวนมาก ถ้าขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งจะทำให้การเรียนรู้จากการเลียนแบบขาดความสมบูรณ์ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้จากตัวแบบต้องมีการใส่ใจในตัวแบบ จนกระทั่งสามารถจำและแปลงระบบสัญลักษณ์ไปสู่การกระทำภายหลังได้ โดยมีองค์ประกอบสุดท้ายคือแรงจูงใจให้ผู้สังเกตแสดงการกระทำตามตัวแบบนั้นออกมาในที่สุด ตามทฤษฎีของ Bandura ซึ่งให้เห็นว่าการเลียนแบบเกิดจากผู้เลียนแบบเคยเห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมตอบโต้สิ่งเร้า ดังแสดงในภาพ 1

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์การรับรู้พฤติกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีตัวแบบ

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบช่วยให้เกิดการสร้างพฤติกรรมใหม่ จากการที่ได้สังเกตรูปแบบการกระทำต่างๆ จากตัวแบบแล้วเก็บรวบรวมรูปแบบการกระทำแบบใหม่ๆ ถ้าการกระทำให้ผลในทางบวก บุคคลก็จะจดจำและเก็บรวบรวมรูปแบบการกระทำต่างๆ นำมาสร้างเป็นหลักการของตนเอง

ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดเรื่องการเลียนแบบมาเป็นกรอบในการศึกษา พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง เพราะการเรียนรู้ในลักษณะเลียนแบบนั้นตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic model) ซึ่งเป็นตัวแบบที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก เพราะผู้ชมจะใช้เวลาจำนวนมากอยู่หน้าจอโทรทัศน์และเปิดรับรายการบันเทิงประเภทละครมากที่สุด ทำให้เกิดความซึมซับความเชื่อและค่านิยมต่างๆ ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงใช้แนวคิดเรื่องการเลียนแบบมาอธิบายพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนหญิงว่าการเลียนแบบเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงหรือไม่อย่างไร

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร

การเลือกสรรข่าวสารของบุคคลเป็นสิ่งที่อธิบายถึงพฤติกรรม การสื่อสารของแต่ละบุคคลว่าความแตกต่างกัน ทางสภาพส่วนบุคคลหรือสภาพจิตวิทยามีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร โดยมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ที่แตกต่างกัน

พีระ จิรโสภณ (2532) ได้อธิบายว่า กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร (selective process) ของผู้รับสารเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการส่งสารไปยังผู้รับสาร ข่าวสารต่างๆ แม้ว่าจะได้รับการเตรียมมาอย่างพิถีพิถัน ใช้ผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถและความน่าเชื่อถืออย่างสูง หรือใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็มิได้ประกันความสำเร็จของการสื่อสารได้ 100% ทั้งนี้ เพราะผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์และตามความต้องการ ตามความเชื่อ ตามทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน

กระบวนการในการเลือกสรรข่าวสาร เปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filter) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งประกอบได้ด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ
2. การเลือกรับรู้และตีความหมาย
3. การเลือกจดจำ

กระบวนการเลือกรับสาร

กระบวนการเลือกสรรข่าวสารมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ (Tan, 1986: 180-187)

1. การเลือกเปิดรับ (Selective exposure) เป็นกระบวนการภายในบุคคลที่พิจารณาว่าพร้อมที่จะเปิดรับสารหรือไม่ จะเลือกรับสารประเภทไหน จากสื่ออะไรในเวลาใด โดยจะเลือกให้ความสนใจต่างกัน (selective attention) นอกจากจะเลือกเปิดรับสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจกับข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน เพราะจำกัดด้านความสามารถในการรับสารของบุคคล

2. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective perception and selective interpretation) บุคคลจะเลือกรับรู้หรือตีความข่าวสารที่ได้รับไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์ที่มีอยู่ในกรณีที่ข่าวสารที่ได้รับมาใหม่มีความขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อเดิม บุคคลมักจะบิดเบือนข่าวสารนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตน เมื่อรับรู้แล้วก็จะเปลี่ยนสภาพจากสารที่สนใจมาเป็นความเข้าใจ

3. การเลือกจดจำ (Selective retention) นอกจากบุคคลจะเลือกรับ เลือกให้ความสนใจและตีความข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกที่จะจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไปเก็บไว้ในประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์ (2531) กล่าวว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสาเหตุของพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะต่างๆ กัน โดยจำแนกออกเป็นปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล มาจากแนวความคิดว่าเรามีความแตกต่างเฉพาะบุคคลมากมายในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ฯลฯ ส่งผลกระทบถึงความคิด ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ การจูงใจ และบุคลิกภาพต่างกัน ซึ่งปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลนี้มีความสำคัญต่อการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดรับ การเลือกรับรู้

2. ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรายังยึดติดกับกลุ่มทางสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกพฤติกรรมใดๆ ก็ตามมักคล้อยตามกลุ่มในด้านความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มและวัฒนธรรมซึ่งเกิดจากผลรวมของพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของกลุ่มคนสังคมหนึ่งๆ จึงมักเป็นตัวกำหนด

กรอบแห่งการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคมนั้นๆ และมีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตีความของคนในสังคมด้วย

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงของการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันด้วย

พีระ จิรโสภณ (2532) ได้อธิบายว่า ผู้รับข่าวสารโดยทั่วไปจะมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ และข่าวสารตามแบบเฉพาะของแต่ละคนแตกต่างกันไปซึ่งแรงผลักดันที่ให้ผู้ใดคนหนึ่งได้มีการรับเลือกสื่อ่นั้นเกิดจากปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ได้แก่ ความเหงา ความอยากรู้อยากเห็น และประโยชน์ใช้สอยของตนเอง

Schramm (1973: 121-124) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับข่าวสารของเด็กวัยรุ่น มีดังนี้

1. ประสบการณ์ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของตน
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อตอบสนองจุดประสงค์ของตน
3. ผู้รับสารที่มีภูมิหลังแตกต่างกันจะให้ความสนใจต่อเนื้อหาสารที่แตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับสื่อและเนื้อหาสารที่แตกต่างกัน
5. ความสามารถในการรับสื่อ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้รับสารที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสารที่แตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร
7. อารมณ์ และสถานภาพทางอารมณ์ อาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของสาร

8. ทักษะคิด เป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองข่าวสาร

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ จะเห็นได้ว่าข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญ ในการนำมาประกอบการตัดสินใจของบุคคล ยิ่งบุคคลเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใดบุคคลย่อมต้องการเปิดรับข่าวสารมากขึ้นเท่านั้น โดยไม่จำกัดว่าจะทำการเปิดรับข่าวสารจากสื่อใด ไม่ว่าจะเป็น สื่อมวลชนสื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ แต่ทั้งนี้บุคคลจะทำการเปิดรับข่าวสารเฉพาะเรื่องที่ตนให้ความสนใจเท่านั้น เนื่องจากข่าวสารในปัจจุบันมีมากเกินไปที่ผู้รับสารจะรับไว้ทั้งหมดได้ จึงทำให้เกิดกระบวนการเลือกรับข่าวสารขึ้น อย่างไรก็ตาม บุคคลแต่ละคนก็จะมีเกณฑ์ในการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกันตามลักษณะส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ และวัตถุประสงค์หรือความต้องการที่จะเปิดรับข่าวสารของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันได้ด้วย

ในมุมมองของการเลือกสรรข่าวสาร สื่อโทรทัศน์มีส่วนอย่างมากที่จะเข้าถึงมวลชนในสังคม ดังนั้นสื่อโทรทัศน์จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินชีวิตประจำวัน สื่อโทรทัศน์จึงมีบทบาทสำคัญเนื่องจากเป็นสื่อที่ใกล้ชิด สามารถให้ความบันเทิงได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ การมีวิธีนำเสนอรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์ที่น่าสนใจ ต้องสามารถสร้างความสนุกสนาน และดึงดูดความสนใจ การให้สารอย่างธรรมดา อาจจะทำให้เกิดความรู้สึกน่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ แต่ถ้ามีการสอดแทรกสาระบางอย่าง จะทำให้น่าสนใจมากขึ้น เช่น บางรายการในโทรทัศน์ก็แทรกอารมณ์ขันเพื่อสร้างสีสันให้กับเนื้อหาที่น่าสนใจ

ลักษณะของสื่อโทรทัศน์สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย (Accessibility) มีทั้งภาพและเสียงปรากฏให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย การดูโทรทัศน์อยู่กับบ้านจึงสะดวกสบายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ขณะที่ชมรายการจะสามารถทำงานอย่างอื่นได้ด้วย

2. ความรวดเร็ว (Immediacy) รายการสดได้เปรียบมากที่สุดในเรื่องของความรวดเร็วสามารถเสนอเหตุการณ์ได้ทันที ทำให้น่าสนใจ เกิดความรู้สึกร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ทำให้ผู้ชมตื่นตื้นอยากรู้ อยากเห็น และอาจจะเกิดความสนุกสนาน

3. ความใกล้ชิด(Intimacy) ในแง่ของการนำเสนอ (Presence) โทรทัศน์สามารถนำภาพไปเสนอให้กับผู้ชมถึงบ้าน สร้างความรู้สึกใกล้ชิดให้กับผู้ชม การดูรายการโทรทัศน์เราจะรู้สึกว่าโลกภายนอกถูกนำเข้ามาหาเรา (อรนุช เลิศจรยารักษ์, 2541)

อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กคนหนึ่งๆ สามารถเข้าถึงสื่อหลายชนิด แต่สื่อที่ชอบมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์รายวัน และวิทยุ และการที่เด็กจะชอบรายการใด เนื้อหาใดนั้น ขึ้นอยู่กับระดับชั้นเรียน (วัย) เพศ และสถานะ โรงเรียน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สารที่เด็กเลือกรับไม่ว่าจะมีความถี่ระดับใด จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ซึ่งอิทธิพลนั้นจะเกิด ขึ้นได้จับใจต่อเด็กที่มีปัญหา หรือจะเกิดในระยะยาวสำหรับเด็กทั่วๆ ไปในเชิงสะสม (สุกัญญา ติระวนิช และ นันทริกา คุ่มไพโรจน์, 2528)

บทบาทของโทรทัศน์มีต่อเด็กแต่ละคนไม่เท่ากัน เด็กที่มีประสบการณ์ชีวิต เข้ากับเพื่อนฝูงได้ ชอบไปโรงเรียน มีครอบครัวที่อบอุ่น มักจะดูโทรทัศน์แต่เพียงพอดี ไม่มากจนเกินไป แต่ก็เด็กไม่น้อยที่มีชีวิตอีกแบบหนึ่ง เช่น ขาดความรัก ความอบอุ่น คบเพื่อนน้อย มีปมด้อย เด็กเหล่านั้นนอกจากจะชอบเก็บตัว มีความรู้สึกเก็บกด และยังแสดงออกในลักษณะที่ยึดโทรทัศน์เป็นเพื่อนแก้เหงา จะดูโทรทัศน์มากกว่าทำกิจกรรมอื่นๆ โทรทัศน์นอกจากจะแย่งเวลาของเด็กไปจากการเรียนรู้ผลเสียที่มีผู้วิจัยกันมากคือ ผลต่อการพัฒนาความคิด สติปัญญา และความรับรู้ทางสังคมของเด็กจึงไม่ได้ช่วยให้มีประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ขึ้น นอกจากความคิดอยากตามอย่าง เด็กมีวิวัฒนาการทางสมอง และการรับรู้เป็นขั้นตอน ประสบการณ์ก็ต่างจากผู้ใหญ่ เด็กไม่สามารถควบคุมตัวเองได้อย่างผู้ใหญ่ จึงง่ายที่จะตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งที่ได้ดูจากโทรทัศน์ ถ้าเด็กดูโทรทัศน์มากเกินไป อาจมีทัศนคติต่อโลก และชีวิตที่ผิดๆ (วิภา อุดมพันธ์, 2538)

อิทธิพลของโทรทัศน์ กลายเป็นปัจจัยพื้นฐานของครอบครัวปัจจุบัน โดยได้รับความนิยมน้อยอย่างแพร่หลาย การกระจายข่าวสารของโทรทัศน์จะส่งผลถึงความเชื่อ ค่านิยม เจตนคติของผู้ชมเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ความคิดความอ่านของวัยรุ่น แม้จะยังมีความเป็นเด็ก แต่ก็มีความแตกต่างจากเด็กมาก เด็กวัยนี้ยังมีความใฝ่ฝัน มีจินตนาการ มีมุมมองว่าโทรทัศน์เป็นเครื่องมือที่จะนำพวกเขาไปสู่โลกแห่งการผจญภัยด้วยเสียงและภาพ สิ่งสำคัญ คือ จะช่วยทำให้ความเบื่อหน่ายในแต่ละวันหมดไป (สมคิด ศรีทรา, 2543)

จากความเหมือนจริงของการแสดงบทบาทที่น่าติดตาม ละครโทรทัศน์จึงส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ชมทั้งสิ้น เช่น การแก้แค้น จะเกิดขึ้นกับผู้ชมมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความ

ประทับใจเป็นเรื่องของการตีความ บางคนอาจลอกเลียนแบบ ขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละคน และจะฟังใจแบบไม่รู้ตัว ซึ่งจะเกิดขึ้นง่ายกับผู้ที่มีอารมณ์อ่อนไหว หรือวัยรุ่น

คุณสมบัติของโทรทัศน์

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมทั้งภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์ไว้ด้วยกัน แต่สื่อโทรทัศน์ก็ยังมีคุณสมบัติที่ทำให้แตกต่างจากสื่ออื่นๆ คือ (บาร์ง สุขพรรณ, 2522)

1. ทำให้เห็นเหมือนจริง และจับใจได้ ทำให้เกิดความเชื่อ เลื่อมใส และชักจูงให้คล้อยตามง่ายกว่าสื่ออื่นๆ
2. ทำให้ผู้ดูเกิดความทรงจำติดตาได้นาน
3. ภาพที่แสดงชักพาให้เด็ก และผู้ใหญ่ เหมือนว่าเป็นจริง ทั้งๆ ที่ได้เสนอโดยผิดเพี้ยนความจริงไปบ้างเล็กน้อยก็ตาม
4. ภาพจะช่วยปลูกอารมณ์ฝันของเด็กได้ง่าย และสร้างรอยประทับใจเด็กได้ดีกว่าผู้ใหญ่

โครงสร้างของละครโทรทัศน์

โครงสร้างของละครโทรทัศน์ มีองค์ประกอบสำคัญคือ แก่นของเรื่อง (Theme or premise) อารัมภบท (Introduction) ความยุ่งยากขัดแย้ง (Conflict) การแสดงที่เพิ่มความเข้มข้น (Rising action) การแก้ปัญหา หรือการตกลงใจ (Solution or resolution) เป็นตอนจบ

นอกจากนี้ สิ่งที่เป็นองค์ประกอบอื่นๆ ของละครได้แก่ ผู้เขียนบทละคร ผู้แสดงและผู้ชม ผู้เขียนบทละคร มีความคิดเขียนออกมาเป็นโครงเรื่อง ผู้แสดงเป็นผู้แปลความคิดของผู้เขียน ส่งต่อไปยังผู้ชมซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

การเล่าเรื่องในรูปแบบของละครที่นำเสนอทางสื่อมวลชน (ขจีรัตน์ หินสุวรรณ, 2544) ผู้เขียนบทละคร และผู้สร้างพยายามที่จะปรับเปลี่ยนแบบแผน วิธีการเล่าเรื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะทางธรรมชาติของสื่อ ละครโทรทัศน์กลายเป็นความบันเทิงกระแสหลักในสังคม ที่มีผลต่อ

พฤติกรรม ความคิด และทัศนคติของคนหมู่มาก แม้ว่าละครนำเน่ายังคงดำเนินอยู่ แต่ผู้เขียนบทละครก็มีเทคนิคการสร้างสรรค์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เนื้อเรื่องเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับของผู้ชมได้อีกครั้ง ผู้เขียนบทต้องคำนึงว่ากำลังเขียนเพื่อให้ใครดู ต้องรู้ว่าผู้ชมต้องการอะไร ระหว่างความบันเทิง หรือความรู้

ละครเป็นศิลปะของการนำเสนอความขัดแย้งของคนกับสิ่งต่างๆ รอบตัว (ขจิรัตน์ หินสุวรรณ, 2542) ผู้ชมมักคาดหวังที่จะเห็นตัวละครหลุดพ้นจากความขัดแย้งและปัญหานั้นๆ ด้วยเพราะเวลาดูละคร ผู้ชมมักจะเชื่อมโยงตนเองว่าเป็นคนเดียวกับตัวละคร การทำให้ผู้ชมรู้สึกเช่นนี้ได้ นั้น เป็นเทคนิคที่จำเป็นสำหรับการสร้างคุณค่าให้กับละคร

ละครโทรทัศน์เป็นเสมือนตัวสะท้อนภาพของสังคมย่อย เช่น ครอบครัว (ธิษณีน อินทรทูต, 2545) ละครโทรทัศน์บางเรื่องสร้างจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อเป็นแบบอย่าง หรือให้ข้อคิด กระตุ้นจิตสำนึกของประชาชน สามารถนำเสนอสิ่งที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ชมได้โดยผ่านทางตัวละครที่รับบทบาทต่างๆ ความจำเป็นในการนำเสนอภาพในด้านลบ เพื่อเป็นตัวอย่างและอุทาหรณ์ให้แก่คนที่รับชม เพื่อผลของการเปรียบเทียบ ตามหลักโครงสร้างละคร

จากลักษณะ โครงสร้าง หรือรูปแบบการเล่าเรื่อง การนำเสนอเนื้อหาละครข้างต้น จะเห็นว่าไม่ว่าละคร จะถูกพัฒนาไปตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือเปลี่ยนผู้แสดงไปตามยุคสมัย มีการนำเสนอที่น่าติดตาม และแตกต่างเพียงใด ผู้ชมก็จะได้พบกับละครที่มีโครงสร้างเดียวกันตลอดไป

ลักษณะละครโทรทัศน์

จากการศึกษาของกาญจนา แก้วเทพ (2536) พบว่าละครโทรทัศน์มีการสะท้อนความรู้สึก ค่านิยม ชีวิตในสังคมได้หลายรูปแบบ รวมทั้งลักษณะต่างๆ ของละครนี้ ยังมีอิทธิพลต่อผู้ชมซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่น โดยแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ

1. ละครในแนวรักโรแมนติก ซึ่งรักหักสวาท เป็นลักษณะของละครที่สะท้อนเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวสมัยก่อน ความรักของวัยรุ่น ความรักของพ่อแม่ลูก ความรักที่ต้องแย่งชิง ทำให้เกิดจินตนาการ ชื่นชอบโดยไม่รู้ตัว เห็นความสำคัญทางด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ และมีแนวโน้มที่จะทำตามโดยไม่รู้ลึกซึ้งชัดเจน เช่น การจับมือ โอบกอด

2. ละครแนวชีวิต เป็นลักษณะของละครที่สะท้อนเกี่ยวกับ ค่านิยมต่างๆ เช่น การรักพวกพ้อง การมีภรรยาหลายคน การมีอำนาจหรือความเป็นเจ้าพ่อ ความหุนหาว ฟูมฟือ ความกตัญญู สะท้อนชีวิตในสังคมหรือความไม่เป็นธรรมในสังคม

3. ละครแนวสยองขวัญ ต่อสู้ ผจญภัย เป็นลักษณะของละครที่สะท้อนเกี่ยวกับปีศาจ ภูตผี การก่ออาชญากรรม สงคราม ความสูญเสียทรัพย์สินและชีวิต ความเก็บกดของตัวละคร การใช้อำนาจ ความวิปริตและความเบี่ยงเบนอารมณ์และจิตใจที่ผิดปกติ ความอาฆาตแค้น และความพยายามทำให้เด็กชอบความก้าวร้าว รุนแรง เมื่อเกิดความไม่พอใจอาจจะใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา และอาจทำให้เกิดความกลัว เด็กอาจขวัญเสีย

4. ละครแนวสนุกสนาน เป็นลักษณะของละครที่สะท้อนเกี่ยวกับสังคมของวัยรุ่น มีลักษณะการรวมกันเป็นกลุ่ม ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนมาก ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ใช้ความสนุกสนานเป็นสื่อสะท้อนแนวคิด อุดมคติของเรื่อง โดยตัวละครเป็นผู้ถ่ายทอด

แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ทางสังคมของละครโทรทัศน์

ไม่ว่าละครโทรทัศน์จะมีเนื้อหาหรือแก่นใจเป็นอย่างไร สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ บทบาทหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ละครโทรทัศน์มีต่อผู้ชมและต่อสังคม เนื่องจากละครโทรทัศน์ในปัจจุบันนั้นเป็นรูปแบบของความบันเทิงที่เปิดกว้างสำหรับคนส่วนใหญ่ เพราะกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ขยายตัวไปสู่คนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ และทุกระดับการศึกษา ดังนั้นละครจึงควรมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับสังคม กล่าวคือ มนุษย์ใช้ละครในสังคม และมนุษย์ใช้สังคมในละคร

สำหรับละครโทรทัศน์ ละครจึงเปรียบเสมือนพิธีกรรมอย่างหนึ่ง เพราะมีลักษณะร่วมอยู่หลายประการ พิธีกรรมและละครโทรทัศน์ล้วนแต่เป็นโลกแห่งสัญลักษณ์ด้วยกันทั้งคู่ แต่ก็ยังมีโลกแห่งความเป็นจริงรวมอยู่ด้วย ในขณะที่สังคมในอดีตได้เปิดช่องทางเข้าสู่โลกจินตนาการด้วยการเข้าร่วมพิธีกรรม มนุษย์ในโลกปัจจุบันก็ได้เข้าสู่โลกแห่งสัญลักษณ์โดยผ่านการดูละคร ละครโทรทัศน์จึงเป็นโลกแห่งสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่กลั่นมาายาคติ (Myth) ต่างๆ

หน้าที่ของมายาคติที่มีต่อโลกแห่งความเป็นจริงใน 2 ระดับ ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2536)

1. หน้าที่ต่อปัจเจกบุคคล นอกจากผู้ชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะให้เหตุผลของการดูละครว่า ดูเพราะความสนุกและเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ แต่มีเหตุผลอยู่เบื้องหลังที่มายาคติในโลกละครโทรทัศน์ได้ช่วยทำหน้าที่ต่างๆ ต่อปัจเจกบุคคล ดังนี้

1.1 ละครโทรทัศน์ช่วยตอบสนองความต้องการหลายอย่างในชีวิตของปัจเจกชนที่ไม่มีหนทางจะบรรลุได้ในโลกแห่งความเป็นจริงให้สามารถทะลุเป้าหมายได้ในโลกแห่งความฝัน

1.2 แก้ไขความขัดแย้งที่ไม่อาจแก้ไขได้ในโลกของความเป็นจริง ให้สามารถแก้ไขทันด่วนได้ในโลกของจินตนาการ

1.3 ช่วยทำให้ปัญหาบางอย่างในชีวิตของคนเราที่เกินขีดความสามารถที่จะแก้ไขนั้นได้ผ่อนคลายไปโดยปริยาย เพราะแก่นเรื่องส่วนใหญ่ของละครส่วนใหญ่ของละครโทรทัศน์ล้วนแต่เป็นปัญหาบางส่วนที่เราต้องพบอยู่ในชีวิตจริง เมื่อเราดูละครโทรทัศน์ก็เหมือนเราได้พบเห็นปัญหาของผู้คนที่คล้ายคลึงหรือหนักหนาสาหัสกว่าเรา

2. หน้าที่ต่อสังคม

มายาคติในละครช่วยทำหน้าที่ยัดเยียดส่วนเสี้ยวหนึ่งของสังคมที่แตกร้าออกจากกันให้เข้ามาติดรวมกันเป็นหนึ่งอยู่ได้ความแตกร้าที่ปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์ก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความแตกร้าที่มีอยู่ในชีวิตจริง

นอกจากนี้ละครทำให้คนที่อยู่นอกจอซึมเลือนความร้าวนานในโลกแห่งความเป็นจริงได้ชั่วคราวช่วยย่นช่วยอบรมสั่งสอน ค่านิยมและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมให้กับผู้ชมโดยไม่รู้ตัว พื้นฐานที่ดีที่สุดในเรื่องของการแยกแยะความดี-ชั่ว ออกจากกันให้ได้และเข้าข้างเอาใจช่วยฝ่ายดีอยู่เสมอ รวมทั้งละครยังช่วยสร้างมายาคติแห่งการรับรู้ ความเป็นไปได้ของคนในสังคม การตอบสนองความรู้สึกโหยหาสิ่งที่เคยมีแล้วสูญหาย ดังเช่นละครย้อนยุคหรือละครพีเรียดนั้นช่วยตอบสนองความต้องการในเรื่องดังกล่าวได้เป็นอย่างดีนั่นคือการหวนระลึกถึงอดีตที่ไม่มีวันย้อนกลับมา

ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ

ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ (Media exposure theory) นี้เป็นเรื่องของการเลือกในสิ่งที่ตัวเองต้องการ หรือในสิ่งที่ตัวเองชอบ ซึ่งการเลือกนี้เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งในการเปิดเลือกรับสื่อของผู้รับสารนี้ แต่ละบุคคลย่อมแตกต่างหรือไม่เหมือนกัน โดยเป็นกระบวนการเลือกของผู้รับสารที่จะเลือกในการรับสารนั่นเอง กระบวนการเลือกรับสาร (Selective processes) นี้ จะมีอยู่ 4 ขั้นตอน โดยมีความต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกัน ดังนี้ (ประมะสตะเวทิน, 2541)

1. การเลือกเปิดรับ (Selective exposure) ในชีวิตประจำวันของประชาชนนั้น แต่ละคนมีโอกาสที่จะรับสารจากแหล่งหรือผู้ส่งสารต่างๆ จำนวนมากมาย แต่ประชาชนมีเวลาและความสามารถที่จำกัดในการรับสารจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งประชาชนมีความพอใจหรือไม่พอใจแหล่งหรือผู้ส่งสารต่างๆ ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นประชาชนจึงเลือกที่จะเปิดรับหรือเลือกที่จะใช้สื่อมวลชนตามความปรารถนาของตน โดยปกติแล้วเราเลือกใช้สื่อมวลชนที่เสนอข่าวสาร และความคิด เห็นที่สอดคล้องกับความคิดและทัศนคติของเรา ทั้งนี้โดยธรรมชาติแล้วคนที่มีความต้องการอย่างยั้งที่จะปกป้องรักษาและส่งเสริมความคิดที่เกี่ยวกับตนเอง

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective attention) หลังจากการเลือกใช้สื่อมวลชนแล้ว ขั้นตอนต่อมา คือ การเลือกให้ความสนใจกับเนื้อหาของสื่อมวลชนที่ตนเลือกใช้ โดยปกติเรามักเลือกให้ความสนใจกับสิ่งที่เราสนใจ ชอบและสอดคล้องกับทัศนคติ ความคิด และความเชื่อของเรา

3. การเลือกรับรู้และการเลือกตีความหมาย (Selective perception and selective interpretation) การรับรู้ (Perception) และการตีความหมาย (Interpretation) มีความเกี่ยวข้องกันจนเกือบจะเป็นสิ่งเดียวกัน การรับรู้คือ กระบวนการตีความหมายสิ่งที่เราพบเห็นขั้นตอนที่สามของกระบวนการในการเลือกของผู้รับสารก็คือ การเลือกรับรู้หรือเลือกตีความหมายเนื้อหาของสื่อมวลชนที่ตนเลือกให้ความสนใจ คนเราเลือกที่จะตีความหมายของสิ่งที่ตนอ่าน ฟัง ดู ตามทัศนคติ และความรู้สึกลึกซึ้งของตน เนื้อหาของสื่อมวลชนจึงมักถูกตีความหมายที่บิดเบือนไปโดยที่เราไม่รู้ตัว การเลือกตีความหมายเกิดขึ้นตามธรรมชาติของมนุษย์

4. การเลือกจดจำ (Selective retention) หลังจากที่ได้รับสารเลือกตีความหมายเนื้อหาของสื่อมวลชนแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นตอนของการจดจำสิ่งที่ตนได้จากการใช้สื่อมวลชน ผู้รับ

สารจะเลือกจดจำเฉพาะเนื้อหาที่สอดคล้องกับ รสนิยม ทัศนคติ ความชอบ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมของตน ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าคนเราจะสามารถจดจำสิ่งที่สอดคล้องหรือสนับสนุนความคิดเห็นของเราได้ดีกว่าเรื่องที่ขัดแย้งหรือต่อต้านความคิดของเรา ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของสื่อมวลชน จึงเท่ากับเป็นการช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ทัศนคติเดิมหรือความเชื่อถือของเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ยากขึ้น

ความหมายในการเปิดรับข่าวสาร (พงษ์เดช ศรีเล่กดี, 2544) ได้จำแนกตามพฤติกรรมที่เปิดรับข่าวสาร ดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูล (Information seeking) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเรื่องทั่วไป
2. การเปิดรับข้อมูล (Information receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนสนใจอยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่สนใจหรือมีผู้แนะนำมาหรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์ หรือดูโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวข้องกับตนเอง ก็ให้ความสนใจใ้ อ่านหรือดูเป็นพิเศษ
3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

พฤติกรรมการเปิดรับสารหรือเปิดรับสื่อจะเกิดจากปัจจัยพื้นฐาน ดังนี้ (Merrill & Lowenstein, 1971)

1. ความเหงา ซึ่งเหตุผลทางจิตวิทยาเชื่อว่า โดยปกติมนุษย์ย่อมไม่ชอบที่จะอยู่ตามลำพังพยายามที่จะรวมกลุ่มเพื่อสังสรรค์กับผู้คนเท่าที่มีโอกาส แต่ถ้าไม่สามารถที่จะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลได้โดยตรง ก็จะอยู่กับสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสารและบางคนก็พอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคล อาจเป็นเพราะสื่อมวลชนเป็นเพื่อนแก้เหงา และไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือทางสังคมแก่ผู้รับ

2. ความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งสื่อมวลชนสามารถที่จะตอบสนองในสิ่งเหล่านี้ได้ โดยสื่อประเภทต่างๆ ถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสาร

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์เป็นผู้ที่มีความเห็นแก่ตัว จะแสวงหาและเลือกใช้ข่าวสารให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ทั้งในแง่ของการเสริมบารมี การช่วยให้สะดวกสบาย หรือความสนุกสนานบันเทิง ข่าวสารนี้ไม่ว่าจะให้คุณค่าในทางปฏิบัติหรือแม้แต่ความคิดก็สามารถได้รับจากสื่อมวลชน

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนทั่วไป ที่สามารถตอบสนองความต้องการ คือผู้รับสารแต่ละคนจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อ ที่จะสนองความต้องการ และทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ ความกลัว ความหวัง ฯลฯ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลือกใช้สื่อ

การวัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

ตัวชี้ (Index) ที่ใช้วัดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ (Media exposure) ส่วนใหญ่ใช้กัน 2 อย่าง ดังนี้ (ชูดภา ปุณณะหิตานนท์, 2541)

1. วัดจากเวลาที่ใช้กับสื่อ การวัดในเรื่องเวลาที่ใช้กับสื่อมีข้อเสียตรงที่ว่า คำตอบขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ความสนใจของผู้ฟัง เวลาว่างที่คนมีอยู่ และการมีสื่อใกล้ตัว (Availability of the media) ด้วยเหตุนี้คำตอบที่เกี่ยวกับเวลาที่ใช้กับสื่อจึงไม่สามารถแปลความหมายในทางจิตวิทยา และมักไม่ให้ผลชัดเจน เมื่อนำไปเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น

2. วัดจากความถี่ของการใช้สื่อ โดยแยกตามประเภทของเนื้อหาภายใต้ที่แตกต่างกัน เพื่อแก้ปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องการวัดจากเวลาที่ใช้กับสื่อ จึงได้มีการจัดตัวแปรการเปิดรับสื่อมวลชน โดยใช้ความถี่ของการใช้สื่ออย่างเฉพาะเจาะจงในเนื้อหา เช่น วัดจาก ความถี่ของการชมละครโทรทัศน์ เป็นต้น

พฤติกรรมการณ์เลียนแบบจากสื่อโทรทัศน์

โทรทัศน์นับเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันโทรทัศน์นับเป็นแหล่งบันเทิงที่อยู่ใกล้ตัวเราที่มีราคาไม่แพงที่ทุกคนสามารถหาได้ง่าย ลักษณะการชมโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะชมโดยไม่ต้องระมัดระวังอะไรมาก คือ ทั้งสมองและจิตใจพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์อย่างเต็มที่ ไม่ได้พิจารณาว่าอะไรผิดอะไรถูก อีกทั้งวัตถุประสงค์ในการชมโทรทัศน์ก็จะแตกต่างกันไป บางคนชมเพราะต้องการพักผ่อนเพื่อความบันเทิง เพื่อหาความรู้ หรือต้องการชมเพื่อต้องการฆ่าเวลา อย่างไรก็ตาม การรับรู้ของผู้ชมก็จะแตกต่างกันออกไป บางคนเลือกชมเฉพาะรายการที่มีความรู้ รายการที่มีสาระประโยชน์ บางคนเลือกชมเฉพาะรายการที่ให้ความบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ รายการเพลง เป็นต้น

โดยธรรมชาติแล้วเด็กมีการรับสิ่งต่างๆ ได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ และจะแยกแยะไม่ได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด นักวิชาการได้กล่าวถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนว่ามีผลต่อการปรับตัว และอุปนิสัยใจคอของเด็กเป็นอย่างมากจนมีบทบาทต่อการสร้างรูปแบบทางสังคม สื่อโทรทัศน์ที่ป้อนอาหารสมองให้เด็กได้ควบคู่กับการพัฒนาร่างกาย และจิตใจของเด็ก ช่วยพัฒนาสมอง สร้างสรรค์ จริยธรรมให้เด็กได้ซึมซับ มีจิตใจอ่อนโยน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการเติบโตขึ้นเป็นเยาวชนที่ดีของชาติ ในทางตรงกันข้ามสื่อโทรทัศน์เปรียบเสมือนดาบสองคมที่มีอิทธิพลต่อเด็ก เพราะเด็กอาจมีพฤติกรรมกลอกเลียนแบบจากสื่อที่ได้รับชมจากโทรทัศน์ จากตัวการ์ตูนที่ตนชื่นชอบเด็กๆ ไม่สามารถจะแยกแยะโลกแห่งความฝันออกจากความเป็นจริงในชีวิตประจำวันได้ ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าในบางครั้งเป็นผลการเลียนแบบจากสื่อมวลชน

กระบวนการเลียนแบบ เป็นการแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการณ์เลียนแบบเกิดขึ้นได้อย่างไร ประกอบด้วยเงื่อนไขต่างๆ ทั้งทางจิตวิทยาและสังคม (Bandura, 1977) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการเลียนแบบว่าเกิดจากการกระทำที่เป็นตัวแบบ หรือโดยการสังเกตการณ์กระทำของผู้อื่นที่ช่วยให้มีความคิดว่า ควรแสดงพฤติกรรมอย่างไร ควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรมอย่างไร และควรหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดประการใดบ้าง กระบวนการนี้ประกอบด้วย กระบวนการใส่ใจ กระบวนการทรงจำ กระบวนการแสดงพฤติกรรม และกระบวนการพอใจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบหรือปฏิบัติการเลียนแบบ (matching performances) ซึ่งพฤติกรรมการณ์เลียนแบบได้รับการเสริมแรงตามทฤษฎีเสริมแรง (reinforcement theories) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory)

กล่าวโดยสรุปแล้วพฤติกรรมการเล่นแบบจะยึดแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ ซึ่งกล่าวถึงหลักการเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น แล้วจึงนำเอามาทำตาม ซึ่งการเล่นแบบนี้ก็จะมีการเลียนแบบจากภายนอก และการเลียนแบบจากภายในการเล่นแบบจากภายนอก จะอยู่ในระดับผิวเผิน โดยจะแสดงปฏิกิริยาท่าทางเหมือนอย่างตัวแบบการเล่นแบบจากภายในเป็นการกระทำตามบทบาทของตัวแสดงที่มุ่งเน้นทางด้านจิตใจ โดยมีความต้องการเหมือนตัวแบบ และเลือกเอาคุณลักษณะบางประการของตัวแบบมาเป็นของตน

แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า การที่ผู้ใหญ่ ผู้ใกล้ชิดติดต่อสื่อความหมายกับเด็กด้วยการให้รางวัล ลงโทษ หรือควบคุมเด็กทางวาจา เช่น พูดชมเชย ตักเตือน หรือติเตียนทางการกระทำ อาทิ ให้รางวัลเป็นวัตถุสิ่งของ การสัมผัสอย่างอ่อนโยน หรือการเพิกเฉย และการติดต่อสัมพันธ์กับเด็กอย่างใกล้ชิด ซึ่งเด็กจะได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้ใหญ่โดยตรง ตลอดจนได้รับแบบอย่างจากการสังเกต การกระทำของผู้ใหญ่ด้วย

ปนัดดา พังงา (2537) การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กอันเป็นเหตุให้สามารถได้รางวัล หรือลงโทษการกระทำ ต่าง ๆ ของเด็กได้

ใจทิพย์ พวงทอง (2540) การอบรมเลี้ยงดูเป็นการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา และบุตร หมายถึง วิธีการดูแลบุตรและพฤติกรรมการศึกษาบุตร รวมถึงการแสดงออกซึ่งคุณค่าทัศนคติ ความสนใจและความเชื่อของบิดา มารดา

พรทิพย์ ยุกตานนท์ (2541) การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กทั้งการด้านคำพูดและการกระทำ

อรนุช ฐิริสังข์ (2542) การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อเด็กในลักษณะต่าง ๆ กันทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยวาจาและการกระทำ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในการปฏิบัติตนในสังคม

อัจฉรา สุขารมณ์ (2542) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า เป็นวิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยการให้คำแนะนำสั่งสอน ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรัก ค้ำครอง ให้ความอบอุ่น และตอบสนองความต้องการทางกายและทางใจแก่เด็ก

ชนมน สุขวงศ์ (2543) ได้ให้ความหมายของ การอบรมเลี้ยงดูว่า วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตร อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้ความรักและการลงโทษในการกระทำต่างๆของเด็กได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยวิธีการต่างๆ โดยการให้รางวัล ลงโทษ หรือควบคุมด้วยวาจา เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งทางกายและทางใจแก่เด็ก ซึ่งเด็กจะได้รับข้อมูลข่าวสารและแบบอย่างจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองโดยตรง

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวเป็นสถานที่อบรมให้เรียนรู้ทางสังคม โดยมีพ่อแม่เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นสถาบันแห่งแรกที่มีหน้าที่ถ่ายทอดให้การเรียนรู้ วัฒนธรรม ค่านิยม รวมทั้งกล่อมเกลานุคลิกภาพให้เป็นไปตามบทบาทและความคิดของสังคม (จำรอง เงินดี, 2550) นอกจากนี้ พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2540) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละสมัยนั้นแตกต่างกันออกไป ในสมัยก่อนผู้ใหญ่นิยมให้เด็กเป็นคนเรียบร้อยเชื่อฟังอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันแนวทางเลี้ยงดูเด็กเปลี่ยนไป เด็กได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็นมากขึ้นได้แสดงออกมาขึ้น ถ้าบิดามารดา หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวไต่ถามถึงพฤติกรรมของเด็กอยู่ ก็อาจจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ กลายเป็นคนขี้อายไม่กล้าที่จะก้าวออกมาต่อสู้สังคมได้ และไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันได้ เด็กก็จะประสบความล้มเหลวในพัฒนาการของเขา ในทำนองเดียวกันบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเด็กปล่อยปละละเลย ให้ความเป็นอิสระแก่เด็กเกินไป เด็กก็จะสับสนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเมื่อโตขึ้น การเลี้ยงดูที่ถูกต้องนั้นผู้ปกครองหรือบิดามารดาควรปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย นั่นคือ ต้องฟังความคิดเห็นและความต้องการของเด็ก มีใจมองข้ามไป และพิจารณายอมตามในสิ่งที่สมควร สนับสนุนและชมเชยเมื่อเด็กแสดงความสามารถของเขาในด้านใดด้านหนึ่ง หลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีลงโทษด้วยการเขม่นตี และเมื่อเด็กทำผิดหรือมีพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ ก็ควรใช้การลงโทษอย่างสม่ำเสมอ มิใช่ด้วยอารมณ์ และอีกประการที่สำคัญคือ ความม浴ุติธรรมที่บิดามารดาจะต้องให้ลูกเสมอ นั่นคือ ไม่แสดงความลำเอียงต่อลูกคนใดเป็นพิเศษถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดู

แบบประชาธิปไตย เด็กก็จะเติบโตขึ้นมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก ขอมรับตนเองและพอใจในตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดีและประสบความสำเร็จในชีวิต

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ เป็นอนาคตของครอบครัวและชุมชน การที่จะพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพได้ ต้องเริ่มต้นจากครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่เด็กจะได้รับการปลูกฝัง วางรากฐาน และการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง ไม่มีสถาบันใดที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูได้ดีเท่าครอบครัว เพราะสถาบันนี้เด็กจะได้ทั้งความรัก ความอบอุ่น ซึ่งจะหาจากที่อื่นใดไม่มีอีกแล้ว ฉะนั้น ครอบครัวที่มีความอบอุ่น ประกอบด้วยพ่อแม่ที่ดูแล ให้ความรัก ความเข้าใจแก่ลูก ห่วงให้ลูกเติบโต เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ถึงพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เป็นไปทางบวกหรือทางลบก็ได้ ขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองว่ามีวิธีการอย่างไรในการอบรมเลี้ยงดู อัจฉรา สุขารมณ์ (2542)

จากความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การให้ความรัก ความใกล้ชิด และให้การสนับสนุน จะช่วยทำให้เยาวชนเป็นผู้มีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม และที่สำคัญพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกด้วย

ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูในแต่ละสังคมมีรูปแบบแตกต่างกัน ไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอนว่าแบบใดจะดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยม ของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง รวมทั้งเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าและแบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายลักษณะ ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลสำคัญยิ่งต่อชีวิตของเด็กพ่อแม่จะเป็นตัวแทนทางสังคมที่ดีในการช่วยเหลือเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญมากในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการและปั้นแต่งให้ลูกเติบโตขึ้นมามีลักษณะเช่นใด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธี ที่พ่อแม่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดู เช่น เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจะมีบุคลิกภาพแบบหนึ่ง หรือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก็จะมีบุคลิกภาพอีกแบบหนึ่ง ทศนคติของพ่อแม่ ตลอดจนการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อลูกรวมกันขึ้นเป็นบรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูแก่ลูก แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การตัดสินใจใดๆภายในครอบครัวเกิดขึ้นจากการเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ลูกมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวมีโอกาสหัดคิดริเริ่มและตัดสินใจจากสิ่งที่เล็กไปสู่สิ่งที่ใหญ่ พ่อแม่สนองความต้องการพื้นฐานของลูก ให้ความรักความเอาใจใส่และมีโอกาสคบหาสมาคมกับเพื่อน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนมีส่วนออกเสียงและให้ความเห็นถ้าเกิดความขัดแย้งกันขึ้นก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้เหตุผลในการโต้แย้งกัน

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่พ่อจะเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว มีอำนาจเด็ดขาดในครอบครัว ตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติตาม ลูกไม่มีสิทธิออกเสียงด้วย ความต้องการของลูกไม่ได้รับการตอบสนองเสมอไป พ่อแม่ไม่แสดงความรักใคร่ต่อลูกความเอาใจใส่ต่อกันมีน้อยทุกคนปฏิบัติตามกิจของครอบครัวตามหน้าที่ลูกไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนไกลบ้าน ผลการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ลูกมักขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพ่อแม่ ทำให้ขาดความริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขี้อาย ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัย ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองบางเรื่องเพราะไม่เคยได้รับการฝึกตัดสินใจด้วยตนเองมาก่อน

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่ มีความเห็นในการอบรมเลี้ยงดูไปคนละทางตามความเห็นชอบของตน พ่อแม่ไม่สนใจซึ่งกันและกันและไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่มักจะเชื่อว่า “เด็กจะดีก็ตัวเอง จะชั่วก็ตัวเอง” ทำให้ไม่ค่อยสนใจในความรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับความประพฤติเมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยเหลือแนะนำ พ่อแม่มักจะใช้อำนาจรุนแรงกับลูก ทำโทษโดยใช้อารมณ์ ปราศจากเหตุผล เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้จะรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่น ไม่มีโอกาสเรียนรู้หรือฝึกฝนให้มีคุณธรรม ขาดความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์

คุณวิ โยเหลา (2535) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เบต้าได้ 11 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่ผู้ปกครองยอมรับชื่นชม ให้ความรักสนับสนุน ใกล้ชิด และให้ความสนใจกับเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือ การที่ผู้ปกครองให้คำอธิบายเพื่อประกอบ การสนับสนุน และห้ามปรามเด็กในการกระทำกิจกรรมต่างๆ และมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษ ด้วยการเฉยชา ทบตีให้เจ็บ หรือลงโทษทางจิตใจ ด้วยการดูคิ้วว่า แสดงอาการไม่พอใจ ทำเป็นเมินเฉย แสดงอาการไม่สนใจ ตัดสิทธิบางอย่าง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามและคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ปล่อยให้เป็นอิสระ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยเด็กมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผลยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือการให้คำแนะนำจากผู้ปกครอง มักปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดหรือถูกควบคุม ไม่ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ

9. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ในลักษณะที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ยินดีที่จะอยู่กับบุตร ปกป้องคุ้มครอง และทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองในลักษณะที่เป็นการลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น การเฆี่ยนตี คำว่า การไม่พิจารณาถึงความต้องการของเด็ก การตัดสิทธิ เป็นต้น

11. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็ก คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของแม่ในลักษณะที่เป็นการควบคุม เรียกร้องเอาจากเด็ก เช่น ในด้านความสำเร็วมักรู้สึกไม่พอใจเมื่อบุตรทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายของตน

จากการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 11 วิธีนี้ ดุษฎี โยเหลา ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 2 แบบใหญ่ๆ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยการใช้ความรัก สนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก มีความสม่ำเสมอ และความเหมาะสมในการให้รางวัลและการลงโทษ

2. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยการออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม ควบคุม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็กหรือการปฏิบัติของผู้ปกครองแบบปล่อยให้เด็กทำอะไรตามใจชอบ ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหลายรูปแบบ และไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอนว่าแบบใดจะดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายอย่าง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ระดับการศึกษาของผู้ปกครองหรือจำนวนบุตร เป็นต้น

อัจฉรา สุขารมณ (2542) ได้ทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 แบบใช้อำนาจ พ่อแม่ประเภทนั้นจะมีการตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่เข้มงวดและเผด็จการจะมีแต่คำสั่งและคำว่า “อย่า” กับลูก มีความคาดหวังในตัวลูกสูง เด็กที่อยู่ในครอบครัวลักษณะนี้จะมีอารมณ์กดดันสูง ไม่ไว้วางใจใคร บางคนอาจมองโลกในแง่ร้าย มีแต่การตำหนิ และวิพากษ์วิจารณ์ และไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

แบบที่ 2 แบบตามใจ ทะนุถนอมจนเกินเหตุ ไม่มีการตั้งกฎเกณฑ์ระเบียบใดๆทั้งสิ้น ไม่มีการดุหรือลงโทษ เมื่อลูกทำความผิด เด็กจะถูกตามใจจนแทบจะเสียเด็ก พ่อแม่จะทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างให้ตามที่เด็กปรารถนา จนทำให้เด็กกลายเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง มีอารมณ์ก้าวร้าว และมองตัวเองเป็นศูนย์กลางแห่งความสนใจ เด็กที่มาจากครอบครัวประเภทนี้จะมีลักษณะอารมณ์ อ่อนไหวง่าย ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ในสังคมเด็กประเภทนี้รู้จักแต่การรับ ไม่รู้จักการให้ ทำให้มีปัญหาในการปรับตัว

แบบที่ 3 แบบให้เหตุผลในการเลี้ยงดู พ่อแม่ประเภทนี้จะรู้จักความ “พอดี” รู้จักการยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดจนเด็กขาดศักยภาพในตนเอง หรือปล่อยจนเสียเด็ก พ่อแม่ให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา แต่ไม่ควบคุมหรือออกคำสั่ง เมื่อเด็กทำผิดจะมีการชี้แจงเหตุและผล เด็กที่มาจากครอบครัวประเภทนี้จะมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นเด็กที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความหนักแน่นควบคุมอารมณ์และปรับตัวได้ดี

Hurlock (1974: 90) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบได้แก่

1. แบบเผด็จการ (Authoritarian Method) หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูใช้กฎหรือระเบียบเข้มงวดเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ต้องการโดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใดๆทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าเด็กปฏิบัติได้ตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำ ชมเชยหรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. แบบประชาธิปไตย (Democratic Method) หมายถึง วิธีที่ผู้เลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผลเพื่อให้เด็กเข้าใจว่าทำไมเขาจึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่ง และเมื่อเด็กสามารถทำ พฤติกรรมที่ต้องการหรือแสดงว่าพยายามทำ บิดา มารดาจะให้รางวัลด้วยการให้การยอมรับ การลงโทษจะใช้ต่อเมื่อตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

3. แบบปล่อยปละละเลย (Permissive Method) วิธีนี้อาจจะถือว่าไม่ใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริง เพราะเด็กเรียนรู้ด้วยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าคำแนะนำ ของผู้เลี้ยงดู เมื่อเด็กพบว่าพฤติกรรมใดไม่ได้การยอมรับ เขาจะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้นานกว่าเขาจะพบพฤติกรรมใหม่ ซึ่งนอกจากจะทำความพึงพอใจให้ตัวเองแล้วยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มด้วย

Faw and Belkin (1989: 346) สรุปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ 3 รูปแบบ คือ

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผลวิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลอบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่างๆ ให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อมๆ กัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้รับคำชมเชยการอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการวิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็กโดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีคำอธิบายใดๆ ทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรมและคำชมเชยเด็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีการควบคุมตนเองสูง พึ่งพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษมักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจวิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าควรทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของความเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดขืนก็จะตามใจเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งตนเองได้น้อยและควบคุมตนเองได้น้อย

จะเห็นว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละครอบครัวอาจมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมคุณภาพของเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมก็จะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างคุณภาพคนทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมเช่นกัน ซึ่งมีการวิจัยเกี่ยวกับครอบครัวไทยจำนวนมาก ยืนยันว่า วิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อคนทั้งด้านบวกและลบ มีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างมาก โดยมีการศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูหลายแบบ

ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ทิวา วงศ์ธนาภา (2539) ได้ศึกษาเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ : ศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เงื่อนไขของการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่นเกิดจากปัจจัยที่หลากหลายดังนี้คือ 1) เกิดจากการถูกทำร้ายร่างกายมาก่อน 2) เกิดจากการเป็นศัตรูคู่อาฆาต 3) เกิดจากความต้องการอวดให้รุ่นน้องเห็น 4) เกิดจากเทศกาล 5) เกิดจากประเพณีและพิธีกรรม เช่น เพื่อสร้างให้เกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์หรือความยิ่งใหญ่ของสถาบัน เป็นต้น 6) เกิดจากความรู้สึกเสียศักดิ์ศรี ทั้ง 6 ประเด็นเมื่อเกิดขึ้นแล้วส่วนใหญ่ก็จะจบไป แต่อย่างไรก็ตามเงื่อนไขที่ทำให้การก่อเหตุทะเลาะวิวาทดำรงอย่างต่อเนื่อง คือ การเกิดตัวตนแห่งสถาบัน ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันการศึกษาและสถาบันกลุ่มหรือเครือข่าย เป็นต้น สถาบันเหล่านี้จะถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการที่เป็นกลไกทางสังคมสั่งสมจนกลายเป็นประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมา นอกจากนั้นการให้ความหมายหรือตีความ โดยเฉพาะการให้ความหมายและการตีความต่อโลกและสังคมของการก่อเหตุทะเลาะวิวาท จะเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นเมื่อดำเนินวิถีชีวิตอยู่ในสังคมวัยรุ่น

รุ่งรวี รัตนดำรงอักษร (2540) ได้ศึกษา ภูมิหลังทางครอบครัว กระบวนการสังคมกรรม และการเปิดรับรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดีเชิงสืบสวนของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนส่วนมาก มีภูมิหลังทางครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ และมาจากครอบครัวที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และผิดกฎหมาย ส่วนเรื่องการเปิดรับและแรงจูงใจในการเปิดรับรายการโทรทัศน์พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เปิดรับรายการละครหรือภาพยนตร์แนววัยรุ่นเพื่อฆ่าเวลา เพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น และยังชื่นชอบละครหรือภาพยนตร์แนววัยรุ่นที่มีปัญหากับครอบครัว เนื่องจากเห็นว่ามีความสอดคล้องกับชีวิตตนเอง มีการเลียนแบบทั้งพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีของตัวละคร เช่น การกระทำผิดกฎหมาย การพุดจา การแต่งกาย และการรวมกลุ่มก่อความวุ่นวายต่างๆ

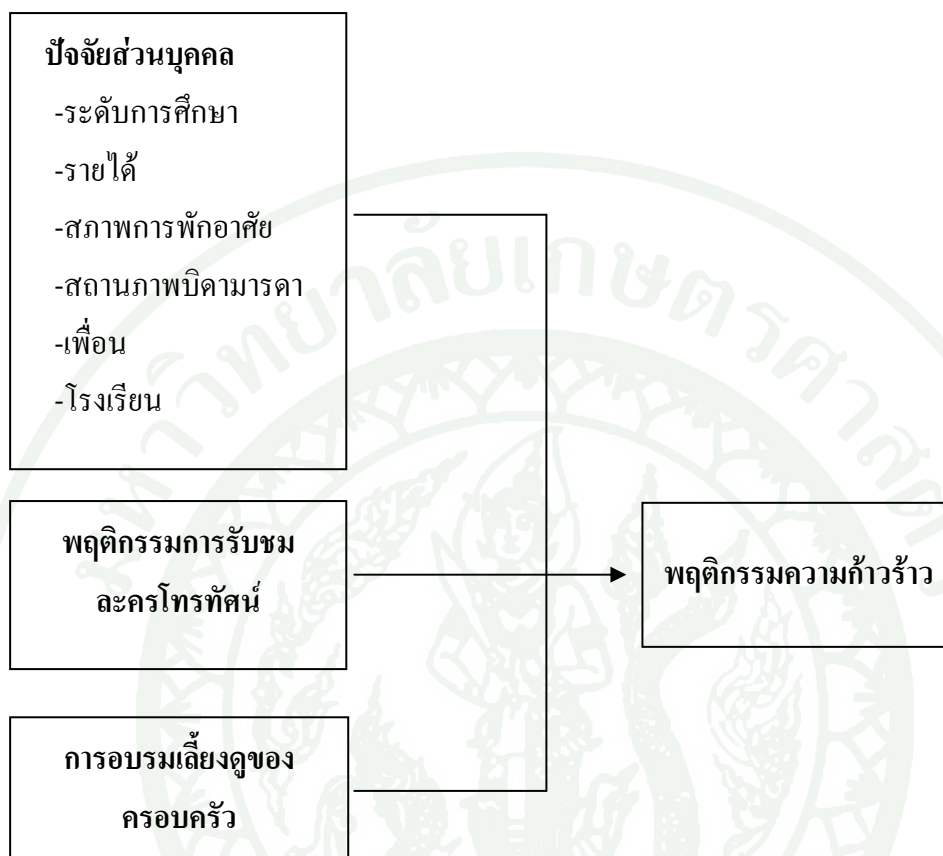
ประไพรัตน์ วีระพงศ์เศรษฐ์ (2542) ได้ศึกษา พฤติกรรมก้าวร้าวในรายการประเภทละครและภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชมที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์สูงสุดกลุ่มหนึ่ง คือเด็กและเยาวชน มีการเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งนำไปสู่ความรุนแรงในสังคม รายการประเภทละครและภาพยนตร์มีความถี่ในการปรากฏพฤติกรรมก้าวร้าว เฉลี่ย 1 ครั้งทุกๆ 2.3 นาที และปรากฏสม่ำเสมอตลอดทั้งวัน ลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าว ที่พบบ่อยครั้งที่สุด คือ พฤติกรรมก้าวร้าวด้วยวาจา

นันทิพา วาริวนิช (2543) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมกับตัวแสดงในละครโทรทัศน์ไทย พบว่า ผู้ชมมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับตัวละครในละครโทรทัศน์ ภาพลักษณ์ของตัวละคร จะมีอิทธิพลต่อผู้ชม ถ้าตัวแสดงนั้นยังมีการปรากฏตัวทางสื่อ ผู้ชมจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อตัวละครที่ชื่นชอบ และเชิงลบกับตัวละครที่ไม่ชอบ ภาพลักษณ์ของตัวละครจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้ชม ทั้งทางความคิด คำพูดและการกระทำการรักษาและการเปลี่ยนความสัมพันธ์ ขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของตัวละคร และข้อมูลจากสื่อ

วัชรพันธ์ ประดิษฐ์พงษ์ (2544) ได้ศึกษาการก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียนในเขตพื้นที่กองบังคับ การตำรวจนครบาล 7 พบว่า นักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายส่วนใหญ่อายุ 15 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด บิดามารดามีอาชีพค้าขายทำให้เด็กมีค่าใช้จ่ายต่อเดือน 2,000 – 4,000 บาท/เดือน ในระบบครอบครัวพบว่า บิดา-มารดา รักลูกไม่เท่ากัน กลุ่มเพื่อนสนิทที่ร่วมกระทำการจะมีฐานะทางครอบครัวที่ใกล้เคียงกัน มีเพื่อนเป็นที่ปรึกษาหลักเมื่อมีปัญหา สาเหตุการก่อเหตุทะเลาะวิวาทส่วนใหญ่เนื่องจากความขัดแย้งต่อเนื่องของคู่อริ การใช้เวลาวางไม่ถูกวิธี และการคบหาเพื่อนที่เคยก่อเหตุทะเลาะวิวาทมาก่อน

วุฒิสักดิ์ แดงเหลือง (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว และความก้าวร้าวของเยาวชน เพื่อศึกษาถึงลักษณะข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนชาย ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัวและความก้าวร้าวของเยาวชนชายในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน(บ้านกรุณา) จำนวน 292 คนพบว่า เยาวชนชายมีความก้าวร้าวอยู่ในระดับสูง ส่วนใหญ่มักแสดงออกด้วยการต่อสู้ ชกต่อย และใช้กำลังกับผู้อื่นเมื่อถูกทำร้าย เพื่อโต้ตอบอีกฝ่ายเมื่ออีกฝ่ายทำให้เขาบาดเจ็บ เยาวชนชอบที่จะหาข้อผิดพลาดในคำสั่งสอนของผู้ใหญ่และไม่ให้ความร่วมมือ ต่อต้านคำสั่งสอน และกฎระเบียบต่างๆ และเยาวชนมักพูดเสียดสี ใช้คำหยาบคายกับคนที่เกลียด รวมทั้งมีความคิดอาฆาตแค้นต่อคนที่ขัดขวาง ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าวเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ดีพอ เยาวชนมักถูกตำหนิ ลงโทษ และถูกวิพากษ์วิจารณ์เปรียบเทียบกับผู้อื่น เยาวชนรู้สึกโดดเดี่ยวไม่ได้รับความรักความอบอุ่นที่เพียงพอ อีกทั้งไม่มีแนวทางดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง บิดามารดาแสดงความขัดแย้ง และมักทะเลาะวิวาทกันอย่างไม่มีเหตุผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. วิถีชีวิตของนักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรงเป็นอย่างไร ถึงทำให้มีพฤติกรรมก้าวร้าว
2. ปัจจัยใดที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง นั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการทางวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้หลักการแบบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา ในเรื่องของการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant observation) โดยใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview)

พื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

พื้นที่และประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 5 ราย ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ทั้งนี้การเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Snow ball เพราะการเข้าหากลุ่มกรณีศึกษาที่จะบอกข้อมูลจริงๆทำได้ยาก ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบบอกต่อ โดยผู้ศึกษาจะให้กรณีศึกษาแนะนำเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนที่รู้จัก และแนะนำให้ผู้ศึกษาตีสนิทและวางใจจากการแนะนำเพื่อนำไปสู่การสัมภาษณ์เจาะลึก

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบ Snowball คือการเลือกตัวอย่างด้วยวิธีคัดเลือก ค้นหาจากการถูกแนะนำหน่วยตัวอย่างขึ้นมาจากบางส่วนก่อน แล้วใช้หน่วยตัวอย่างนั้นไปช่วยหาหน่วยต่อไป จนได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวอย่างแรกได้มาจากบุคคลที่มีพฤติกรรมความก้าวร้าวทั้งความก้าวร้าวทางกายและความก้าวร้าวทางวาจา ไม่ว่าจะเป็นการมีเรื่องทะเลาะวิวาท ขัดแย้งกับคนอื่น ชก ต่อย ตบตีเพื่อให้ผู้อื่นได้ได้รับความเจ็บปวดทางกาย และบางครั้งมีการใช้อาวุธร่วมด้วย เช่น มีด ปืน หรือมีการใช้คำพูดที่หยาบคาย พุดข่มขู่ คำ ตะโกน ตวาด ซึ่งหลังจากได้ทำความรู้จักและสนิทสนมกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้มีการแนะนำให้รู้จักเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรม

ก้าวร้าวเหมือนกันจนครบ 5 ราย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้มีพฤติกรรมความก้าวร้าวและมีการทะเลาะวิวาทร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการใช้เครื่องมือ และระเบียบวิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological Field Work) โดยใช้เทคนิคการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant observation) ในสนาม และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้แล้วจาก การวิจัยเอกสาร (Document Research) ต่างๆ

วิธีการศึกษา

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเหมาะสมและความครบถ้วนของเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ก่อนการนำไปใช้
2. การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant observation) กระทำด้วยความระมัดระวังอย่างละเอียด โดยวางตัวเป็นกลาง ละทิ้งความรู้สึก ค่านิยม อคติ และสิ่งอื่นๆ ของผู้วิจัยเพื่อให้มองเห็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรงของนักเรียนหญิง โดยผู้วิจัยเข้าไปทำความรู้จักกับนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นรุ่นน้องเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและได้รับความไว้วางใจยอมรับจากกลุ่มตัวอย่าง
3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) กระทำด้วยการสร้างความคุ้นเคยกับบุคคลถูกสัมภาษณ์เป็นเวลาพอสมควรก่อนการสัมภาษณ์ ผ่านการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วมสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในระยะเวลาที่ยาวนาน เช่น การไม่เปิดเผยชื่อจริงให้ผู้ใดทราบ การตะล่อมกล่อมเกลาเพื่อให้พูดอย่างละเอียด และลึกในประเด็นที่ต้องการ ไม่ใช่ชื่อจริง

ในรายงานการวิจัย การสัมภาษณ์เริ่มจากประวัติชีวิต ข้อมูลเบื้องต้นทั่วไป โดยการตั้งคำถามถึงชีวิตของผู้ถูกสัมภาษณ์อย่างละเอียดตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเขา เช่น ค่านิยม ทักษะคติ และโลกทัศน์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นต้น รายละเอียดแห่งการมีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การใช้ความรุนแรง สภาพครอบครัวกับการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ การคบเพื่อน เพื่อให้ได้รายละเอียดแห่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ โดยมีการจดบันทึกอย่างละเอียดเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์จะถี่มากกว่า 1 ครั้งต่อกรณีศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก เมื่อรวบรวมข้อมูลดิบได้แล้ว จะนำมาแยกแยะจัดหมวดหมู่ตามปัจจัยเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยแสดงการเปรียบเทียบข้อมูลสำคัญโดยใช้ตาราง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางมานุษยวิทยา คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อใช้วิเคราะห์เนื้อหา

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เนื่องจากผู้วิจัยมีเค้าโครงคำถามบางส่วนที่จัดเตรียมไว้แล้วแต่เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วน และสถานการณ์บางครั้งอาจจะต้องทำให้มีการปรับเปลี่ยนคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ การใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจึงเป็นทางเลือกที่ผู้วิจัยคิดว่าเหมาะสมกับการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเตรียมรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary research) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการศึกษาโดยการอ่านหนังสือ ตำรา บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามต่อไป สถานที่ค้นคว้า ได้แก่ ห้องสมุดและสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิควิจัยทางมานุษยวิทยา คือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะอาศัยวิธีทางมานุษยวิทยา คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ เพื่อสรุปผลการศึกษาพร้อมลักษณะของกรณีตัวอย่าง (Case study)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษา นักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง โดยศึกษาจากนักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง จำนวน 5 ราย ซึ่งได้นำเสนอผลการศึกษาในแต่ละราย ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัย

กรณีศึกษาที่ 1

เปิ้ล หญิงสาวอายุ 16 ปี ผิวขาว หน้าตาน่ารัก ผมยาวประบ่ารูปทรงสูงใหญ่ น้ำหนัก ประมาณ 100 กิโลกรัม แต่ก็มีคุณลักษณะแข็งแรง เธอเป็นคนที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มั่นใจสูงมาก มีเพื่อนเยอะและเป็นผู้นำในกลุ่มของเธอเสมอ

โดยพื้นฐานเธอเป็นคนสุรุษรธานีโดยกำเนิด ขณะนี้เรียนชั้นปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ฐานะทางบ้านจัดอยู่ในฐานะดี พ่อแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอเรียนชั้น ป.5 เพราะพ่อมีนิสัยเจ้าชู้ เธอจึงเลือกที่จะอยู่กับแม่ซึ่งทำงานเป็นเจ้าของธุรกิจขายตรงเกี่ยวกับยาสมุนไพร ส่วนพ่ออยู่ที่กรุงเทพฯ ทำงานเป็นคนเก็บเงินในบ่อน เธอมักได้รับเงินจากพ่อเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโดยปกติแล้วพ่อจะส่งมาให้ประมาณเดือนละ 10,000 บาท ซึ่งถือว่าเธอมีชีวิตที่เพียบพร้อม อยู่แบบสุขสบาย คี้นสาย ไม่ต้องทำงานบ้าน เพราะแม่จ้างแม่บ้านมาอยู่ประจำ เมื่อเวลาที่ทำผิด แม่จะพยายามสอน แต่ไม่ค่อยจะว่าอะไรแต่จะให้อิสระ ให้คิดเองเพราะแม่มองว่าเธอโตแล้ว จนบางครั้งทำให้ชีวิตของเธอออกนอกกลุ่มนอกทางไป ในด้านการใช้ชีวิตในครอบครัวเธอกับแม่สนิทกันมากไม่เหมือนแม่แต่จะเหมือนเพื่อน เหมือนพี่เหมือนน้องมากกว่า นอกจากนี้ยังสามารถเล่าชีวิตส่วนตัวให้แม่ฟังได้ทุกเรื่อง ยกเว้นบางเรื่องที่รุนแรงจริงๆ

การแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าว ปรากฏขึ้นเมื่ออย่างเข้าสู่โรงเรียนมัธยมโดยที่เมื่อสมัยประถม เธอก่อนข้างเรียบร้อยอยู่ในกรอบของผู้ใหญ่ จนกระทั่งเข้าเรียนม.1 ในโรงเรียนแห่งใหม่ ในวันแรกได้โดนรุ่นพี่แกล้ง มีทั้งตบ สาดน้ำใส่ เดินกระแทก ต่อว่า สารพัดรูปแบบ โดยไม่มีเหตุผล

ในตอนแรกเธอนั้นไม่เข้าใจว่าเธอทำอะไรผิด เธอรู้สึกกลัว วิตกกังวลมากจนกระทั่งไม่อยากไปโรงเรียน แต่เธอก็ไม่กล้าที่จะบอกใคร แม้กระทั่งแม่ คนที่เธอรักและไว้วางใจที่สุด หรือแม้แต่อาจารย์ เธอได้แต่เก็บความรู้สึกนั้นไว้ข้างในและคิดว่าจะทนไหว จนกระทั่งเวลาว่างเลยมาหนึ่งเทอม เธอเริ่มคิดว่าเธอจะไม่ทนอีกต่อไป เธอเริ่มคุยกับเพื่อนในกลุ่มของเธอ และมีความคิดที่จะต่อต้านรุ่นพี่ เพราะคนที่ถูกรังแกไม่ได้มีแค่เธอเท่านั้น แต่รุ่นน้องทุกคนต่างโดนแบบเดียวกันหมด แม้กระทั่งคนที่เรียบร้อย หรือแม้กระทั่งอาจารย์ก็ตาม ยังโดนทำร้ายจากรุ่นพี่ เช่น โดนสาธยาย ป่าน้ำแข็ง จานข้าว เทใส่หัว ตัดผม ถอดแว่นปาใส่ถนน เรียกได้ว่าโดนกลั่นแกล้งทุกรูปแบบ ในหนึ่งเทอมแทบจะเรียกได้ว่าโดนรุ่นพี่กลั่นแกล้งทุกวัน ไม่มีวันไหนที่รู้สึกปลอดภัย เหตุการณ์ที่ทำให้เธอคิดได้ว่าโรงเรียนนี้ป่าเถื่อนมาก ถ้าเธอไม่ทำตัวป่าเถื่อนตาม เธอจะอยู่ที่นี้ไม่ได้อีกต่อไป คือ เหตุการณ์ที่เธอโดนขย้ำมาแล้วเอาหัวไปโขกกับพื้นปูนอย่างแรง ทำให้หน้าของเธอเป็นรอย ระบาย รู้สึกปวดหัว และเริ่มหยุดเรียนบ่อยครั้งมากขึ้น จนทำให้แม่ด่าว่าจี้เกียจไปเรียน ทั้งที่จริงแล้วคือ ปวดหัว ไปเรียนไม่ไหว ไม่อยากไปโรงเรียน ไม่มีความสุข จนคิดจะลาออกจากโรงเรียนแต่ไม่กล้าปรึกษาใคร เพราะว่าถึงอาจารย์รู้เรื่องก็ทำอะไรไม่ได้ยู่ดี นับจากวันนั้นเธอเริ่มเปลี่ยนตัวเอง และสูดมาตลอดไม่มีคำว่า กลัวหรืออายนับจากวันนั้น ถึงแม้จะอยู่คนเดียวในสถานการณ์นั้นก็พร้อมลุย เธอจึงได้รับการยอมรับจากเพื่อน เริ่มเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะเธอไม่เคยหนีปัญหา ไม่เคยเกี่ยงจำนวน ว่าใครมีพวกมากกว่า จนกระทั่งเธออยู่ ม.2 เธอมีอิทธิพลมากขึ้น เรียกได้ว่าไม่มีใครไม่รู้จักเธอ เพราะเธอมีเรื่องตบตีตลอดแทบทุกวัน และเธอเริ่มใช้อาวุธเข้าช่วย ไม่ว่าจะเป็นมีดพกเล่มเล็ก ปืนปากกา สนับมือ ในเวลานี้เธอไม่ได้มีเรื่องเพียงแต่ในรั้วโรงเรียน ยังมีปัญหากับเด็กนอกโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งเรียกได้ว่าไม่ยอมคน ไม่กลัวใครหน้าไหนทั้งนั้น ปัญหาส่วนใหญ่ช่วงนี้เกิดจากการมองหน้ากัน เธอจะเดินเข้าไปถามเลยว่า “มองหน้ากูทำไม กูหน้าเหมือนแม่มึงหรือ” จนกระทั่ง ช่วง ม.3 แก๊งของเธอถือว่าเป็นแก๊งและมีอิทธิพลอันดับต้นๆของโรงเรียน ถ้านับการมีปัญหในช่วงมัธยมต้นแล้ว เธอมีปัญหาแทบทุกวัน อาทิตย์หนึ่งตบประมาณ 4-5 ครั้ง โดนเชิญผู้ปกครอง แทบจะทุกอาทิตย์ แต่ช่วงนั้นความคิดเธอเปลี่ยนไป ทุกการกระทำของเธอมิได้มีเหตุผล คนที่ไม่เป็นแบบเธอไม่มีทางเข้าใจ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ทำให้เธอเข้มแข็งและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

เมื่อจบ ม.ต้น เธอกับเพื่อนๆจึงตัดสินใจเข้าเรียนที่โรงเรียนปวช. แห่งหนึ่ง เธอมีโคดเรียนออกไปเที่ยวข้างนอกโรงเรียนบ้าง ซึ่งปกติคนอื่นที่มาโรงเรียนจะมีคะแนนติดลบแค่ 10-20 คะแนน แต่ทุกวันนี้เธอติดลบถึง 289 คะแนน เพราะไปโรงเรียนสายทุกวัน โคดเรียนจนโดนหักคะแนนจนเธอต้องโดนเชิญผู้ปกครอง หลังจากมาเรียนที่นี้วิถีชีวิตของเธอเริ่มเปลี่ยนไปอีกครั้ง จากเดิมที่เคยมีเรื่องแทบทุกวันกลับกลายเป็นมีเรื่องน้อยลง อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่รุ่นพี่ เพื่อน เป็นคนที่รู้จักและทราบกิตติศักดิ์มาก่อนแล้ว จึงไม่มีใครมาหาเรื่องเหมือนเมื่อก่อน เธอเริ่มมีความสุขกว่าเดิมขึ้น ไม่ต้อง

คอยระวังตัวอีกต่อไป ทำให้เป็นที่รักของพี่ๆ จากคนที่เคยมีปัญหาโรงเรียนเก่ากลับมาสู้สนิทกัน แต่นั่นกลับเป็นสาเหตุที่ทำให้เธอต้องมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนอีกครั้ง สาเหตุเนื่องจากเธอเป็นที่รู้จักมาก ก่อนข้างโคกเด่นในโรงเรียน เข้ากับคนง่าย เป็นเด็กกิจกรรม จึงทำให้มีคนหมั่นไส้

นอกจากนี้แล้ว เธอยังมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กผู้ชายม.6 โรงเรียนมัธยมปลายแห่งหนึ่ง ที่มาลวนลาม น้องสาวซึ่งเป็นญาติของเธอ โดยการจับหน้าอกน้องสาว เธอจึงไปบุกไปถึงโรงเรียนของผู้ชายคนนั้น โดยการต่อยกันตัวต่อตัว ทำทุกอย่างเท่าที่แรงของเธอมืออยู่ทั้งเตะ ตบ ต่อยและกระแทก จนผู้ชายคนนั้นลงไปนอนกองอยู่กับพื้น สภาพสะบักสะบอม ฟันหักเลือดออกท่วมปาก โดยที่อาจารย์ที่โรงเรียนไม่กล้าเข้ามาห้ามและไม่มีเพื่อนมาช่วย เนื่องจากยอมรับพฤติกรรมของชายผู้นั้นไม่ได้ นอกจากนี้แล้วปัจจุบัน เธอยังคงใช้ชีวิตอยู่ในวงการนักเลงสุรายุทธธานี ส่วนหนึ่งมาจากการที่ได้รู้จักพวกกลุ่มที่มีอิทธิพลในสุรายุทธฯ จำนวนมาก เพราะหากเธอไม่ได้เข้าแก๊งพวกนี้อย่างเต็มตัว เธออาจไม่ปลอดภัย เมื่อเกิดปัญหาก็จะให้พี่ในแก๊งช่วยได้ รู้จักไว้เพื่อช่วยป้องกันตัวเธอ เพราะเธอไม่สามารถรู้ได้ว่าอนาคตเธอจะมีเรื่องอีกเมื่อไหร่ หากไม่คบกลุ่มพวกนี้ไว้ออนาคตเวลามีปัญหาหนักๆ ก็อาจไม่มีใครสามารถช่วยเธอได้

ทัศนคติชีวิตของเธอเปลี่ยนไปมาก เธอรู้สึกตัวเองเติบโตขึ้น จากการมีปัญหา จากการแก้ปัญหา การมีเรื่องทะเลาะวิวาท เธอมองว่าถ้าเธอเลือกเส้นทางชีวิตที่มีปัญหาทะเลาะวิวาท ทั้งชีวิตเธอก็คงจะไม่มีความสุขเลย ชีวิตคงจะเจอแต่ปัญหาและความหวาดระแวง

ปัจจุบันเธอก็คิดอยู่ตลอดว่าเธอต้องเรียนหนังสือให้จบ โตขึ้นต้องทำงาน ต้องก้าวน้ำและมีอนาคต ถ้าเธอเรียนจบปริญญาตรี เธอก็จะมาทำธุรกิจต่อจากแม่ ชีวิตเธอมีเป้าหมายแค่นั้น แค่ว่าจุดมุ่งหมายนี้ให้ประสบความสำเร็จก็พอแล้ว

กรณีศึกษาที่ 2

จอย หญิงสาวอายุ 16 ปี รูปร่างเล็ก ผอม ผิวขาวเนียน หน้าตาน่ารัก ผมสีน้ำตาลอ่อนขอยสั้น เธอแต่งหน้ามาโรงเรียนค่อนข้างมากสำหรับเด็กในวัยเดียวกัน ทั้งปิดแก้ม กรีดอายไลเนอร์ ตามแฟชั่น และแต่งตัวผิกระเปียบอย่างเห็นได้ชัดจากชุดนักเรียนที่เธอสวมใส่ เธอเป็นเด็กที่ค่อนข้างเงินอาย หัวเราะเบาๆตลอดเวลา แสดงถึงความไม่มั่นใจ

โดยพื้นฐานเธอเป็นคนสุรุษฐานีโดยกำเนิด ขณะนี้เรียนชั้น ปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุรุษฐานี ครอบครัวของเธอจัดได้ว่ามีฐานะปานกลาง เธอมีพี่น้องรวมทั้งตัวเองทั้งหมด 3 คน และอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ซึ่งมีอาชีพเป็นชาวนา โดยปกติแล้วเธอจะได้รับเงินจากพ่อแม่โรงเรียนวันละ 100 บาท

การแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าว ปรากฏขึ้นตั้งแต่ในโรงเรียนประถม โดยที่เมื่อในช่วงวัยเด็กของเธอๆ ไม่เป็นเด็กก้าวร้าว แต่เธอไม่ถือว่าเป็นเด็กเรียบร้อย เมื่อเวลาที่เพื่อนมีเรื่องตบตี ทะเลาะวิวาทกันเธอมักจะไปดูเสมอ ไม่เคยรู้สึกกลัวและกลับรู้สึกชอบ สะใจ ในช่วงที่เธอเริ่มเรียนชั้น ป.6 รู้สึกว่ามีความกล้ามากขึ้น ไม่กลัวใคร ไม่ยอมคน หากใครมาหาเรื่องหรือมาทำเธอเข้าใจที่สำคัญคือ เธอมีการหาเรื่องคนอื่นก่อนและรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ เป็นแก๊งใหญ่ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากกลุ่มเพื่อน เช่น ปัญหาทะเลาะกับรุ่นพี่ เธอจึงต้องไปช่วยทุกครั้ง

หลังจากจบชั้นประถมศึกษา เธอย้ายมาเรียนที่โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง วิถีชีวิตในตอนนั้นเริ่มมีปากเสียงมีเรื่องทะเลาะกับคนอื่นจนเป็นเรื่องปกติ ทั้งคำ ดินกระแทก ช่วงม.2 ส่วนใหญ่สาเหตุมาจากเพื่อนในกลุ่มมีเรื่องกับคนอื่น ถ้านับการทะเลาะวิวาทตบตีที่มีสาเหตุมาจากตัวเธอโดยตรงมีไม่เกิน 10 ครั้งแต่ถ้านับการตบตีทั้งโดยตรงและกลุ่มเพื่อนมีเยอะมาก สาเหตุมาจากเพื่อนในกลุ่มมีปัญหาทะเลาะกับคนอื่นๆ สำหรับตัวเธอเมื่อเพื่อนมีปัญหาจะไปช่วยเสมอและไม่เคยถามเหตุผล เพราะคิดว่า เพื่อนของเธอถูกเสมอ สุดท้ายจบลงด้วยตบเป็นกลุ่ม ซึ่งเธอและเพื่อนรวม 9 คน และคู่อริมีประมาณ 9 คนเป็นรุ่นพี่ ม.3 หลังจากนั้นเรื่องถึงอาจารย์ สุดท้ายอาจารย์เข้ามาแยก แต่เธอไม่กลัวแต่อย่างใด กลับคิดว่าหลังจากนี้เธอต้องแข็งแกร่งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่ช่วงมัธยมต้นเธอจะมีปัญหากับรุ่นพี่ ปัญหาส่วนใหญ่มาจากการมองหน้า คำ พุดจากระแทกและเรื่องผู้ชาย

ในช่วงตอนม.3 เธอมีเรื่องตบกับรุ่นพี่ สาเหตุเพราะแฟนของรุ่นพี่มาชอบเธอ รุ่นพี่จึงเข้ามาต่อว่า สุดท้ายก็จบด้วยการตบกัน ในช่วงนี้มักเป็นการทะเลาะวิวาทกันนอกโรงเรียนและปัญหาเรื่องผู้ชาย ซึ่งส่วนใหญ่คู่อริมักจะเป็นพวกรุ่นพี่และเด็กนอกโรงเรียน พวกที่ไม่เรียน ส่วนใหญ่เวลาตบกันไม่เคยมีเรื่องปานปลายถึงขนาดต้องไปโรงพัก แ่ตบกันแล้วก็จบเรื่อง ส่วนตัวแล้วเธอไม่อยากจะเปลี่ยนแปลงอะไรมากเธอไม่กลัวการมีเรื่องตบตี ไม่อยากเปลี่ยนตัวเองให้เป็นคนเรียบร้อยเพราะไม่เคยกลัว คิดเพียงแต่ว่าพฤติกรรมแบบนี้เป็นตัวของเธอมากกว่า โดยรวมๆ แล้วช่วงระยะเวลา ม.1-ม.3 ที่เธอเรียนอยู่ชั้นมัธยมต้นนั้น เธอมีปัญหาตบตีกันเป็นกรณีใหญ่ๆ มากกว่า 40 ครั้ง ไม่นับมีปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ที่คำ ดินกระแทก หรือตบกันแบบเบาๆ

หลังจากเรียนจบมัธยมต้น เธอตัดสินใจเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนปวช. แห่งหนึ่ง สาขาการบัญชี หลังจากเข้ามาเรียนที่นี่ได้ไม่นานก็มีเรื่องกับรุ่นพี่ปี 2 เนื่องจากรุ่นพี่มองหน้าเธอๆ จึงเดินเข้าไปถาม หลังจากนั้นเธอไปกินข้าวที่ร้านอาหาร รุ่นพี่พาเพื่อนมาดื่มน้ำและตกลงกัน หลังเลิกเรียน เธอจึงบอกให้พี่ที่สนิทกันมาช่วย ซึ่งพวกพี่ๆ เป็นเด็กในแก๊งที่อยู่นอกโรงเรียน ส่วนใหญ่แล้วเธอค่อนข้างจะสนิทกับรุ่นพี่เด็กนอกโรงเรียนมากกว่า รุ่นพี่กลุ่มนี้เป็นเด็กโตไม่เรียนหนังสือ จะเป็นรุ่นพี่ที่มีอิทธิพลและเกรงไม่ค่อยมีใครกล้ายุ่งด้วย ตอนเย็นปรากฏว่ากลุ่มรุ่นพี่ที่มีปัญหากันกลับบ้านไปหมด รุ่นพี่คนนั้นไปฟ้องอาจารย์เธอจึงโดนเชิญผู้ปกครองมาโรงเรียน เนื่องจากรุ่นพี่กลัวโดนทำร้าย

เหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุด เป็นเหตุการณ์ที่มีปัญหาทะเลาะวิวาทกับเด็กข้างนอกโรงเรียนซึ่งมีการตบกันถึงขนาดเธอตบฝ่ายตรงข้ามตาบอด โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นจากการที่ฝ่ายนั้นมาหาเรื่องน้องสาวเธอ ซึ่งเรียนอยู่ชั้นม.3 การตบครั้งนี้เธอไม่มีการใช้อาวุธ ต่างจากฝ่ายตรงข้ามที่พกกระຈักสีเหลี่ยมมา เพื่อหวังจะใช้เป็นอาวุธกรีดหน้าของเธอ ระหว่างที่ตบกันและเหตุการณ์กำลังซุนละมุนอยู่ ระหว่างที่เธอตบฝ่ายตรงข้ามคนหนึ่งมือเธอไปพลาดโดนกระຈักที่ฝ่ายนั้นถือรอจังหวะกรีดหน้า เธอไปบาดตาตัวเองเข้า เมื่อรู้ตัวก็พบว่ามึนเลือดไหลเต็มหน้าน้อง แต่นั่นไม่ได้ทำให้เธอหยุดลงได้ หลังจากเรื่องนี้จบลงโดยต่างคนต่างแยกย้ายกันกลับบ้าน ทราบข่าวว่าฝ่ายตรงข้ามไปโรงพยาบาลเพื่อผ่าตัดตา ผลปรากฏแพทย์ไม่สามารถรักษาได้และตาบอด หลังจากนั้นเธอทราบข่าวว่าฝ่ายตรงข้ามได้มีการไปแจ้งความที่โรงพัก แต่ไม่เห็นมีตำรวจมาจับตัวเธอไปสอบสวน ซึ่งหลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เธอกลัวเนื่องจากไม่ยอมโดนตำรวจจับและเรื่องไปถึงผู้ปกครองเท่านั้น สำหรับเรื่องการทะเลาะวิวาท เธอยังมีปัญหาดามปกติและไม่รู้สึกกลัว ไม่ว่าจะเป็นการโดนแกล้งแค้นหรือการมีปัญหากับคนอื่น โดยปกติพ่อแม่ก็ไม่อยากให้เธอมีเรื่องทะเลาะวิวาท แต่หากใครมาหาเรื่องเธอพ่อกับแม่ก็ไม่ห้าม เพราะไม่อยากให้เธอเสียเปรียบใครหรือโดนใครรังแก

กรณีศึกษาที่ 3

แอ็บ หญิงสาว อายุ 16 ปี รูปร่างเล็ก ผิวขาว หน้าตาค่อนข้างธรรมดา เมื่อเทียบกับคนอื่นๆ เธอผสมสันทรนนักเรียนแต่ขอยเล็กน้อย บุคลิกภาพเป็นคนพุดน้อย ไม่เสแสร้ง แต่มีทำที่เงินอาย

โดยพื้นฐานเธอเป็นคนสุรุษรธานีโดยกำเนิด ขณะนี้เรียนชั้น ปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุรุษรธานี ฐานะทางบ้านจัดอยู่ในฐานะดี เธอมีพี่น้องรวมทั้งตัวเองทั้งหมด 3 คน ซึ่งเธอเป็นคนสุดท้องและอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ซึ่งมีอาชีพเป็นชาวสวนยางพาราและเปิดร้านขายของชำ ปัจจุบันนี้เธอได้รับเงินจากพ่อและแม่มาโรงเรียนวันละ 200 เมื่อกลับบ้านสามารถขอเพิ่มได้ ช่วงเวลา

ที่เธออยู่บ้าน เธอไม่ต้องทำอะไร แม่ไม่บังคับ ส่วนใหญ่เธอจะนอนเล่นเฉยๆ เนื่องจากที่บ้านของเธอค่อนข้างมีฐานะ ครอบครัวค่อนข้างตามใจ เพราะฉะนั้นเวลาที่เธออยากได้อะไรหรือทำอะไรเธอจะไม่ต้องคิดมาก เรื่องการใช้จ่ายได้รับเงินมาเท่าไรใช้จ่ายหมด แม้ว่าพ่อแม่จะให้อิสระกับเธอก่อนข้างมากในการเรื่องต่างๆ แต่จะควบคุมในเรื่องการเรียน การนอนค้างนอกบ้าน

พฤติกรรมความก้าวร้าวของเธอ ส่งผลมาจากวิถีชีวิตในครอบครัวของเธอที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เพราะพ่อแม่ของเธอเป็นคนที่ไม่ยอมใคร ที่เรียกกันว่าหัวหมอ บ่อยครั้งที่พวกท่านมักมีเรื่องกับเพื่อนบ้าน พ่อแม่มักใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ ทำให้สิ่งเหล่านี้ซึมซับเข้ามาเรื่อยๆ นอกจากนี้บ้านของเธอมีสถานที่ฝึกยิงปืน พ่อแม่ของเธอจะปลูกฝังให้เธอผู้คนที่ตั้งแต่เด็ก สอนให้เธอเข้มแข็ง ถ้าใครมารังแก ห้ามกลัวแต่ต้องสู้ อีกทั้งพ่อแม่ไม่ห้ามเรื่องการพูดคำหยาบ และยังสอนให้ค่าตั้งแต่เป็นเด็ก อย่างไรก็ตามแม้ว่าบ้านของจะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างจากครอบครัวทั่วไป แต่เธอก็ภูมิใจในสิ่งที่เธอเป็นอยู่และรักในครอบครัวของเธอ

การแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าว ปรากฏตั้งแต่เธอเรียนสมัยชั้นประถมที่โรงเรียนละแวกบ้าน ถือได้ว่าเธอเป็นเด็กสาวที่ก้าวร้าวไม่ยอมคน เพราะเธอจบปัญหาทุกครั้งด้วยการเข้าตะลุมบอนและตบตีอยู่เสมอๆ เหตุการณ์ครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อเธอเรียนชั้น ป.3 รุ่นพี่เข้ามาหาเรื่องเธอทำกร่างวางท่า เธอไม่กลัวว่ารุ่นพี่โตกว่า มีพวกมากกว่า แต่เธอคิดเสมอว่าต้องสู้ ถึงจะแพ้บาดเจ็บก็ตาม หลังจากนั้นเป็นต้นมาเธอก็เรื่องเข้ามาตลอด แต่เกิดจากการที่มีคนมาหาเรื่องเธอก่อนเสมอ เธอจึงทำไปเพื่อสู้ ในขณะนั้นกระทั่งเรียนชั้นป.5 เธอเริ่มมีแก๊ง การทะเลาะวิวาทตบตีเริ่มขยายวงกว้างมีเรื่องบ่อยขึ้น เรื่องหนักสุดตอนนั้นคือช่วงตอนอยู่ ป.6 โคนพี่ ม.3 ตบเพราะหมั่นไส้เธอ แต่เธอไม่ยอมง่ายเธอสู้ตบสุดกำลังที่เธอมี จนในที่สุด พี่ม.3 แพ้ไป ทั้งที่ตอนนั้นเธอเล็กกว่า และตัวเล็กกว่าเค้ามาก สุดท้ายจบลง เพราะอาจารย์ทราบเรื่องและเธอโดนเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน พ่อแม่มาโรงเรียนแต่ไม่ได้มาว่าอะไร และพ่อแม่มาตบรุ่นพี่ที่หาเรื่องเธอแทน ถึงพี่เค้าจะเป็นเด็กแต่แม่ก็ตบทันทีด้วยอารมณ์ที่ฉุนเฉียว ทำให้เธอมั่นใจมากขึ้นว่าครอบครัวปกป้องเธอเป็นอย่างดี ปกติเธอยอมรับว่าเป็นเด็กเกรเพราะ เธอโดนทำโทษบ่อยมากไม่ว่าจะเป็น การแต่งตัว กระโปรงรัดรูป มาโรงเรียนสาย โดดเรียน มีปัญหาทะเลาะวิวาทกับเพื่อน รุ่นพี่ในโรงเรียน หรือคนภายนอก และเธอไม่สนใจอะไรเลยและมองว่าถูกตีเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ เธอจึงไม่ปฏิบัติตาม เธอเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้จนถึง ม.2 เธอมีเหตุต้องย้ายโรงเรียน เพราะพ่อแม่ย้ายบ้าน หากนับที่เธออยู่ที่โรงเรียนนี้มาตั้งแต่ประถมมาจนถึง ม.2 เธอมีเรื่องบ่อยมากจนนับครั้งไม่ถ้วนไม่ว่าจะเป็นเด็กรุ่นเดียวกัน หรือรุ่นพี่เธอ

วันแรกของ ม.3 ในโรงเรียนมัธยมแห่งใหม่ วันแรกเธอมีเรื่องทันที รุ่นพี่เดินตรงเข้ามาถาม เธอว่า เด็กใหม่หรือ รู้ไหมว่าเข้าโรงเรียนนี้จะต้องโดนอะไร รุ่นพี่ให้เหตุผลง่ายๆ เพียงว่า ก็แค่จะรับ นื่อง แล้วนัดเธอไปเจอหลังโรงเรียนตอนเย็นหลังเลิกเรียน เธอไปตามนัดและเจอกับพวกรุ่นพี่ซึ่งมี กัน 10 คน ส่วนพวกเธอ 7 คน ตอนแรกเป็นการตบกันตัวต่อตัวกับรุ่นพี่ ปรากฏว่าเธอเก่งพอตัว เนื่องจากที่โรงเรียนเก่าเธอก็มีเรื่องมาพอสมควร ทำให้รุ่นพี่เค้าสู้ไม่ได้ สุดท้ายจึงมีการรวมเกิดขึ้น และตะลุมบอนในที่สุด สรุปว่ากลุ่มเธอชนะ พวกเพื่อนเหล่านั้นแม้ว่าไม่ได้รู้จักกับเธอมาก่อน แต่เข้า ช่วยเธอ หลังจากนั้นเธอและเพื่อนๆ ก็กลายเป็นเพื่อนสนิทกัน และรวมกันเป็นแก๊ง หลังจากนั้นมาเธอ ก็มีเรื่องแทบทุกวัน ส่วนใหญ่มาจากรุ่นพี่มาหาเรื่อง บางครั้งเป็นการมีเรื่องกับเด็กโรงเรียนอื่นหรือ แม้แต่เด็กรุ่นเดียวกัน เธอถูกเชิญผู้ปกครองบ่อย แม่จะมาทุกครั้ง แต่แม่ไม่ว่าอะไรเธอเพราะแม่มอง ว่าเธอถูกเสมอ และยังต่อว่าครูอีกหากเธอโดนทำโทษและแม่พร้อมที่จะเข้าข้างเธอเสมอ ครั้งหนึ่งเกิด เหตุการณ์ ที่เธอมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนต่างห้อง เธอจึงบอกแม่กับพี่สาว แม่และพี่ของเธอมาตบเพื่อนที่มี ปัญหาเกี่ยวกับเธอถึงห้องเรียน ในขณะที่ครูกำลังสอน เธอเองกับเพื่อนๆ ก็เข้าไปในห้องด้วย มีแม่ พี่สาว เธอ และเพื่อนๆ มีกันทั้งหมดประมาณ 10 คน เมื่อแม่เข้าไปในห้องเรียนก็ตบเพื่อนทันที โดยที่เธอ คอยกั้นครูและคนอื่นๆ ไว้ ส่วนพี่ชายของเธออยู่ด้านล่างพร้อมปืน 1 กระบอก หากมีเรื่องอะไร บานปลาย ทำที่สุดแล้วเรื่องจบด้วยการที่เธอและเพื่อนๆ โดนเรียกเข้าห้องปกครอง ส่วนแม่กับพี่ๆ โดนแจ้งความจับ แต่อย่างไรก็ดีเรื่องสามารถเคลียร์กันลงตัวไม่โดนคดีอะไร เพราะเป็นญาติสามารถ ต่อรองกันได้

แต่ถึงมีเรื่องตบตีแทบทุกวันแต่เธอไม่เคยโดนจับเข้าโรงพัก ส่วนใหญ่อาจารย์จะเรียกเข้าพบ ที่ห้องปกครองทุกครั้ง และหากมีเรื่องกับเด็กนอกโรงเรียนตบกันเสร็จแล้วจบกันไป ไม่มีการแจ้ง ความหรือเอาไปความที่โรงเรียน เมื่อตอนที่เธอเรียนอยู่ที่โรงเรียนเก่าเธอก็มีเรื่องมากอยู่แล้ว แต่ หลังจากเธอย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนมัธยมแห่งใหม่ เธอมีเรื่องมากกว่าเดิมเยอะมาก แค่เรียนปีเดียวเทียบ แล้ว 2-3 เท้าที่โรงเรียนเก่า แม้ว่าเธอจะไม่กลัวและเป็นเด็กที่ดูรุนแรงในสายตาเพื่อน แต่เธอไม่ได้มี ความสุขที่มีเรื่องมากมายเข้ามาหาเธอๆ รู้สึกว่าไม่ชอบโรงเรียนนี้ ถ้าย้อนเวลากลับไปได้จะไม่เข้า เรียนที่นี่เลย มีเรื่องแทบทุกวันมีรุ่นพี่มาหาเรื่องตลอดเธอจึงต้องสู้เพื่อความอยู่รอด เพราะไม่เช่นนั้น จะโดนรุ่นพี่รังแก

เธอจบชั้นมัธยมต้น จึงตัดสินใจเข้าเรียน ปวช. ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง สาเหตุเพราะตามเพื่อน เธอเรียนเอกบัญชี ส่วนเพื่อนคนอื่นๆ เรียนการท่องเที่ยว เธอมีเพื่อนในสาขาเดียวกันกลุ่มใหม่แต่ส่วน ใหญ่แล้วก็จะมินิกัลล้ายๆ กับเพื่อนกลุ่มเก่า คล้ายกันทั้งเรื่องนิสัย พฤติกรรมรุนแรง เพราะเธอมีนิสัย แบบนี้ เพื่อนเธอจะมีนิสัยเหมือนกัน เธอชอบเพื่อนประเภทที่สามารถคุยกันทุกเรื่อง จริงใจ ตั้งแต่เธอ

มาเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ เธอมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องทะเลาะวิวาทน้อยลง สำหรับเธอการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหานั้นยังนับเป็นเรื่องปกติ บางครั้งสมควรใช้ เธอมองว่ามันไม่ได้เป็นเรื่องที่ผิด คนเราต้องสู้เมื่อเพื่อนมาหาเรื่องจะให้ยอมก็คงจะไม่ได้ เธอไม่ใช่คนแบบนั้น เธอทำตามที่แม่สอน ให้สู้คน ต้องสู้ให้ชนะด้วยแต่ถ้าแพกลับมาก็จะถูกแม่ซ้ำเติม เธอเริ่มมีอิทธิพล มากขึ้น เริ่มเปลี่ยนเป็นหาเรื่องคนอื่นก่อน ช่วงเรียนที่พาณิชยการเกือบ 1 ปี เธอมีเรื่องประมาณ 15-20 ครั้ง ซึ่งเธอยอมรับว่าเธอเป็นคนที่มีเรื่องตบตีบ่อย แต่เธอไม่ใช่อันธพาลและไม่ชอบที่ใครมองว่าเธอเป็นอันธพาล

กรณีศึกษาที่ 4

แนท หญิงสาวอายุ 16 ปี ผิวขาว รูปร่างสูงโปร่ง หุ่นดี ผมไว้วางสีดำ หน้าตาอ่อนช้อยโดดเด่นจัดว่าเป็นคนสวย เป็นคนคุยเสียงดัง ทำทางสนุกสนานและมั่นใจ

โดยพื้นฐานเธอเป็นคนสุรุษธรรมาธิโดยกำเนิด ขณะนี้เรียนชั้นปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ฐานะทางบ้านจัดอยู่ในฐานะปานกลาง พ่อแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอเด็ก เธอเป็นลูกสาวคนเดียว แม่ของเธอแต่งงานใหม่ โดยพ่อเลี้ยงมีลูกชาย 2 คน ซึ่งเธอสนิทสนมกับพ่อเลี้ยงดีและรักเหมือนพ่อแท้ๆ และเลี้ยงดูเธอมาตั้งแต่เธอยังเด็กๆ ทางบ้านประกอบอาชีพค้าขาย เธอสนิทกับแม่มาก แม่มักจะตามใจเธอทุกอย่าง แต่ไม่ถึงกับปล่อยปละละเลย เพราะเวลาเธอจะทำอะไร แม่รู้ตลอด แต่จะไม่ห้าม เพราะถึงจะห้ามเธอไม่ค่อยเชื่อฟังแม่ แต่มีอะไรเธอสามารถปรึกษาแม่ได้ในทุกๆ เรื่อง ซึ่งถือว่าเธอมีชีวิตที่อยู่แบบสุขสบาย ตื่นสาย ไม่ต้องทำงานบ้าน ว่างๆจะนั่งเล่นอินเทอร์เน็ตและซ่อมเดิน เพราะเธอทำงานพิเศษ โดยการเดินและเป็นพริตตี้ตามงานต่างๆ ทำให้เธอไม่ต้องขอเงินจากทางบ้าน ปัจจุบันเธอไม่ได้อาศัยอยู่กับแม่แต่อาศัยอยู่กับพี่ชายต่างพ่อ

การแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าว ปรากฏขึ้นเมื่อเธออยู่ชั้น ป.6 เมื่อสมัยเด็กๆ เธอค่อนข้างเรียบร้อยเหมือนเด็กปกติ อยู่ในกรอบของผู้ใหญ่ ไม่เคยมีปัญหาอะไรเลยจนกระทั่งเข้าเรียน ป.6 ชีวิตเธอเริ่มเปลี่ยนไป เธอเริ่มมีปัญหา สาเหตุมาจากแฟนเธอที่นอกใจเธอไปคบกับคนอื่น ซึ่งนั่นเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตเธอ ส่งผลให้ความคิดของเธอเปลี่ยนไป เธอคิดว่าหากเธอยังเป็นเด็กเรียบร้อยสักวันหนึ่งเธอจะต้องเสียใจอีก เธอจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เป็นคนที่รู้จักสู้คนจะได้ไม่มีใครมารังแก และไม่มีใครมาแย่งของของเราไปได้ หลังจากนั้นเธอมีเรื่องทะเลาะวิวาทตบตีเข้ามาตลอด ไม่ว่าจะเป็นการเดินกระแทก พุดจากระทบ มองด้วยสายตาไม่ดี แต่ตอนนั้นเธอไม่รู้รู้สึกกลัวเลยสัก

นิต เนื่องจากเธอเริ่มเป็นที่รู้จักของรุ่นพี่ และเธอคิดเสมอว่าหากมีปัญหาอะไรต้องมีคนช่วยเธอ อีกอย่างหนึ่งคือช่วงนั้นความคิดเธอเปลี่ยนไป เธอเริ่มรู้สึกสับสน ไม่กล้าใครทั้งนั้น

ช่วง ป.6 จนถึง ม.1 เธอมีเรื่องทะเลาะวิวาทตบตีกันจนเป็นเรื่องปกติ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ของการทะเลาะวิวาทจะมาจาก เรื่องของผู้ชาย เพราะเธอเป็นเด็กที่น่าตาค่อนข้างน่ารัก มีผู้ชายมาชอบเยอะ มีรุ่นพี่หมั่นไล่เยาะตามไปด้วย และแฟนเธอส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะดีสักเท่าไร ซึ่งการทะเลาะตบตีส่วนใหญ่จะเป็นการทะเลาะกับพวกรุ่นพี่ เพราะเธอจะไม่ค่อยมีปัญหากับรุ่นเดียวกัน

จนช่วง ม.2 ชีวิตของเธอเริ่มมีปัญหาจากเรื่องผู้ชายอีกครั้ง จนต้องย้ายไปเรียนต่อ ม.3 ที่กรุงเทพฯ สาเหตุมาจากที่เธอโดนแฟนหลอก โดยการหลอกเธอให้ซื้อสิ่งของให้ เช่น โทรศัพท์ เงินที่เธอทำงานพิเศษ เธอได้รับมาเท่าไรจะซื้อของให้แฟนเธอหมด จนสุดท้ายเธอกับแฟนเริ่มมีปัญหากัน เพราะเธอจับได้ว่าแฟนแอบไปมีคนอื่น และเมื่อแม่ของเธอทราบเรื่องโดนหลอกเอาเงินไปซื้อของให้แฟน แม่และน้ำโกรธมาก น้ำของเธอจึงไปหาแฟนเธอที่โรงเรียน และทำร้ายร่างกายโดย ด้อย และจะเอามีดปาดคอให้ตาย ทำให้ฝ่ายชายไปแจ้งความที่โรงพักว่าโดนทำร้ายและพยายามฆ่า แต่สุดท้ายเธอเป็นฝ่ายชนะคดีเนื่องจากลูกที่เป็นผู้กำกับช่วย หลังจากนั้นเธอต้องย้ายโรงเรียนไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ เพราะทางบ้านไม่อยากให้เจอกับผู้ชายคนนี้อีก

ช่วงเวลา ม.3 ที่เธอมาเรียนต่อที่กรุงเทพฯ ชีวิตช่วงนี้ค่อนข้างจะราบเรียบเป็นพิเศษ ไม่มีเรื่องตบตีกับใคร ไม่ค่อยจะมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เพราะทุกคนที่โรงเรียนรู้ประวัติของเธอกับว่าเป็นเด็กที่มีปัญหามาก่อน โดนย้ายเพราะมีปัญหาเรื่องตบตีทะเลาะวิวาท

เมื่อจบม.ต้น เธอกลับมาเรียนต่อที่สุราษฎร์ธานีเหมือนเดิม โดยเธอตัดสินใจเข้าเรียน ปวช. ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ตอนเธอมาเรียนที่นี้ในตอนแรกรู้สึกไม่ชอบอยากย้ายออก ตั้งแต่เทอมแรกเพราะไม่ชอบสังคม เธอจึงอยากออกไปใช้ชีวิตกับสังคมที่กรุงเทพฯ มากกว่า แต่ก็ไม่สามารถไปได้เพราะสนิทกับเพื่อนและคิดเพื่อนมาก แต่หลังจากที่เธอมาเรียนเธอต้องมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนอีกครั้ง สาเหตุเนื่องจากเธอเป็นคนน่าตาคีจึงทำให้มีคนหมั่นไส้ ทำให้มีเรื่องเข้ามาเรื่อยๆ โดยทุกๆ เหตุการณ์ลงท้ายด้วยการตบตีกันทุกครั้ง ซึ่งเมื่อเกิดเรื่อง พี่ของเธอซึ่งเป็นอาจารย์หัวหน้าสาขาการท่องเที่ยวก็จะมาช่วยเหลือให้จบเรื่องจบ ทำให้เธอรอดจากการถูกทำโทษทุกครั้ง ซึ่งทำให้เธอเป็นคนที่ไม่กล้าใครหรืออะไรเลย เนื่องจากที่โรงเรียนก็มีคนตลอด เวลาอยู่ข้างนอก มีเรื่องอะไรลงที่เธอเป็นผู้กำกับก็จะช่วยเหลือให้ตลอด ทำให้เธอไม่เคยกลัวอะไรเลย จะทำอะไรก็ได้หมดเพราะมีคนช่วยเหลือ นั่นเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เธอไม่ต้องกลัวการถูกลงโทษ

ซึ่งปกติเวลาที่มีปัญหากับใครแม่จะรู้เรื่องด้วยตลอด ซึ่งแม่ก็จะไม่ห้าม แม่คอยเชียร์ด้วยเข้าไป สมาชิกที่บ้านของเธอมีกฎกรรมก้าวร้าวทั้งบ้าน เป็นคนที่ไม่ค่อยยอมใคร และเข้าข้างเธอเสมอ ไม่ว่าเธอจะทำอะไรมา เธอจะถูกเสมอในสายตาครอบครัว จะไม่สนว่าใครผิดหรือถูก ทำให้เวลาที่มีปัญหากับใคร เธอไม่ค่อยพูดจาหรือตกลงกัน ส่วนใหญ่ก็จะใช้กำลังในแก้ปัญหา พฤติกรรมความก้าวร้าวและการใช้ความรุนแรงที่เธอเป็นอยู่ทุกวันนี้ เธอคิดว่าเธอซึมซับมาจากพี่และแม่เป็นส่วนใหญ่ เพราะเธอเห็นมาตลอดและแม่กับพี่ตามใจ

กรณีศึกษาที่ 5

เปียร์ หญิงสาวอายุ 18 ปี ผิวคล้ำเล็กน้อยแต่เนียนสวย เป็นหญิงสาวรูปร่างสูงโปร่ง หน้าตาสวยคมแบบสาวได้ ผมยาวประบ่า เธอเป็นคนที่มีบุคลิกดี พูดจาจะฉะฉาน มีความมั่นใจ เป็นคนกล้าคิดกล้าพูด ไม่มีท่าทีเงินอาย เธอเป็นคนที่เข้ากับคนง่าย

โดยพื้นฐานเธอเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด ขณะนี้เรียนชั้นปวช. ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ฐานะทางบ้านของเธอไม่ค่อยดีนัก พ่อแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอยังเด็กและปัจจุบันแม่เสียชีวิตแล้ว เธอมีพี่น้องต่างมารดา 2 คน ส่งผลให้เธอได้รับเงินจากพ่อต่อเดือนไม่แน่นอน ทำให้เธอต้องกู้เงินของโรงเรียนและทำงานพิเศษอีกทางหนึ่ง ปัจจุบันเธออาศัยอยู่กับน้ำ

การแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าวของเธอ มีสาเหตุโดยตรงจากครอบครัวเนื่องจากครอบครัวของเธอไม่มีความอบอุ่นเลย โดยสาเหตุของปัญหาของครอบครัวของเธอเริ่มตั้งแต่แม่เธอหนีออกจากบ้านมาอยู่กรุงเทพตั้งแต่ อายุ 18 ปี ได้มามีเพศสัมพันธ์กับพ่อเธอจนตั้งท้องเธอ หลังจากที่แม่ท้องพ่อกับแม่ทะเลาะกันจนแม่หนีไปอยู่ที่เยอรมันกับแฟนเก่า ซึ่งตอนนั้นพ่อไม่ทราบว่าแม่ตั้งท้อง เมื่อแม่กลับมาปรากฏว่าพ่อเธอแต่งงานกับผู้หญิงคนหนึ่ง จากเรื่องนี้ทำให้เธอกลายเป็นเด็กที่ไม่มีพ่อ แต่แม่ยังตัดสินใจอยู่กรุงเทพต่อไม่ได้กลับมาอยู่ที่สุราษฎร์ธานีโดยอาศัยละแวกเดียวกับบ้านพ่อของเธอ ซึ่งตั้งแต่เธอจำความได้ชีวิตเธอไม่ค่อยจะมีความสุขมากนัก ร้องไห้บ่อยมากจนปวดหัวจะถามแม่อยู่บ่อยๆ เพราะอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่นและต้องการให้พ่อมานอนด้วย ช่วงชีวิตในวัยเด็กเธอรู้สึกขาดความอบอุ่นมากๆ ทั้งๆที่ความเป็นจริงตอนนั้นพ่อมีครอบครัวใหม่ไปแล้ว แต่พ่อก็จะมาหาเธอทุกวัน บางครั้งมานอนด้วยอย่างเดือนละครั้งหรือบางครั้ง 2-3 เดือนถึงจะมานอนสักครั้ง เหมือนบ้านเธอเป็นบ้านเมียน้อย

จนกระทั่งเธออยู่ ป.4 ที่พ่อกับแม่เธอเลิกกันอย่างเด็ดขาด ช่วงนั้นเป็นช่วงชีวิตที่เธอแย่สุดๆ พ่อกับแม่ทะเลาะกันทุกวัน ตบตีกันทำลายข้าวของ จนกระทั่งคุยกันแล้วจึงเลิกกันจริงๆ เพราะปกติแยกกันอยู่แล้ว ช่วงนั้นคือชีวิตเธอแย่มาก เสียใจ แต่ไม่ถึงกับเป็นเด็กมีปัญหาเธอยังสามารถอยู่ในสังคมได้ และมีเพื่อนเป็นปกติ จนกระทั่ง ป.6 เธอเริ่มเป็นเด็กมีปัญหา เพราะหลังจากที่พ่อกับแม่เลิกกัน แม่เริ่มมีผู้ชายคนใหม่เข้ามาไม่ขาดสาย ทำให้เธอรู้สึกรับพฤติกรรมของแม่ไม่ได้ และแม่ก็เริ่มเปลี่ยนไป กลายเป็นผู้หญิงที่ขี้วาทะถากถาง กินเหล้า สูบบุหรี่ ไม่กลับมานอนบ้าน ส่งผลให้พฤติกรรมเธอเปลี่ยนไปอย่างมาก โดยเธอเริ่มที่จะออกไปเที่ยว กินเหล้าและสูบบุหรี่ ส่งผลให้ชีวิตเธอเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มออกไปเที่ยวผับ กินเหล้า สูบบุหรี่ ดึกดื่น เป็นเด็กเกเร อยู่รวมกลุ่มกับแก๊งอันธพาล ไม่ไปเรียนและเริ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง

ช่วงมัธยมต้นชีวิตเธอแย่มาก เริ่มมีปัญหาทะเลาะวิวาทติดกับคนอื่นไปทั่ว ทั้งรุ่นพี่และรุ่นเดียวกัน ช่วง ม.1 เธอไปมีปัญหากับรุ่นพี่ต่างโรงเรียน เธอทั้งดบทั้งถีบทั้งตอยที่เค้าจบบที่เค้าสลับไปนอนนิ่งๆ แล้วเลือดไหลออกทางจมูก ออกทางหู สุดท้ายยามมาเห็น ยามจึงว่าเธอทำร้ายรุ่นพี่ เพราะอีกฝ่ายนอนสลับเลือดไหลเต็มไปหมด และมีพยานคือเพื่อนพี่เค้า เรื่องจบลงโดยโรงเรียนไล่เธอออก ในระหว่างที่เธอต้องหยุดเรียนไป 1 ปีนั้น ช่วงนั้นเธอเริ่มเที่ยวหนักขึ้น ดึกเพื่อนมาก และเริ่มทะเลาะกับแม่ จนเข้าเรียนม.1 ครั้งที่ 2 ชีวิตเธอก็ยังคงเดิม และชีวิตช่วงนี้ของเธอเหลวแหลกมากที่สุด เพราะแม่ไปอยู่ต่างประเทศ ทำให้เธอมีโอกาสดูออกไปเที่ยว ในช่วงเวลานี้เพื่อนที่เธอคบหาแต่ละคนมีทั้งสูบบุหรี่ ดึกเหล้า เล่นยา ดึกการพนัน ทำเลยส่งผลให้เธอเลียนแบบไปด้วย เพราะเธออยู่กับเพื่อนตลอดทั้งวัน และเริ่มดึกยาเสพติดทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นยาบ้า กัญชา ผง เฮโรอีน ไอซ์ จนหยุดเรียนไปอีกปีหนึ่ง เรียนได้ว่าช่วงที่แม่อยู่เมืองนอกชีวิตของเธอเสียคนมากที่สุด และใช้ชีวิตแบบประชดชีวิตสุดๆ เธอคิดอยู่อย่างเดียวว่า ถึงยังใช้ชีวิตก็เป็นอย่างนี้อยู่แล้ว ก็เอาให้สุดๆ ไปเลย ไม่เคยกลัวอะไรทั้งสิ้น ไม่กลัวตาย และไม่กลัวดึกโรค ไม่มีคำว่ากลัวในชีวิต

จนถึงการเรียน ม.1 ปีที่ 3 หลังจากที่แม่เธอกลับมาจากต่างประเทศ แม่ต้องการให้เธอกลับไปเรียนเรียนต่อ ม.1 ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่เธอจะได้มีสังคมใหม่ เลิกคบกับกลุ่มดึกยา และไม่ให้เธอมีพฤติกรรมรุนแรงอีก ซึ่งช่วงแรกที่เธอกลับมาอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เธอทำใจไม่ได้ รู้สึกอึดอัด เพราะเธอต้องจากกรุงเทพฯ มาอยู่ต่างจังหวัด และต้องมาอาศัยอยู่บ้านญาติ ช่วงที่เรียนอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีช่วงแรกชีวิตของเธอไม่มีความสุขเท่าไร เธอไม่ค่อยพูดกับใคร ไม่มีเพื่อน เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนไป เธอจึงค่อนข้างเก็บตัว จนกระทั่ง ม.2 เริ่มปรับตัวได้และที่สำคัญคือเริ่มมีแฟน ซึ่งตอนนั้นเธอเริ่มรู้สึกสบายใจขึ้น มีอะไรก็คุยกับแฟนของเธอ

จนกระทั่งม.3 ชีวิตของเธอพลิกผันอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากแม่เสียชีวิตและเธอต้องมาอาศัยอยู่บ้านป้าอีกคนหนึ่ง ชีวิตของเธอหลังจากมาอยู่ที่บ้านหลังนี้ ชีวิตของเธอเหมือนตกนรก เพราะเธอโดนป้าใช้งานทุกอย่าง เรียกได้ว่าเธออยู่ในบ้านฐานะเหมือนกับคนใช้ อีกทั้งเธอยังมีปัญหากับลุงเขยอีก ซึ่งมีพฤติกรรมเหมือนโรคจิต คิดที่จะลงมือฆาตกรรมเธออยู่ตลอดเวลา ทำให้ชีวิตเธอช่วงนั้นอยากหนีออกจากบ้านไปกลับ ไปอยู่กรุงเทพฯ มาก แต่เธอก็เริ่มเสียดายสังคมที่นี่แล้วเนื่องจากเธอเริ่มมีเพื่อนและมีแฟน

เมื่อเธอจบชั้นมัธยมต้น จึงตัดสินใจเข้าเรียน ปวช. ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ยิ่งทำให้เธอมีอิสระมากขึ้น เนื่องจากเธอได้ย้ายออกจากบ้านป้ามาอยู่กับน้ำที่ในตัวจังหวัด ได้ใช้ชีวิตอิสระมากขึ้น เนื่องจากน้ำเป็นคนใจดี และไม่ค่อยจะวุ่นวายกับชีวิตของเธอ ช่วงแรกๆที่เธอย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนนี้ไม่ค่อยมีเพื่อน เนื่องจากเธอเป็นคนคบคนยาก ชอบเพื่อนที่จริงใจ แต่หลังจากที่เธอได้ไปมีปัญหาคบตีกับเด็กสาขาอื่น ทำให้เธอเริ่มมีเพื่อนมากขึ้นจากการไปช่วยตบตีในเหตุการณ์ครั้งนั้น เพราะเธอมีนิสัยแบบนี้ เพื่อนเธอจะมีนิสัยเหมือนกัน ซึ่งทุกวันนี้

ทุกวันนี้ชีวิตเธอมีความสุขมาก ถือเป็นความสุขที่แท้จริงของชีวิต เรื่องยาเสพติดเธอถือว่าเลิกโดยเด็ดขาด ซึ่งส่งผลให้ชีวิตเธอมีความสุขมากขึ้น ส่วนเรื่องการคบตีหลังจากมาอยู่ที่สุราษฎร์ธานี ก็มีน้อยลงแต่จะรุนแรง เนื่องจากเธอเป็นคนอารมณ์รุนแรง จะทำอะไรก็เอาจริงอย่ามาทำให้เธอโกรธไม่มีการหยุดกลางคัน จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาเรื่องที่มืออยู่ทุกวันนี้ทุกเรื่องเป็นแค่เรื่องเล็กๆเท่านั้น เธอตั้งเป้ากับการศึกษาชีวิตเธอๆ ไม่หวังพึ่งใครหวังกับตัวเองอย่างเดียวเพราะมีบทเรียนมาแล้ว อยากมีงานทำมีเงินจ่ายเป็นของตัวเอง อนาคตจะได้ไม่มีใครมาทวงบุญคุณกับเธอเพราะเธอพึ่งตัวเอง ไม่อยากเป็นหนี้บุญคุณใคร แต่ถ้าใครดีกับเธอๆ มีเมื่อไหร่จะรับมาทดแทนบุญคุณทันที

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งส่วนแรกเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนที่สองเป็นส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลส่วนนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมความก้าวร้าว ซึ่งเมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาแล้วได้พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิงทั้ง 5 คนสามารถสรุปออกมาได้ให้เห็นในรูปแบบของตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 อายุ จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อายุ	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	16	4	80
2	18	1	20
รวม		5	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าระดับอายุตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุ 16 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 นอกจากนี้ อายุ 18 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของภูมิลำเนาเดิมของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ภูมิลำเนาเดิม	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	กรุงเทพฯ	1	20
2	สุราษฎร์ธานี	4	80
รวม		5	100

จากตารางที่ 2 ภูมิลำเนาเดิมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 นอกจากนี้ก็จะเป็นกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของลักษณะที่พักอาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ที่พักอาศัยในปัจจุบัน	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	พักอยู่กับครอบครัว	3	60
2	พักอยู่กับญาติ	2	40
รวม		5	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 60 นอกจากนี้จะพักอาศัยอยู่กับญาติ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ลำดับที่	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	3,000 บาท	1	20
2	5,000 - 8,000 บาท	3	60
3	10,000 บาท	1	20
รวม		5	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 8,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสถานภาพบิดามารดา

ลำดับที่	สถานภาพบิดามารดา	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	สมรส	2	40
2	หย่าร้าง	3	60
รวม		5	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างบิดามารดามีสถานภาพสมรส จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และบิดามารดาส่วนใหญ่มีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของลักษณะการอบรมเลี้ยงดู

ลำดับที่	ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	ประชาธิปไตย	1	20
2	ปล่อยปละละเลย	1	20
3	ปล่อยตามใจ	2	40
4	สนับสนุนความรุนแรง	1	20
รวม		5	100

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนความรุนแรง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละ การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง

ลำดับที่	อาชีพของบิดามารดา	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	รับราชการ(ตำรวจ)	1	20
2	ค้าขาย	3	60
3	ทำสวน	1	20
รวม		5	100

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างบิดามารดาประกอบอาชีพรับราชการ (ตำรวจ) 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 บิดามารดาประกอบอาชีพค้าขาย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 บิดามารดาประกอบอาชีพทำสวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของการรับชมละครโทรทัศน์

ลำดับที่	การรับชมละครโทรทัศน์	จำนวนนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	ร้อยละ
1	การรับชมละครโทรทัศน์	2	40
2	ไม่รับชมละครโทรทัศน์	3	60
รวม		5	100

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการรับชมละครโทรทัศน์ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการรับชมละครโทรทัศน์ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรงในภาพรวม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว

1. ปัจจัยด้านเพื่อน

เพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาอยู่กับเพื่อนค่อนข้าง มากไม่ว่าจะเป็นเวลาปกติที่อยู่โรงเรียนหรือช่วงวันหยุด ในการไปเที่ยวทั้งการเที่ยวกลางคืน การกินเหล้า เข้าผับ รวมถึงการทะเลาะวิวาท ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อนๆที่กลุ่มตัวอย่างสนิทด้วยนั้นจะมีนิสัยคล้ายๆกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ค่อยเรียบร้อยนักและค่อนข้างจะเกร่ ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“สำหรับน้องนะ เพื่อนโคตรมีความสำคัญเลย เวลาที่เพื่อนไม่สบายใจ มีปัญหา มีความทุกข์ อะไร น้องเต็มทีตลอด เรื่องเงินเรื่องทองยังงี้ก็ได้ ยิ่งถ้าเพื่อน ไปมีเรื่องกะใครมา น้องลุยเองลุยไหนลุยนั้น ใครมีปัญหา กับเพื่อนน้องคือมีงีบ น้องจะดูแลเพื่อนทั้งเรื่องทั่วไปและเรื่องส่วนตัวยอมรับเลยว่าน้องคิดเพื่อนมากๆ เพื่อนชวนไปไหนทำอะไรก็ทำ อยู่กับเพื่อนแล้วมันมีความสุข ไม่ว่าจะไปเที่ยวกัน ชวนกันโดด หรือไปเดินห้าง หาอะไรกินกัน ยังงี้ก็ได้กะเพื่อน” (น้องเปิ้ล)

“เพื่อนน้องส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเด็กเรียบร้อยนะ คนอื่นชอบมองเพื่อนกลุ่มน้องว่าเป็นคนที่ไม่ดี แต่สำหรับน้อง เพื่อนกลุ่มนี้ดีสำหรับน้องหมดทุกคน น้องไม่แคร์ว่าเค้าจะเป็นคนยังไง ขอให้จริงใจและใจถึงก็พอแล้ว น้องเป็นคนคิดเพื่อนมากนะพี่ ขาดเพื่อนไม่ได้เลยละ จี๋เหงา เพราะงั้นเวลาเพื่อนทำอะไรทำด้วยตลอด ไม่ว่าไปเที่ยว กินเหล้า เข้าผับ และไปดบกัน โดยเฉพาะเรื่องดบนะพี่ แม่่งเพื่อนมันหาเรื่องให้เราตลอด งานเข้าบ่อยมาก ก็รู้กันอยู่เลยว่ายังงี้เพื่อนเราก็คงต้องถูกไว้ก่อน ถ้าเป็นเพื่อนเรา ค่อยให้เพื่อนเราคิดยังงี้ก็ต้องถูกไว้ก่อนเสมอ ซึ่งส่วนใหญ่เวลาน้องไปมีเรื่องเพราะไปช่วยเพื่อน แรกๆก็เป็นกลางนะพี่ แต่สุดท้ายโดนดบมาก่อนเสมอ” (น้องเนท)

“กับเพื่อนนะ มีไรก็ปรึกษากันตลอด คุยกันได้ มันมีไรก็บอกน้องหมด เวลาไปมีปัญหากับใครมาแค่มาบอก น้องช่วยเต็มที่ เพราะน้องเป็นคนที่ดีที่กับเพื่อนเสมอ น้องสามารถไปดบให้ได้โดยไม่ต้องถามเหตุผลว่ามันมีเรื่องอะไร ใครเป็นฝ่ายผิด แล้วอีกฝ่ายมีอะไรไหม น้องเต็มทีตลอดใจน้องเต็มร้อยเลยพี่กับเรื่องแบบนี้” (น้องแอ๊ป)

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลทำให้พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไป จากการเป็นเด็กที่สุภาพเรียบร้อยกลับกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ร้าวรานแรง เนื่องจากการเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ อาจโดนรังแกหรือการโดนรุมที่กลั่นแกล้งเวลาที่อยู่ที่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการโดนรุมที่ตบ เดินกระแทก หาเรื่องโดยที่ไม่มีสาเหตุ ซึ่งจากเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมก้าวร้าวไปโดยอัตโนมัติ เพราะเกิดการซึมซับพฤติกรรมก้าวร้าวจากรุ่นพี่และเพื่อนที่โรงเรียน และการรวมกลุ่มกันเอาคินรุ่นพี่หรือการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“โรงเรียนนี้ป่าเถื่อนมาก ถ้าน้องไม่ทำตัวป่าเถื่อนตาม น้องจะอยู่ที่นี้ไม่ได้อีกต่อไป น้องโดนรังแกโดยไม่มีเหตุผลแค่น้องเป็นรุ่นน้องแล้วพวกนั้นเป็นรุ่นพี่” (น้องเปิ้ล)

“เข้ามาวันแรกที่โรงเรียนนี้ก็มีเรื่องเลย รุ่นพี่เข้ามาถามน้องเลยว่า เด็กใหม่หรือ! รู้ไม่ว่าเข้าโรงเรียนนี้ต้องโดนอะไร หลังจากนั้นก็โดนตบเลย โคตรเบื่อเลยมีเรื่องได้แทบทุกวันมีรุ่นพี่มาหาเรื่องตลอด ต้องสู้เพื่อความอยู่รอด” (น้องแอ๊ป)

“ตอนน้องมาเรียนที่นี้ไม่ชอบเลยอยากย้ายออกตลอด ตั้งแต่เทอมแรกเพราะไม่ชอบสังคมที่นี้ อยากออกไปใช้ชีวิตกับสังคมที่กรุงเทพฯ มากกว่า แต่ก็คิดเพื่อน เพื่อนมันไม่ยอมให้ลาออก” (น้องแนท)

3. ปัจจัยด้านครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดู)

ส่วนใหญ่แล้วพ่อแม่ของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ให้ความเป็นเพื่อน ไม่ได้มีการตักเตือน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้พฤติกรรมการแสดงออกด้วยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองหรือจากเพื่อนมากกว่าคำแนะนำที่เหมาะสมจากผู้เลี้ยงดู จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการแสดงออกของความก้าวร้าว ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“เค้าไม่ค่อยสนใจน้องหรอกพี่ทั้งพ่อและแม่แหละ ไม่เคยมานั่งสั่งสอนว่าเรื่องนี้ดีเรื่องนี้ไม่ดีนะ เรื่องนี้ควรทำหรือไม่ควรทำ ตั้งแต่จำความได้ชีวิตน้องก็ลองผิด ลองถูกเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็ผิดพลาด อีกอย่างไอ้เรื่องก้าวร้าวไม่ยอมใครเนี่ย น้องรับมาจากแม่เต็มๆเลยพี่ เห็นมาตลอด ไอ้แม่

น้องเนี่ยสุขขมอดมากเลย คบที่เมียน้อยพ่อกระจาย ส่วนพ่อน้องที่ว่าเจ้าชู้จัดๆ ยังต้องยอม ไม่มีคำบรรยายเลยแม่ พี่เชื่อไม้น้องเคยเห็นแม่ไล่ตบเมียน้อยพ่อจนเค้าหนีแตก สุดๆเลย แม่จะสอนน้องเสมอเลยนะว่าถ้าใครมันมาทำเรามาหาเรื่องให้เอาให้ตาย แม่อีกไม่เคยห้าม น้องเลยคิดตลอดเลยว่า ต้องเก่งให้ได้เหมือนแม่ ต้องแข็งแรงให้ได้เหมือนแม่ ส่วนพ่อจะเป็นยังไงจะทำไรก็ได้ แค่เรียนให้จบ ชีวิตจะเป็นยังไงก็ได้” (น้องเบียร์)

“พ่อแม่ น้องจะให้อิสระในการดำเนินชีวิต แต่เผด็จการในเรื่องการเรียน เรื่องเที่ยว เรื่องไปนอนค้างนอกบ้าน และเนื่องจากครอบครัวของน้องค่อนข้างเป็นคนมีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นคนที่ไม่ยอมใคร หัวหมอ มีเรื่องกับใครไปทั่ว ที่บ้านมีสถานที่ยิงปืนส่วนตัว พ่อแม่ น้องจะปลูกฝังให้ลูกผู้คนตั้งแต่เด็ก จะสอนน้องตลอดว่าห้ามยอมใคร ใครมาหาเรื่องให้ตบเลย พ่อแม่ไม่เคยห้ามเรื่องการใช้ความรุนแรงกลับส่งเสริมด้วยซ้ำไม่ห้ามเรื่องพูดคำหยาบคาย สอนให้คำตั้งแต่เป็นเด็ก โดยปกติพ่อแม่ก็มี เรื่อง กับคนละแวกบ้านเป็นประจำ เนื่องจากพ่อแม่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และสนับสนุนให้น้องใช้ความรุนแรง สอนให้น้องเข้มแข็ง” (น้องแอ๊ป)

“ไม่เคยปล่อยเต็มที่ น้องอยากทำอะไรก็สามารถทำได้ทุกอย่าง บอกแม่ได้ทุกเรื่องมีอะไรแค่ให้บอก ขอแค่อย่าโกหกแม่ให้บอกแม่ตรงๆ แม่เหมือนวัยรุ่นเลยที่ เข้าใจน้องสุดๆ แต่งตัวก็ยิ่งเหมือนวัยรุ่น เสื้อยืด กางเกงขาสั้น พี่ต้องไปเห็นเอง อีกอย่างหนึ่งคือ แม่จะสนิทกับเพื่อนๆทุกคน เพราะนั่นแม่จะไว้ใจน้องมาก เรื่องแฟน แม่ยังไม่ห้ามเลย หรือจะเที่ยวก็เที่ยวได้ แค่ให้บอก น้องชอบมากที่แม่เป็นแบบนี้ เจ๋งดี” (น้องแนท)

4. ปัจจัยด้านคลิปวิดีโอตอบคำถามของนักเรียนหญิง

สิ่งหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างคิดเหมือนกัน คือ การตอบคำถาม การใช้กำลังในการตัดสินใจปัญหา ไม่ใช่เรื่องที่ผิด หากใครเก่งกว่าคนนั้นก็ฝ่ายชนะไป การตอบกันในคลิปวิดีโอถือว่าเป็นเรื่องปกติมาก ทุกคนก็มีเหตุผลเป็นของตัวเอง ไม่มีใครคิดว่าการกระทำแบบนี้เป็นเรื่องที่ผิดเป็นเรื่องที่รุนแรง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยผ่านเหตุการณ์แบบนี้มาแล้วทั้งนั้น ส่วนใหญ่แล้วก็รู้สึกสนุกดี สะใจ ถึงขนาดบางทีอยากจะไปตบด้วยเลยก็มี ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ถือเป็นความรุนแรงทางด้านจิตใจ เนื่องจากการซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงไปโดยไม่รู้ตัว ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“เคยดูนะพวกคลิปวิดีโอที่เด็กนักเรียนตอบกันนะ ดูบ่อยเลยแหละ แต่ไม่เคยถ่ายเองนะ น้องชอบนะ ให้อพวกคลิปพวกนี้ ดูแล้วรู้สึกสนุกดี สะใจดีพิลึก ลุ้นตลอดว่ามันจะทำอะไรกันบ้างจะ

ตบกันท่าไหน ใครจะแพ้หรือใครจะชนะ มีการทำร้ายร่างกายกันยังงี้บ้าง มันจะตายไหม ถึงขนาด บางทีนะอยากไปตบด้วยเลย” (น้องเบียร์)

“โอ้ย...อย่างน้องเนี่ยจะคอยสรรหาพวกคลิปแบบนี้เลยนะพี่ ชอบมาก หากจากจากเน็ต จากเพื่อนๆที่มันถ่ายแล้วนำมาให้ดู แะไปหมด แต่น้องไม่เคยถ่ายด้วยตนเอง เวลาน้องดูคลิปแล้ว น้องรู้สึกสนุก มันส์ สะใจดี ไม่ค่อยรู้สึกสงสาร น้องจะชอบดูว่าตบกันอย่างไรบ้างแล้วใครเป็นฝ่าย ชนะ”

(น้องแอ๊ป)

“โดยส่วนตัวนะพี่ สำหรับน้อง น้องรู้สึกว่าพวกคลิปวิดีโอที่ทำร้ายร่างกายกันตบตีกัน บางทีก็ไม่ใช่เรื่องร้ายแรงเสมอไป ทำให้เป็นเรื่องใหญ่ไปได้ คลิปบางคลิปน้องดูแล้วก็รู้ว่าเค้าตบตี กันจริง แต่นั่นแหละสาเหตุของการตบครั้งนั้นมันคืออะไรละ คนเราตบกันมีสาเหตุทั้งนั้น ถ้าเรามี สาเหตุการตบ เราก็ตบได้เลย ใครๆก็ทำกัน น้องก็มีนะ แต่จริงๆนะบางครั้งก็รู้สึกสะใจ โดยเฉพาะ หากเป็นคนที่ยกจิกและไม่ชอบหน้าก็จะรู้สึกสะใจสุดๆ” (น้องเปิ้ล)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาบทบาทของการรับชมละครโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ก้าวร้าวที่มาจากเลียนแบบละครโทรทัศน์

การรับชมสื่อละครโทรทัศน์ ที่ส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าว สามารถ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่รับชมละครโทรทัศน์ และกลุ่มที่ไม่รับชมละคร โทรทัศน์ โดยกลุ่มแรก กลุ่มคนที่ชอบดูละครโทรทัศน์ ซึ่งละครที่กลุ่มตัวอย่างดูส่วนใหญ่จะเป็น ละครแนว บู้ ตบตี ดูแล้วรู้สึกสนุกมาก มีฉากที่ตัวละครต่อสู้กัน ต่อสู้กัน สนุกดี เป็นสีสัน ซึ่งเมื่อกลุ่ม ตัวอย่างกลุ่มนี้ได้รับชมก็จะมีความรู้สึกร่วมไปกับบทบาทการแสดงของนักแสดง ยิ่งเมื่อถึงเวลาที่มี ฉากที่แสดงความรุนแรง เช่นพวกถาปมตบตีกัน บางครั้งกลุ่มตัวอย่างก็อยากเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย ซึ่ง อาจส่งผลกระทบทางด้านจิตใจของกลุ่มตัวอย่างให้ซึมซับความรุนแรงโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากดูแล้วทำ ให้เกิดการชินชาต่อความรุนแรง ไม่ได้เกิดอารมณ์ต่อต้าน และเกิดอารมณ์ร่วมไปโดยอัตโนมัติ

ส่วนกลุ่มที่ไม่รับชมละครโทรทัศน์หรือหากดูก็ดูเพียงเล็กน้อย เนื่องจากมองว่าละครที่มี เนื้อหาก้าวร้าวเป็นแค่ความเฟ้อฝัน โลกมายา โลกแห่งจินตนาการ ไม่ใช่ชีวิตจริง ซึ่งไม่คิดจะเลียน แบบแต่จะเน้นการรับชมละครตลก คอมเมดี้คลายเครียดเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่ค่อยมีฉากของความ รุนแรงมากนัก หรือเป็นการชมเพื่อเลียนแบบเรื่องพฤติกรรมการแต่งกายมากกว่า เพราะรู้สึกว่าสวย

ทันสมัย และทำให้รู้สึกได้รับการยอมรับในสังคมเพื่อนๆ มากกว่าจะเป็นการเลียนแบบการ
แสดงออกเรื่องพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งนอกจากนี้แล้วเวลาวางส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างนี้ถ้าไม่
ออกไปเที่ยวกับเพื่อน ก็จะนั่งเล่นอินเทอร์เน็ตแทน ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. รับชมละครโทรทัศน์

“ชอบดูละครนะ เพราะเวลาวางๆที่นั้งอยู่บ้านเฉยๆ ส่วนใหญ่แล้วน้องก็จะใช้เวลาว่าง
นอนดูโทรทัศน์ ยิ่งไอ้พวกละครบู๊ ตบตี ดูแล้วรู้สึกสนุกแต่จะไม่ชอบละครแนวรักโรแมนติก เพราะ
ดูแล้วมันน่าเบื่อ พระเอก นางเอก หวานกันอย่างเดียว ไม่มีอะไรเลย อะไรจะหวานกันขนาดนั้น ไม่
เหมือนละครแนวบู๊ ตบตี มีฉากที่ตัวละครต่อสู้กัน ต่อยกัน สนุกดี เป็นสีสันรู้สึกลุ้นที่ว่าตัวละคร
ไหนจะตายก่อน ใครจะชนะ ยิ่งเวลานางเอกกับตัวอิจฉาตบกันจะลุ้นมาก รู้สึกอินมาก เวลาเห็นฉาก
ตบตีกัน ทะเลาะวิวาทกัน โดยเฉพาะฉากที่นางเอกกับนางอิจฉาตบกันนั้งดูแล้ว ก็รู้สึกอยากเข้าไป
ร่วมด้วย สงสารนางเอก อยากเข้าไปช่วย อยากเข้าไปตบนางอิจฉาให้ตายไปเลย คิดเสมอว่าถ้าเป็น
ตัวน้องน้องคงไม่มีทางยอมนางอิจฉาแบบนั้นหรือน้องคงตบตายไปแล้ว โกรธมากที่นางเอกอ่อน
แอไม่สู้คน” (น้องแอ๊ป)

“ชอบดูละครนะ เวลาวางๆก็จะนั่งดูโทรทัศน์นั่งดูได้ทั้งวันไม่เบื่อ เรียกได้ว่ามีเวลาวาง
เมื่อไหร่ก็นั่งดูได้ทุกเรื่อง แต่ช่วงหลังๆเนี่ย น้องทำงาน ต้องซ้อมเต้น ไปด้วยงาน ไม่ค่อยได้ดูโทร
ทัศน์แล้ว เวลาน้องดูละครที่มีเนื้อเรื่องแรง น้องก็รู้สึกชอบนะ ไม่ได้รู้สึกไม่ดี พวกละครน้ำเน่าที่ ตัว
อิจฉา ตบนางเอง มีการด่ากันตบตีกันกันใช้ความรุนแรงระหว่างตัวละคร น้องดูแล้วก็รู้สึกชอบนะ
ไม่ได้เกิดอารมณ์ต่อต้าน บางครั้งดูละครอยู่ดีก็รู้สึกมันส์ตัวเองเลย อยากเข้าไปตบเอง รู้สึกอินกับ
ละครกับการแสดงของนักแสดงมาก แต่ปกติเวลาที่น้องดูละครแนวนี้ น้องไม่เคยคิดอยากเป็นนาง
เอกเลยนะ น้องอยากเป็นตัวอิจฉาตลอด เพราะตัวนางเอกนั้นดูแล้วน่ารำคาญ อ่อนแอ ไม่เหมือนตัว
ร้ายตัวอิจฉาที่ตัวละครจะมั่นใจในตัวเอง ไม่ยอมคน เป็นตัวของตัวเอง ได้ด่าได้ตบตีคนอื่น ดูที่ไร
น้องรู้สึกมัน รู้สึกสนุกมากอยากเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยทุกครั้ง น้องรู้สึกว่าคาเรกเตอร์ของตัวอิจฉา
เหมือนนิสัยของน้อง” (น้องแนท)

2. ไม่รับชมละครโทรทัศน์

“ไม่ค่อยชอบดูหรือคณะไอ้ละครทีวีนะ เวลาว่างๆส่วนใหญ่ถ้าไม่ออกไปเที่ยวกับเพื่อน ก็จะไปนั่งเล่นอินเทอร์เน็ต ถ้าคณะก็ชอบดูพวกละครตลก ไอ้พวกซิทคอม เช่นเรื่องเป็นต่อนี้จะชอบมาก คลายเครียด ตลกดี แต่ไอ้พวกละครน้ำเน่า ไอ้พวกละครตบตีกัน ดูแล้ว ความรู้สึกมันคือ หมั่นไส้มาก รู้สึกว่า โอ๊ย...อะไรจะขนาดนี้ จี๋เงา มันไม่ใช่ชีวิตจริง มันก็แค่ความเพ้อฝัน เป็นโลกมายา โลกแห่งจินตนาการ ซึ่งหากถามว่าน้องดูละครแล้วเกิดพฤติกรรมเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากละครหรือไม่ น้องขอบอกเลยว่าไม่ เนื่องจากพฤติกรรมของน้องทุกวันนี้ที่น้องแสดงออกมันไม่ได้มาจากการเลียนแบบละคร แต่มันมาจากจิตใจของน้องเองทั้งนั้น เป็นตัวของตัวเองไม่เหมือนใคร” (น้องเป็ด)

“ปกติดูมั้งไม่ดูมั้ง ดูเป็นบางครั้งแต่ไม่ติดมาก ส่วนใหญ่ว่างๆน้องจะนั่งเล่นคอมเล่นเน็ตมากกว่า เวลาดูน้องดูละครนะ น้องชอบดูพวกชุดที่นักแสดงใส่ รู้สึกว่ามันสวยดี แล้วค่อยไปหาแต่งมั้งจะได้ไม่ตกแตรนังพี่ วัยรุ่นใครๆก็ทำกัน ไม่จิ้นเซยตายเลย ส่วนพวกละครที่มีทะเลาะวิวาทตบตีกัน น้องว่าเฉยๆ นะ ธรรมดาแล้วพี่” (น้องจอย)

“ไม่ค่อยชอบละครเท่าไร เพราะไม่ค่อยมีเวลาว่างดูละครมากนัก ถ้าคณะก็จะเป็นพวกละครตลก คอมมาดี้คลายเครียดเพราะชีวิตปัจจุบันมันก็ไม่ได้มีความสุขมากนัก ไม่อยากเครียด ส่วนพวกละครแรงนะพี่ ดูแล้วมันก็เกินไป อีกอย่างพวกฉากความรุนแรงพวกนั้นมันไม่ใช่ชีวิตจริงสักหน่อย ไม่เหมือนที่น้องเจอมา ตบกันด้วยเรื่องไม่เป็นเรื่องน่ารำคาญ ไม่ชอบไม่สนใจและที่สำคัญไม่คิดจะเลียนแบบ” (น้องเปียร์)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูนักเรียนหญิงแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้เลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผลเพื่อให้เด็กเข้าใจว่าทำไมเขาจึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่ง และเมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่ต้องการหรือแสดงว่าพยายามทำ บิดา มารดาจะให้รางวัลด้วยการให้การยอมรับ การ

ลงโทษจะใช้ต่อเมื่อตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจะใช้การลงโทษที่ไม่รุนแรง ซึ่งจากการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่เติบโตขึ้นมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก แต่ในความเป็นจริง จากพฤติกรรมการใช้เหตุผลของบิดา มารดา และการพยายามเลี่ยงการใช้การลงโทษแบบรุนแรง กลับทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น เนื่องจากไม่กลัวที่จะโดนบิดา มารดาลงโทษ และคิดเพียงว่ายังไม่ง้อแม่ก็เข้าใจเราทุกเรื่องอยู่แล้ว ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“แม่เลี้ยงน้องแบบใช้เหตุผลนะ ทำอะไรผิดแล้วมีเหตุผลก็คุยกันได้ บอกแม่ได้ ส่วนใหญ่แล้วแม่จะมีอะไรให้คุยกัน ถึงแม่จะตามใจน้องแต่ไม่ใช่ไม่ใส่ใจว่าน้องจะไปทำบาบอออกแต่ที่ไหนก็ได้ ถ้าทำผิดจริงๆ แม่ก็ตีแล้วคำจนหูชาที่เคยนะ แต่นานๆครั้ง แม่นิสัยเหมือนเพื่อนเลย เช่น มีไรว่ามาก่อนเรื่องไรมาอีกละ คุยกันได้มีเหตุผลอะไรในเรื่องที่ทำก็พยายามอธิบายแม่ แม่ก็จะพยายามรับฟังน้อง และที่สำคัญคือแม่จะเป็นคนที่เชื่อใจน้องมากถึงใครจะว่าน้องผิดอย่างไรแต่ถ้าน้องอธิบายให้แม่ฟังแม่ก็จะรับฟังแล้วเชื่อน้องไม่ได้โกหก ไม่เคยทำให้น้องเสียใจสักครั้ง แม่น้องได้ใจสุดๆ” (น้องเปิ้ล)

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูกลุ่มตัวอย่างแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ไม่ใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริง เพราะกลุ่มตัวอย่างต้องเรียนรู้ด้วยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าคำแนะนำของผู้เลี้ยงดู เมื่อกลุ่มตัวอย่างพบว่าพฤติกรรมใดไม่ได้การยอมรับ เธอก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้จนกว่าเธอจะพบพฤติกรรมใหม่ ซึ่งนอกจากจะทำความพึงพอใจให้ตัวเธอเองแล้วยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนด้วย ซึ่งส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะรู้สึก ไม่มีโอกาสเรียนรู้หรือฝึกฝนให้มีคุณธรรม และขาดความมีระเบียบวินัย อีกอย่างหนึ่งคือการที่กลุ่มตัวอย่างเห็นภาพความรุนแรงมาตั้งแต่เด็กๆ ไม่ว่าจะจากเหตุการณ์ที่บิดา มารดาทะเลาะกัน หรือการที่เห็นมารดาใช้ความรุนแรง ทำให้เกิดการซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรงนั้นโดยอัตโนมัติ เนื่องจากการมองพฤติกรรมของมารดาเป็นต้นแบบ ซึ่งจากเหตุการณ์พวกนี้ส่งผลต่อชีวิตของนักเรียนหญิงอย่างมาก ทำให้ต้องการแสดงออกเพื่อเรียกร้องความสนใจ และซึมซับความรุนแรงนั้น ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“เค้าไม่ค่อยสนใจน้องหรือพี่ทั้งพ่อและแม่แหละ ไม่เคยมานั่งสั่งสอนว่าเรื่องนี้ดีเรื่องนี้ไม่ดีนะ เรื่องนี้ควรทำหรือไม่ควรทำ ตั้งแต่จำความได้ชีวิตน้องก็ลองผิด ลองถูกเอง ซึ่งส่วนใหญ่ก็ผิด

ตลอด อีกอย่างไอ้เรื่องก้าวร้าวไม่ยอมใครเนี่ย น้องรับมาจากแม่เต็มๆเลยที่เห็นมาตลอด ไอ้แม่น้องเนี่ยสวดบ่อยมากเลย ตบที่เมียน้อยพอกระจาย ส่วนพ่อน้องที่ว่าเจ้าชู้จัดๆ ยังต้องยอม ไม่มีคำบรรยายเลยแม่ พี่เชื่อไม้น้องเคยเห็นแม่ไล่ตบเมียน้อยพอจนเค้าก็แตก สดๆเลย แม่จะสอนน้องเสมอเลยนะว่า ถ้าใครมันมาทำเรามาหาเรื่องให้เอาให้ตาย แม่ก็ไม่เคยห้าม น้องเลยคิดตลอดเลยที่ต้องเก่งให้ได้เหมือนแม่ ต้องแข็งแรงให้ได้เหมือนแม่ ส่วนพ่อจะเป็นยังไงจะทำไรก็ได้ แคเรียนให้จบ ชีวิตจะเป็นยังไงก็ได้” (น้องเบียร์)

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนให้ใช้ความรุนแรง

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างใช้ความรุนแรงในชีวิตประจำวัน และใช้ในการแก้ปัญหาในทุกๆเรื่อง ดังจะเห็นได้ชัดจากคำพูดของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ทราบว่าเหตุผลที่พฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นคนก้าวร้าวไม่ยอมใคร ส่วนใหญ่แล้วก็มาจากการปลูกฝังจากครอบครัวมาจากการเลี้ยงดู เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลสำคัญยิ่งต่อชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญมากในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการและปั้นแต่งให้ลูกเติบโตขึ้นมามีลักษณะเช่นใด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธีที่พ่อแม่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดู ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“พ่อแม่ น้องจะให้อิสระในการดำเนินชีวิต แต่เผด็จการในเรื่องการเรียน เรื่องเที่ยว เรื่องไปนอนค้างนอกบ้าน และเนื่องจากครอบครัวของน้องค่อนข้างเป็นคนมีอิทธิพลในท้องถิ่น เป็นคนที่ไม่ยอมใคร หัวหมอ มีเรื่องกับใครไปทั่ว ที่บ้านมีสถานที่ยิงปืนส่วนตัว พ่อแม่ น้องจะปลูกฝังให้ลูกู้คนตั้งแต่เด็ก จะสอนน้องตลอดว่าห้ามยอมใคร ใครมาหาเรื่องให้ตบเลย พ่อแม่ไม่เคยห้ามเรื่องการใช้ความรุนแรงกลับส่งเสริมด้วยซ้ำไม่ห้ามเรื่องพูดคำหยาบคาย สอนให้คำตั้งแต่เป็นเด็ก โดยปกติพ่อแม่ก็มี เรื่อง กับคนละแวกบ้านเป็นประจำ เนื่องจากพ่อแม่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ ปัญหา และสนับสนุนให้น้องใช้ความรุนแรง สอนให้น้องเข้มแข็ง” (น้องแอ๊ป)

4. อบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ

ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูกลุ่มตัวอย่างแบบปล่อยตามใจ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าจะควรทำอย่างไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของความเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดขืนก็จะตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมี

ลักษณะไม่มั่นคง ฟังตนเองได้น้อยและควบคุมตนเองได้น้อย และสุดท้ายก็กลายเป็นคนเอาแต่ใจตนเอง มีอารมณ์ก้าวร้าว และมองตัวเองเป็นศูนย์กลางแห่งความสนใจ ซึ่งส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

“พ่อแม่เลี้ยงแบบอิสระตามใจน้องจะทำอะไรก็ได้ พ่อกับแม่ไม่เข้มงวดเท่าไร เราทำอะไรได้ทุกอย่างไปไหนยังงี้ก็ได้แค่ให้กลับมาตอน น้องอยากทำอะไรก็ได้ทำ เช่นกลับบ้านดึกได้จนถึง 4-5 ทุ่มไปเที่ยวได้ มีแฟนได้ ไปนอนค้างบ้านเพื่อนได้ สามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ เกือบทุกอย่างเรื่อง เพราะแม่ให้อิสระน้องในการทำสิ่งต่างๆ อยู่แล้ว” (น้องจอย)

“ถ้ามาลองนึกดูนะ แม่กับน้องก็คุยกันทุกเรื่องนะ มีไรก็คุยกันได้ แม่จะเป็นคนประเภทใช้เหตุผลมาก แต่สุดท้ายน้องเห็นก็ตามใจน้องทุกเรื่องอยู่ดี แต่ก็ไม่ใช่ปล่อยปละละเลยนะพี่ แม่ก็พยายามดูว่าน้องทำไรมั่ง ไปเที่ยวที่ไหน แต่จะไม่ค่อยห้ามน้องหรอกนะ เพราะห้ามยังงั้นน้องก็ไม่ฟังอยู่ดี แต่ที่ตกลงที่สุดของแม่คือแม่จะพูดบ่อยมากกว่า จะไม่สนใจน้องแล้วนะ แต่สุดท้ายการกระทำของแม่ก็ก็ยังสนใจและดูแลน้องในทุกๆเรื่อง สมมุตินะพี่ว่าวันนี้เป็นวันอาทิตย์ น้องอยากออกไปเที่ยวกกลางคืนไหมะ แม่ก็ไม่อยากให้ไป แต่ก็พยายามพูดว่า พรุ่งนี้วันจันทร์มีเรียนถ้าไปเที่ยวกคืนนี้กลับดึกเดี๋ยวพรุ่งนี้จะตื่นขึ้นไปเรียนไม่ไหว ลูกค่อยไปเที่ยววันอื่นได้ไหม ถ้าเป็นวันศุกร์หรือว่าวันเสาร์แม่จะไม่ห้ามเลย แต่สุดท้ายก็ยอมให้น้องไปทุกที เนี่ยนิสัยแม่เลยพี่ ไม่เคยจะเข้มงวดกับน้องได้เลยสักครั้ง” (น้องแนท)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาคือ

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว
3. เพื่อศึกษาบทบาทของการรับชมละคร โทรทัศน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวที่มาจากเลียนแบบละครโทรทัศน์
4. เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

การศึกษาในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมความรุนแรง จำนวน 5 ราย

สรุปผลการวิจัย

วิถีชีวิตของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

จากการศึกษาพบว่า สรุปแล้วกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่รุนแรงตั้งแต่เด็ก ประมาณช่วงประถมมักมีปัญหากระทบกระทั่งกับคนอื่นและส่วนใหญ่แล้วก็จะมีความทะเลาะวิวาทต่กันรุนแรงประมาณช่วง ป.6 จนถึงช่วงมัธยม ในช่วงเวลานี้เป็นช่วงของการเริ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากการอยู่คนเดียว มีปัญหาส่วนตัว ก็เริ่มอยู่กับเพื่อนรวมกันเป็นกลุ่ม เป็นแก๊ง เริ่มมีปัญหาดต่กันบ่อยขึ้นทั้งเรื่องส่วนตัวและปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม เริ่มมีการนำอาวุธมาใช้

ในส่วนของการทะเลาะวิวาทและเริ่มเปลี่ยนจากการที่เป็นฝ่ายถูกระทำหรือโดนรุ่นพี่รังแก เปลี่ยนเป็นฝ่ายกระทำบ้าง โดยเริ่มจากเป็นฝ่ายหาเรื่องคนอื่นก่อน กล้าขึ้น มีการแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เริ่มไม่ฟังใคร ซึ่งสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของแต่ละคนก็มีปัจจัยแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นด้วยการปลุกฝังจากครอบครัว ครอบครัวแตกแยก การเลียนแบบพฤติกรรมมาจากผู้ปกครองเวลาเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกัน หรือเวลาที่ผู้ปกครองไปมีปัญหา กับคนอื่น สภาพความกดดันจากที่โรงเรียน การโดนรุ่นพี่รังแก หรือแม้กระทั่งปัญหาที่มาจากแฟน และการติดยาเสพติด ซึ่งจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างไปเป็นอย่างมาก และที่สำคัญส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองมองเหตุการณ์ ความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างประสบอยู่เป็นเรื่องธรรมดาเป็นเรื่องปกติของเด็กวัยรุ่น บางครอบครัว สนับสนุนด้วยซ้ำ ในขณะที่บางครอบครัวแม้ไม่ให้การสนับสนุนแต่ก็ไม่มีมาตรการขัดขวาง หรือ การสั่งสอนที่เป็นระบบอย่างจริงจัง ซึ่งส่งผลให้เด็กแต่ละคนนั้นมีพฤติกรรมที่รุนแรงแตกต่างกันไป เริ่ม ตั้งแต่ระดับตบตีกันธรรมดาไม่มีใครบาดเจ็บ ตบตีกันถึงกระทั่งเลือดตกยางออก ตบกันถึงขนาด ตาบอด ฟันหัก ชักเข้าโรงพยาบาล หรือโดนตำรวจจับ มีทั้งการใช้มือเปล่า จนถึงระดับรุนแรงมากๆ เช่น ใช้มีดแทง ใช้ปืนปากกายิง ซึ่งสาเหตุและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าวของแต่ละ บุคคลในกลุ่มตัวอย่างก็แตกต่างกันไป

ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว

1. ปัจจัยด้านการคบเพื่อน

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่แล้วเพื่อนที่สนิทกัน ก็จะมีนิสัยคล้ายๆ กัน พฤติกรรม เหมือนๆ กัน แต่ส่วนใหญ่เพื่อนที่กลุ่มตัวอย่างคบอยู่กลุ่มจะไม่ใช่คนเรียบร้อยเท่าไร เนื่องจากปกติ แล้วทุกคนค่อนข้างจะเกร แต่เพื่อนๆ ไม่ถึงกับเป็นคนอันตรายหรือเป็นโจร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะไม่ สนใจว่าแต่ละคนจะเป็นอย่างไร เคยใช้ชีวิตอย่างไรขอให้จริงใจก็พอ ซึ่งส่วนใหญ่ที่คบกันเพราะรู้สึก ว่าเข้ากันได้ ชอบคนเปิดเผย คิดอะไรพูดอย่างนั้น ถ้าเป็นเด็กเรียบร้อย กลุ่มตัวอย่างไม่อยากคบเพราะ มีนิสัยไม่เหมือนกัน เพื่อนถือว่ามีอิทธิพลกับกลุ่มตัวอย่างมาก ส่วนใหญ่จะเป็นอิทธิพลในการเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเที่ยวกลางคืน การกินเหล้าเข้าผับ อีกอย่างหนึ่งเรื่องการทะเลาะวิวาทที่มีเป็น ประจำ ส่วนหนึ่งแล้วปัญหามาจากเพื่อน เมื่อเพื่อนมีเรื่อง ไปหาเรื่องคนอื่น ก็จะส่งผลให้กลุ่ม ตัวอย่างแทบจะมีเรื่องการทะเลาะวิวาทเป็นประจำ

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลทำให้พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง เปลี่ยนไปจาก การเป็นเด็กที่สุภาพเรียบร้อยกลับกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง เนื่องจากการเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งใหม่ อาจโดนรับน้อง หรือการ โดนรุ่นพี่กลั่นแกล้งเวลาที่อยู่ที่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการโดนรุ่นพี่ตบ เดินกระแทก หาเรื่องโดยที่ไม่มีสาเหตุ ซึ่งจากเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมก้าวร้าวไปโดยอัตโนมัติ

3. ปัจจัยด้านครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดู)

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองมักจะมีวิธีการเลี้ยงดูแบบตามใจ จนบางครั้ง อาจเรียกได้ว่าปล่อยปละละเลย ซึ่งแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะบอกว่าผู้ปกครองใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตยหรือแบบให้เหตุผลในการเลี้ยงดูแต่ความเป็นจริงแล้วผู้ปกครองส่วนใหญ่จะทะนุถนอมลูกจนเกินเหตุ ไม่มีการตั้งกฎเกณฑ์ระเบียบมากมายนัก ไม่มีการดุหรือลงโทษ หรือเมื่อลูกทำ ความผิดบางครั้งกลับสนับสนุนให้ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา แต่เมื่อมีการลงโทษก็จะไม่จริงจัง มากนักจนเด็กจะถูกตามใจจนแทบจะเสียเด็ก หรือในบางครั้งก็ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างให้ตามที่เด็ก ปรารถนา จนทำให้เด็กกลายเป็นคนเอาแต่ใจตนเองและมีอารมณ์ก้าวร้าว โดยที่มาจากการปลูกฝัง การเลี้ยงดูจากครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ หรือการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ปกครองเป็นแบบอย่าง โดยมองว่าพฤติกรรมความก้าวร้าวที่ผู้ปกครองแสดงออกมาเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่สมควรเอาเป็น แบบอย่าง มองพฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นฮีโร่ ทำให้ผู้ปกครองค่อนข้างมีอิทธิพลมากไม่ว่าจะเป็น แง่ดีหรือไม่ดี

ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองจะไม่ค่อยเข้มงวดมากนัก จะเป็นลักษณะที่ยอมรับพฤติกรรม ของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า และพยายามทำตัวเป็นเหมือนเพื่อนกับบุตรเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ และลด ช่องว่างระหว่างกัน ส่งผลให้ทุกวันนี้ชีวิตกลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ เยอะมากและโดย ส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยทะเลาะกัน แต่จะเป็นช่วงที่กลุ่มตัวอย่างอายุยัง น้อยจึงไม่ค่อยจะส่งผลอะไรต่อกลุ่มตัวอย่างมากนักยกเว้นในกรณีที่เวลาที่ผู้ปกครองทะเลาะกันแล้ว มีการลงไม้ลงมือกันต่อหน้าเด็ก จะส่งผลทางด้านจิตใจมากทำให้เด็กรู้สึกหวาดกลัวและไร้ที่พึ่ง และมีพฤติกรรมรุนแรง

4. ปัจจัยด้านคลิปวิดีโอตอบคำถามของนักเรียนหญิง

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์หรือระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้การเผยแพร่พวกคลิปวิดีโอการทำร้ายร่างกายกันการตอบคำถามของนักเรียนหญิง เผยแพร่ไปได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างหาความรู้ได้ง่ายมาก ไม่ว่าจะเป็นทางอินเทอร์เน็ต หรือเพื่อนเอามาให้ดูซึ่งจะเป็นคลิปวิดีโอที่เพื่อนมีเรื่องเองแล้วถ่ายเอาไว้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างจะชอบดูคลิปวิดีโอตอบคำถามมาก เพราะดูแล้วจะรู้สึกสนุก มันส์ สะใจ มีอารมณ์ร่วม อยากจะอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ ด้วย และยิ่งหากบุคคลในคลิปวิดีโอเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างรู้จักหรือไม่ชอบหน้ากันอยู่แล้ว เมื่อได้ดูก็จะรู้สึกสนุกมากยิ่งขึ้น ไม่ค่อยมีความรู้สึกสงสาร เห็นใจ และมองเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องปกติ การใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

อภิปรายผล

วัยรุ่นเป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การเปลี่ยนแปลงระหว่างวัยถือเป็นช่วงสำคัญที่สุดเนื่องจากอนาคตของวัยรุ่นจะเป็นอย่างไร จะเริ่มจากสิ่งที่เขาได้รับในวัยนี้สภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวมีอิทธิพลมาก เพราะจะทำให้พวกเขาซึมซับในสิ่งที่สังคมนั้นๆ กระทำ หากสังคมที่เขาอยู่เป็นสังคมที่ดีถือเป็นโชคคิของพวกเขาก็ได้ แต่ถ้าอยู่ในสังคมที่ไม่ดีเขาก็จะได้รับและซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีนั้นไปด้วย ปัจจุบันพบว่าเด็กวัยรุ่นมีความคิดและพฤติกรรมรุนแรงมากขึ้น

ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงของวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน แต่ยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบที่ดีพอ นับเป็นปัญหาสุขภาพของประเทศที่สำคัญอย่างหนึ่งและทำให้เกิดความสูญเสีย อย่างมากต่อทั้งตัววัยรุ่นเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวได้รับบาดเจ็บ เสียชีวิต และทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพจิต เป็นโรคทางจิตเวช หรือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาคบครัว สังคม และปัญหาอื่น ที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม จึงมีผลกระทบต่อพัฒนาการและความสามารถในการดำเนินต่างๆ ของตัววัยรุ่นเองอย่างมาก และยังทำให้เกิดปัญหาอื่นทั้งต่อตนเองและผู้เกี่ยวข้องตามมาอีกมาก พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นไม่ได้เป็นเพียงปัญหาส่วนบุคคล ครอบครัว หรือสังคม แต่เป็นปัญหาที่ซับซ้อนเกี่ยวพันกันหลายมิติ เกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งจากตัววัยรุ่นเอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก

ตั้งแต่ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน สังคม ค่านิยม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ที่มีผล กระทบต่อกัน ไปมา อย่างต่อเนื่องและซับซ้อนจนทำให้วัยรุ่นบางคนแสดง พฤติกรรมก้าวร้าวในที่สุด

จากการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความ รุนแรง และรวบรวมองค์ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรม ความก้าวร้าวของนักเรียนหญิง และส่งผลให้นักเรียนหญิงตัดสินใจใช้ความรุนแรง ซึ่งพฤติกรรม ความก้าวร้าวของนักเรียนหญิงในการแสดงออกของความรุนแรงนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ในการวิจัยนี้จึงนำเสนอการอภิปรายผลการศึกษาที่สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนหญิงเกิด พฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเพื่อน

จากการเก็บข้อมูลทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คนเป็นคนที่ให้ความสำคัญกับเพื่อน มาก และส่วนใหญ่แล้วเพื่อนสนิทที่กลุ่มตัวอย่างคบด้วยก็จะเป็นประเภทเด็กที่ค่อนข้างเกร่ ส่งผลให้ เพื่อนค่อนข้างจะมีอิทธิพลกับกลุ่มตัวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเที่ยวกลางคืน การกินเหล้าเข้า ผับ และเรื่องการทะเลาะวิวาท ส่วนหนึ่งแล้วปัญหามาจากการที่เพื่อนไปมีเรื่องกับคนอื่นแล้วกลุ่ม ตัวอย่างต้องไปช่วย ส่งผลให้ครั้งหนึ่งของเหตุการณ์ความรุนแรงในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมาจาก เพื่อน ซึ่งอิทธิพลของเพื่อนนั้นมีเยอะมาก โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่นเพราะกลุ่มตัวอย่างมักจะต้องการการ ขอมรับจากเพื่อน และรักเพื่อนมาก บางครั้งรักอย่างไรเหตุผล เชื่อเพื่อนมาก อิทธิพลของเพื่อนจึงมี ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี

การที่กลุ่มตัวอย่างนั้นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน ดังนั้นกระบวนการจูงใจ (Motivational Process) ที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ต้องทำอะไรคล้ายๆกัน จึงจะเป็นที่ยอมรับเข้ากลุ่มนั้นเป็น กระบวนการที่จะช่วยให้ พฤติกรรมการแสดงออกของกลุ่มตัวอย่างคงอยู่ต่อไปอย่างไรก็ตาม จาก บทความของ นพ.ศิริไชย หงส์สงวนศรี (2554) ระบุว่า กลุ่มเพื่อนวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมักมี แนวโน้มพฤติกรรมบางอย่างที่ทำให้ถูก ปฏิเสธจากกลุ่มเพื่อนที่ไม่ก้าวร้าว และครูอาจารย์ เช่น หุนหัน พลันเล่น มีปัญหาการเรียน จึงต้องหันไปหากกลุ่มเพื่อนที่เกร่และมีพฤติกรรมก้าวร้าวตามกลุ่มเพื่อน เพื่อ ให้ได้รับการยอมรับ โดยทั่วไปแล้ววัยรุ่นมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่ออยู่ในกลุ่มหรือฝูง ชนเพราะต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเองน้อยกว่าการกระทำเมื่ออยู่คนเดียวมาก

เพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในวัยรุ่น การศึกษาทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาพบว่า การมีเพื่อนที่กระทำผิดกฎหมายหรือใช้สารเสพติดสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมรุนแรง การศึกษาของ Elliot และ Menard (1996) การกระทำผิดกฎหมายทำให้เกิดความผูกพันระหว่างกลุ่มเพื่อน ในขณะที่เดียวกันการไปผูกพันกับเพื่อนเกรก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมเกรตามมา และเมื่อคบเพื่อนที่เป็นอันธพาล เพื่อนที่ดีก็จะไม่ยอมรับ เด็กที่ก้าวร้าวมักถูกเพื่อนที่เรียบร้อยปฏิเสธไม่ให้เข้ากลุ่ม ทำให้เป็นการยากที่เด็กเกรจะสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กดี และเด็กก็จะได้รับการยอมรับแต่เฉพาะเพื่อนกลุ่มเกร

ดังเช่นงานวิจัยของ Lipsey และ Derzon (1998) ที่กล่าวไว้ว่า เพื่อนที่เป็นอันธพาลเกรเป็นตัวชี้ที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมรุนแรงหรือการกระทำผิดกฎหมายรุนแรงในอนาคต แต่การเข้าร่วมแก๊งเป็นปัจจัยเสี่ยง ที่มีน้ำหนักมากกว่าการคบเพื่อนเกร

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับผลการกระทำความรุนแรงจากโรงเรียน โดยที่ส่วนใหญ่แล้วผลมาจากพฤติกรรมที่รุนแรงที่คุ้นเคย มีทั้งการโดนรุนแรงตีบ เตะ กระแทก สาธยาย โดยที่ไม่มีสาเหตุ จากเหตุการณ์ต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมก้าวร้าวไปโดยอัตโนมัติ และอีกกรณีหนึ่งของสาเหตุการทะเลาะวิวาทของกลุ่มตัวอย่างสาเหตุก็มาจากเรื่องของความเชื่อในเรื่องสถาบัน ใครจะมาว่าสถาบันเราไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ทิวา วงศ์ธนาภา (2539) ความเชื่อในเรื่องของสถาบัน ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติเหล่านี้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสถาบัน และเป็นที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เริ่มเข้าสถาบัน โดยสิ่งต่างๆเหล่านี้จะถูกกระตุ้นโดยปัจจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ เช่น การถูกทำร้ายมาก่อน ถูกทำให้เสียศักดิ์ศรี หรือถูกสถาบันอื่นทำทลาย ก็จะทำให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงขึ้นมาได้

นอกจากนี้แล้วโรงเรียนยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ปลูกฝังความคิด และพฤติกรรมก้าวร้าวให้กลุ่มตัวอย่าง โดยที่โรงเรียนนั้นวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมักมีปัญหาการเรียน และพฤติกรรมอื่นๆในโรงเรียน และโรงเรียนที่เน้นการให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีความสำเร็จในเรื่องการเรียนอย่างเดียว ไม่ได้ส่งเสริมความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนที่มีความสามารถต่างกัน ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและ Self-esteem การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการรุนแรง รวมถึงคำพูดด้านลบซ้ำซาก ก็มีผลผลักดันให้นักเรียนไปเข้า กลุ่มเพื่อนที่เกรได้ง่าย

3. ปัจจัยด้านครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดู)

วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรุนแรง เกิดจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน และดูแลลูกอย่างใกล้ชิด จึงทำให้ลูกขาดความรัก ความเข้าใจ รวมถึงการถูกตามใจในวัยเด็ก ส่งผลให้ขาดระเบียบวินัย ขาดความอดทน รอคอยไม่เป็น อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กคือ เอาแต่ใจตนเอง เมื่อไม่ได้ดังใจก็จะก้าวร้าวกับพ่อแม่ และหากไม่ได้รับการดูแลสั่งสอนจากพ่อแม่ ความก้าวร้าวจะเพิ่มมากขึ้นจนเกิดเป็นความรุนแรง ยิ่งในวัยรุ่นวัยที่เป็นตัวของตัวเอง หากเข้ากลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ความก้าวร้าวรุนแรงก็จะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ หากพ่อแม่มีเวลา ให้กับลูก ดูแลเอาใจใส่ ลูก พุดคุยกับลูกถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีความกังวลในแง่ของการเลี้ยงดู ก็จะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นกับลูกในวัยรุ่นได้

ซึ่งจากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 คน ไม่ได้มีพื้นฐานครอบครัวที่อบอุ่นมากนัก มีทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหากันทะเลาะวิวาทต่อกัน พ่อแม่หย่าร้างหรือเสียชีวิต ทำให้ขาดความอบอุ่น และจากการมองเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกัน ลงไม้ลงมือกัน ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมองเห็นความรุนแรงตลอดเวลา ทำให้ซึมซับพฤติกรรมก้าว ร้าว มาโดยไม่รู้ตัว และจากวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่จะเป็นแบบปล่อยตามใจหรือปล่อยปละละเลย ซึ่งพ่อแม่มักจะตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช่อำนาจของความเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดขึ้นก็จะตามใจ จนส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะค่อนข้างเอาแต่ใจตัวเอง มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากเมื่อทำผิดก็ไม่มีใครมาสั่งสอน และจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกไม่มั่นคง ฟุ้งตนเองได้น้อยและควบคุมอารมณ์ตนเองได้น้อยมาก มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่นและขาดความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ ที่สำคัญคือกลุ่มตัวอย่างบางคนเลียนแบบพฤติกรรมความก้าวร้าวโดยตรงมาจากพ่อแม่โดยการเห็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่พ่อแม่แสดงออกแล้วมีความรู้สึกประทับใจ หรือโดนสั่งสอนโดย ตรง ให้ใช้ความรุนแรงในการดำเนินชีวิต

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฟรอยด์ (Freud, n.d. อ้างใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549) โดยฟรอยด์ได้กล่าวว่าสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมภายนอกของมนุษย์ให้แสดงตามกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมคือคุณธรรมที่ได้มาจากสังคม โดยเฉพาะการเลี้ยงดูจากบิดามารดาและมาจากอิทธิพลความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเด็กที่เติบโตมาจะมีการเลียนแบบเอกลักษณ์ของบิดาหรือมารดา เป็นกระบวนการรับเอาบุคลิกภาพของพ่อแม่มาผนวกเข้าเป็นบุคลิกภาพส่วนตัว ทั้งที่เป็นทางบวกหรือลบ เช่น ถ้าภายในครอบครัวมีการทะเลาะกันหรือมีการใช้ความรุนแรง เด็กจะซึมซับพฤติกรรม

เหล่านี้และแสดงออกมาลักษณะความก้าวร้าว และบทความเรื่องความก้าวร้าวของ นพ.ศิริไชย หงส์สงวนศรี (2554) ระบุว่า การเลี้ยงดู การเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่ง ประสบการณ์การเลี้ยงดูในระยะแรกของชีวิตส่งผลกระทบยาวทั้งทางด้านจิตใจและ ร่างกาย โดยเฉพาะการพัฒนาสมองส่วน frontal lobe คุณภาพ การเลี้ยงดูในวัยเด็กจึงกำหนดพฤติกรรมของเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ รวมทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย ลักษณะการเลี้ยงดูที่สัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบใช้ความรุนแรง ทั้งด้านร่างกายและคำพูด ด้วยการลงโทษ ข่มขู่ คำว่ารุนแรง ไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น หรือการเลี้ยงดูอย่างปล่อยปละละเลย ขาดความเข้าใจความต้องการพื้นฐานของเด็ก ปัจจุบันครอบครัวไทยมีแนวโน้มอ่อนแอลง ขาดความใกล้ชิด การทำหน้าที่ของครอบครัวบกพร่อง มีความแตกแยกและอัตราการหย่าร้างสูงขึ้น ซึ่งมีผลต่อการเลี้ยงดูลูกอย่างมาก จึงเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งให้กลุ่มตัวอย่างเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น

สรุปแล้วการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้เป็นคนดี โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การให้ความรัก ความใกล้ชิด และให้การสนับสนุน จะช่วยให้เด็กเป็นผู้มีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม และที่สำคัญพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกด้วย

ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบนั้นแตกต่างกันออกไป ถ้าบิดามารดา หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวใดยังเข้มงวดใช้วิธีลงโทษเด็ก ก็อาจจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ กลายเป็นคนขี้อึดไม่กล้าที่จะก้าวออกมาต่อสู้สังคมได้ และไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันได้ เด็กก็จะประสบความล้มเหลวในชีวิต ในทำนองเดียวกันบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูเด็กปล่อยปละละเลย ให้ความเป็นอิสระแก่เด็กเกินไป เด็กก็จะสับสนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเมื่อโตขึ้น การเลี้ยงดูที่ถูกต้องนั้นผู้ปกครองหรือบิดามารดาควรปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย นั่นคือ ต้องฟังความคิดเห็นและความต้องการของเด็ก มิใช่มองข้ามไป และพิจารณายอมตามในสิ่งที่สมควร สนับสนุนและชมเชยเมื่อเด็กแสดงความสามารถของเขาด้านใดด้านหนึ่ง หลีกเลี่ยงการใช้กลวิธีลงโทษด้วยการเข่นชกตี และเมื่อเด็กทำผิดหรือมีพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ ก็ควรใช้การลงโทษอย่างสม่ำเสมอ มิใช่ด้วยอารมณ์ ถ้าเด็ก ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เด็กก็จะเติบโตขึ้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก ในสิ่งที่ตนเองต้องการที่จะทำ

4. ปัจจัยด้านสื่อ (ละครโทรทัศน์)

พัฒนาการของวัยรุ่น ชีวิตช่วงที่สำคัญที่สุด คือ ชีวิตในระยะวัยรุ่นเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต วัยนี้จะประสบความยุ่งยาก มีปัญหาต่างๆ และความลำบากในการปรับตัว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การ์ตูน โฆษณา ฯลฯ จะมีบทบาทและอิทธิพลต่อการค้นหา และพบตนเองของกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างมาก เพราะสื่อจะนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในวงกว้างแก่คนทุกวัย ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้สัมผัสสิ่งต่างๆ ในแง่มุมที่ไม่เหมาะสมตามวัยของตน จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเลียนแบบตัวละคร เช่น การคลั่งดารา การแต่งกาย หรือการพูดจากริยาทำทาง และที่สำคัญคือการส่งผลทางด้านจิตใจ เช่น ความรู้สึกชินชากับความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในสื่อละครโทรทัศน์ การอินกับตัวละครถึงขนาดบางครั้งอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในฉากนั้นๆ ซึ่งอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการซึมซับการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมของของตัวละคร นอกจากนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับชีวิตของกลุ่มตัวอย่างอีกปัจจัยหนึ่งคือ สื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอข่าวที่มีความรุนแรงจนเกินไป หรือการนำเสนอพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของกลุ่มบุคคล ดารา ซึ่งส่งผลกับสภาพจิตใจของนักเรียนหญิงโดยไม่รู้ตัว

เมื่อพิจารณาทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Bandura (1977) ที่มองว่าพฤติกรรมเป็นผลมาจากจากการได้รับแบบอย่างกระตุ้นสังคม ซึ่งจากการค้นคว้าแสดงให้เห็นความซับซ้อนของพฤติกรรมคือ เกิดจากการเลียนแบบ (Imitation) หรือเกิดจากการเรียนรู้จากตัวแบบจากการศึกษาพบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลในการเป็นตัวแบบทำให้ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากสามารถสร้างกระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attention Process) ให้กลุ่มตัวอย่างสามารถสังเกตลักษณะของตัวแบบโดยที่ตัวแบบที่สื่อแนะนำเสนอนั้นมีคุณสมบัติที่มีลักษณะเด่นชัดง่าย มีความดึงดูดความสนใจสูง จากนั้นกลุ่มตัวอย่างก็จะเกิดกระบวนการจดจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการรวบรวมพฤติกรรมของตัวแบบที่สังเกตได้ แล้วสร้างสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อให้จำพฤติกรรมนั้นๆ ได้ แม้จะเห็นตัวแบบเพียงชั่วระยะเวลาสั้น ซึ่งสัญลักษณ์อาจอยู่ในรูปของภาษาหรือมโนภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของตัวแบบ ส่งผลให้เกิดกระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่กลุ่มตัวอย่างได้คัดแปลงสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวแทนพฤติกรรมมาเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหลังจากได้สังเกตตัวแบบและมีการจดจำไว้

ซึ่งหมายความว่าสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อละครโทรทัศน์ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการเลียนแบบ และเกิดจากการเรียนรู้จากตัวแบบโดยการจำพฤติกรรมนั้นๆ ที่เห็นจากตัวแบบมาเป็นพฤติกรรมของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการแสดงออกของท่าทาง การเลียนแบบการแต่งกาย การเลียนแบบด้านวาจา หรือการส่งผลกระทบทางด้านจิตใจ เนื่องจากดูแล้วทำให้เกิดการจินตนาการ ความรุนแรง ไม่ได้เกิดอารมณ์ต่อต้าน และส่วนใหญ่จะเกิดอารมณ์ร่วมไปโดยอัตโนมัติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับชมสื่อละครโทรทัศน์แตกต่างกันไป ซึ่งส่งผลให้สื่อมวลชนมีอิทธิพลกับแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย

นอกจากนี้ Bandura (1977) ได้ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการมีตัวแบบและพัฒนาของความก้าวร้าว เขาได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กได้เฝ้าดูพฤติกรรมก้าวร้าวในตัวแบบชีวิตจริงหรือตัวแบบในภาพยนตร์ การ์ตูน เกมคอมพิวเตอร์ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากตัวแบบนั้น ผลที่คล้ายคลึงกันนี้จะพบในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและผู้ใหญ่ ซึ่งการเลียนแบบเป็นกระบวนการ การเรียนรู้ที่สำคัญที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมใหม่ Bandura กล่าวว่า เด็กสามารถเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ โดยผ่านการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และเลียนแบบเพื่อนำเอาพฤติกรรมนั้นมาเป็นของตน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการทำวิจัย

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหญิง และส่งผลให้นักเรียนหญิงแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงในสังคมนั้นเกิดจากทั้งปัจจัยต่างๆ เช่น เพื่อน โรงเรียน ครอบครัว (การอบรมเลี้ยงดู) และสื่อ เช่น ละครโทรทัศน์ คลิปวิดีโอ เป็นต้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้มีข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. การคบเพื่อน เนื่องจากการคบเพื่อนถือถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนที่เป็นอันธพาล การทำผิดกฎหมาย และการใช้สารเสพติด และที่สำคัญคือการที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมแก๊ง ดังนั้นจึงน่าจะมีการจัดกิจกรรมให้เด็กวัยรุ่นหญิงมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ หรือการทำงานจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่น เพื่อนวัยรุ่นหญิงได้มีการคบหาสมาคมกัน จึงมีแต่การทำกิจกรรมที่ดีร่วมกันแทนที่จะเป็นการคบกันเพื่อกระทำความก้าวร้าวหรือกระทำผิด

2. โรงเรียน ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะเริ่มแรก เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาต้องเริ่มจากการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น ให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปรับพฤติกรรมนักเรียนในห้องเรียน ลดการกลั่นแกล้งระหว่างนักเรียน ส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน และที่สำคัญน่าจะมีการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในโรงเรียน เช่น โครงการต่อต้านการรังแกกัน การจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับความโกรธ การแก้ปัญหาและการอยู่ร่วมกับคนอื่น

3. ครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้ความรุนแรงในกลุ่มตัวอย่างลดลง คือ การช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง กล่าวคือ ช่วยให้ครอบครัวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดี ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี พ่อแม่ไม่มีความขัดแย้งกันและควบคุมพฤติกรรมลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรมีการจัดฝึกอบรมบิดา มารดา ให้รู้จักการให้อภัยในสิ่งที่ลูกได้ทำผิดพลาดไป บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยมากขึ้น บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตที่ดีกับลูก ให้ความสำคัญอย่างใกล้ชิด และมารดาควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการเป็นกุลสตรี และที่สำคัญคือวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูก ควรเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รับฟังความคิดเห็นและร่วมแก้ไขปัญหากันไปด้วยกัน ไม่ใช่การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือตามใจจนมากเกินไป เพราะจะส่งผลทำให้ลูกพึ่งตนเองได้น้อยและควบคุมตนเองได้น้อยลง

4. สื่อมวลชน ต้องนำเสนอข่าวถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมของวัยรุ่น โดยมีเนื้อหาที่ส่งเสริมการปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมกับวัยรุ่น สื่อต้องไม่เสนอเนื้อหาที่เป็นเชิงกระตุ้นให้นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง การนำเสนอแบบเปรียบเทียบความคิดเห็นของวัยรุ่น หรือดาราแต่ละคนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดของวัยรุ่น ควรนำเสนอข่าวที่เป็นสารประโยชน์กับวัยรุ่น เช่น นำเสนอประเด็นตัวแบบที่ดีทั้งด้านการเรียน การประพฤติปฏิบัติตนด้วยค่านิยมรักนวลสงวนตัว และจากการวิจัยพบว่า ความรุนแรงที่ปรากฏในสื่อละครโทรทัศน์มีผลให้เกิดซึมซับความรุนแรงในกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นรัฐจะต้องมีมาตรการควบคุมความรุนแรงที่ปรากฏทางสื่อทั้งละครโทรทัศน์ วีดีโอเกมส์ และทางอินเทอร์เน็ตอย่างจริงจัง

5. สังคม ต้องช่วยกันสอดส่องดูแลภัยมืดที่มีต่อวัยรุ่นหญิง สังคมต้องแจ้งแหล่งอันตรายหรือไม่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่นหญิงให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สังคมต้องไม่ทอดทิ้งวัยรุ่นที่เคยทำผิดพลาด ต้องให้โอกาสในสังคมเหมือนคนปกติ และวัด ควรมีบทบาทในการส่งเสริม พัฒนาเยาวชน โดยมีโครงการต่างๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาด้านจิตใจของวัยรุ่น เช่น โครงการอบรมจิตใจของนักเรียน โดยวัดต่างๆ เป็นต้น

6. ภาครัฐ ควรมีการดำเนินการอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาความรุนแรงในวัยรุ่น การดำเนินงานสามารถเริ่มต้นได้ทันที ภาครัฐควรกำหนดทิศทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงในวัยรุ่นหญิง และหากจะแก้ปัญหาความรุนแรงในวัยรุ่นให้ได้ผลดี ก็ต้องมีมาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง เช่น การควบคุมอาวุธ การปราบปรามยาเสพติด การควบคุมการจำหน่ายสุรา ให้แก่วัยรุ่นอย่างจริงจัง

7. การป้องกันต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็ก เพราะความรุนแรงเป็นสิ่งที่ค่อยๆ สะสมมาตั้งแต่ในวัยเด็กเล็กแล้วมาแสดงออกในวัยรุ่น และกลุ่มตัวอย่างที่ก่อความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาทคดีนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ ควรจัดให้มีการสอนทักษะการควบคุมอารมณ์ในนักเรียนหญิง เพื่อให้ นักเรียนหญิงรู้จักการจัดการกับความขัดแย้งอย่างเหมาะสม

8. วัยรุ่นหญิงเองต้องรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อไม่ให้ตนเองตกเป็นเหยื่อต้องมีความเข้มแข็งที่จะปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่จะเข้ามาหาตนเอง ต้องรู้จักการคบเพื่อนที่ดี เรียนรู้การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เพื่อป้องกันการใช้ชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ และปัญหาการขายบริการทางเพศ เลิกคบเพื่อนที่ชักนำสิ่งไม่ดีเข้ามาหา และควรได้รับการส่งเสริมจริยธรรมให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงของสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงในนักเรียนหญิงยังมีน้อย จึงควรส่งเสริมให้มีการทำการวิจัยให้กว้างขวางมากขึ้น ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะช่วยในการพัฒนาแนวทางป้องกันและปรับให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ประเด็นสำคัญที่ควรหาคำตอบโดยงานวิจัย เช่น

- รูปแบบและสาเหตุของความรุนแรงในนักเรียนหญิง
- ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกัน
- ความรุนแรงในนักเรียนหญิง และลักษณะความรุนแรงในวัยต่างๆ และปัจจัยที่มีอิทธิพลในแต่ละวัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนาการสู่ความรุนแรง

- อิทธิพลของวัฒนธรรม และสภาพสังคมต่อความรุนแรงในนักเรียนหญิง

2. การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเท่านั้น ซึ่งน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมความก้าวร้าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหญิงในเขตพื้นที่อื่นๆ ด้วย เช่น พื้นที่ในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากสภาพสังคมที่แตกต่างกันน่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในนักเรียนหญิงแตกต่างกัน

3. ในการทำวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดมากมายทั้งทางด้านพฤติกรรมความรุนแรงและความก้าวร้าวที่ไม่สามารถปรากฏในตัวประชากรอย่างชัดเจน การหากลุ่มตัวอย่างจึงเป็นไปอย่างยากลำบาก ต้องผ่านการแนะนำจากคนที่รู้จัก และทุกอย่างขึ้นอยู่กับความยินยอมพร้อมใจของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้มีน้อย และเป็นนักเรียนหญิงจากสถาบันเดียวเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยจึงไม่ครอบคลุมถึงนักเรียนทั้งหมด ดังนั้นจึงควรมีการศึกษานักเรียนหญิงในสถาบันอื่นหรือจังหวัดอื่นด้วย และควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องระยะยาวเพื่อดูพัฒนาการของความรุนแรง ซึ่งข้อมูลที่ได้ อาจแตกต่างกันออกไป

4. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง ในวัยอื่นด้วย เช่น วัยเด็กตอนต้น วัยเด็กตอนกลาง วัยเด็กตอนปลาย เพื่อให้ทราบว่าได้ผลแตกต่างกันอย่างไร

5. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียนชายที่ใช้ความรุนแรงด้วย เพื่อให้ทราบว่าได้ผลแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

6. การรวบรวมข้อมูลนอกจากจะให้เด็กนักเรียนเป็นผู้ตอบแล้วควรให้ บิดา มารดา เพื่อน อาจารย์ เป็นผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วยเพื่อการเปรียบเทียบข้อมูลหลายๆ ด้าน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กลุ่มงานจิตเวชโรงพยาบาลลำปาง. 2545. เด็กก้าวร้าว (Online).

<http://ha.lph.go.th/webboard3/303.html>, 15 กันยายน 2553.

กองทุนสงเคราะห์. 2539. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กในสถานศึกษากรุงเทพมหานคร. สำนักสวัสดิการสังคม, กรุงเทพมหานคร.

กาญจนา แก้วเทพ. 2536. มายาพิโนะ: การเมืองทางเพศของละครโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เจนเดอร์เพรส.

กาญจนา แก้วเทพ. 2545. สื่อบันเทิง: อำนาจแห่งความไร้สาระ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ออก อะแบ้ท์ พรินท์.

กุญชร คำชาย. 2542. จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

ขจิรัตน์ หินสุวรรณ. 2542. การวิเคราะห์การเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน: บทเรียนจากงานของสมสุข กัลย์จาฤก. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขวัญเรือน กิตติวัฒน์. 2531. แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสาร ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาพลศาสตร์ของการสื่อสาร (หน่วยที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

คมชัดลึก. 2551. กรุงเทพมหานคร: 30 พฤษภาคม 2551. หน้า 1

จำรอง เงินดี. 2550. เอกสารคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ใจทิพย์ พวงทอง. 2540. การศึกษาความสอดคล้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชนมน สุวงศ์. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชูดภา ปุณณะหิตานนท์. 2541. การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการรับฟังรายการ เรดิโอโนพรีอบเบลิม สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คลื่นความถี่ เอฟ. เอ็ม 88.0 เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐพงศ์ กระจำ. 2545. การเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศแบบรักร่วมเพศชายของเยาวชนที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ดวงใจ สมานสิน. 2539. การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนประถมศึกษาระหว่างผู้ที่เล่นและไม่เล่นวิดีโอเกม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคหกรรมศาสตรศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คุณุณี โยเหลา. 2535. รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยวิธีเบต้า. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ทะนงค์ สุขเกษม. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การปฏิบัติตัวของเพื่อน และสื่อ กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิวา วงศ์ธนาภา. 2538. เงื่อนไ้ทางสังคมที่มีผลต่อปรากฏการณ์การก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ : ศึกษากรณีโรงเรียนอาชีวะแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขารัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไ้ไทยรัฐ. 2548. กรุงเทพมหานคร: 11 มิถุนายน 2548. หน้า 1.

ธีระพร อูวรรณโณ. 2529. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิษณิน อินทรทูต. 2545. อิทธิพลตัวละครโทรทัศน์ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศกับทัศนคติการเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในโรงเรียนสตรีสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นันทิพา วาริระนิช. 2543. ความสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมกับตัวแสดงในละครโทรทัศน์ไทย. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพมาศ ชีระเวคิน. 2539. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นพมาศ อุ้งพระ. 2545. สังคมประกิตและพัฒนการของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นภาพรณ อัจฉริยกุล. 2531. การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์. ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาพลศาสตร์ของการสื่อสาร (หน่วยที่ 11). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

บำรุง สุขพรรณ. 2552. วิทยุโทรทัศน์ในประเทศไทย กฎหมายและระเบียบว่าด้วยวิทยุโทรทัศน์ปี 2498-2522. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปัทมาภรณ์ สุขสมโสด. 2551. **ละครโทรทัศน์ที่มีผลต่อการเลียนแบบของเด็กวัยรุ่นตอนต้น.**
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปนัดดา พังงา. 2537. **ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู นิสัยในการเรียนและแบบการคิดของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
การศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประณต แก้วนิม. 2549. **จิตวิทยาวัยรุ่น.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประมะ สตะเวทิน. 2541. **การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี.** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสพสุข บุญเดช. 2543. **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว.**
พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.

ประไพรัตน์ วีระพงศ์เศรษฐ์. 2542. **พฤติกรรมก้าวร้าวในรายการประเภทละครและภาพยนตร์ทาง
โทรทัศน์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสาร
และการพัฒนา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ผดุง อารยะวิญญู. 2542. **เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไร่ไทยเพรส
จำกัด.

พงษ์เดช ศรีเล็กดี. 2543. **การรับรู้และทัศนคติต่อบทบาทของนักแสดงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทาง
เพศในละครโทรทัศน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร.**
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

พรทิพย์ ยุกตานนท์. 2541. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม การบรรลุลูกตามขั้นพัฒนาการและพฤติกรรมพลเมืองดีของวัยเด็กตอนกลางในภาคใต้. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการพัฒนาร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. 2547. จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์. 2528. จิตวิทยาสังคมร่วมสมัย. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์สยามศึกษาจำกัด.

พีระ จิระโสภณ. 2532. องค์ประกอบและกระบวนการสื่อสารในเอกสารการสอนชุดวิชาหลัก ทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8, หน้า 191-192. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มนัสวินี จันทะเลิศ. 2548. รายงานการศึกษาเรื่องสื่อมวลชนเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ 2 เรื่อง อิทธิพลและผลกระทบของสื่อมวลชนต่อเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร:โครงการยุทธศาสตร์สื่อเด็ก.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด.

รุ่งรวี รัตนดำรงอักษร. 2540. ภูมิหลังทางครอบครัว กระบวนการสังคมกรณีการเปิดรับรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดีเชิงสืบสวน ของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วนิดา พุ่มพา. 2547. แนวโน้มการเลียนแบบโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ของนักเรียนวัยรุ่นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิจิต เฟื้อกนอก. 2536. “ความก้าวร้าวในการเล่นกีฬา” วารสารศึกษาศาสตร์ 16(2): 49-52.

วิภา อุดมฉันท. 2538. การผลิตสื่อโทรทัศน์และวีดิทัศน์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วุฒิสักดิ์ แต่งเหลือง. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารใน
ครอบครัว และความก้าวร้าวของเยาวชนชาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัชรพันธ์ ประดิษฐ์พงษ์. 2549. การศึกษาการก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียน ใน
เขตพื้นที่ที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 7. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารงานยุติธรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมคิด ศรัทธาสมบุญ. 2543. อิทธิพลของมิวสิกวิดีโอในฐานะโฆษณาแฝงที่มีต่อทัศนคติและ
พฤติกรรมของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการโฆษณา,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมฤทัย กล่อมน้อย. 2547. พฤติกรรมการเปิดรับชมและการเลียนแบบสื่อละครโทรทัศน์หลังข่าว
ภาคค่ำ ช่อง 7 ของกลุ่มวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหา
บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. 2546. จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทห้างหุ้นส่วนจำกัดเม็ดทรายพรินติ้ง.

สุกัญญา ติระวนิช และ นันทริกา คุ่มไพบโรจน์. 2528. อิทธิพลของสื่อต่อเด็กในกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

สุชา จันทรเฒ. 2542. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.

- สุปใจ วงศ์ษา. 2548. ความคิดเห็นของพนักงานท่าอากาศยานกรุงเทพที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง องค์การ: ศึกษากรณีเฉพาะสายงานท่าอากาศยานกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุธีรา น้าเอี่ยม. 2534. การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพันธุ์ บุญนาค. 2546. พฤติกรรมการเปิดรับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำของเด็กในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวารสารศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริไชย หงส์สงวนศรี และ นางพาง ลิมสุวรรณ. Aggression and violence in adolescents (Online). http://www.rcpsycht.org/cap/detail_article.php?news_id=52, 10 มกราคม 2554.
- ศิริวรรณ ปุ่นคอน. 2547. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2539. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร: หอมชาวบ้าน.
- หรรษา แก้วพลบูรณ์. 2541. ผลของการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุช รุธีรัมย์. 2542. อิทธิพลของปัจจัยทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อรนุช เลิศจรยรักษ์. 2541. **หลักการเขียนบทโทรทัศน์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัญรา สุขารมณ. 2542. “EQ กับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก.” **วารสารพฤติกรรมศาสตร์** 5 (1): 1-3.

Bandura, A. 1977. **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall.

Elliott, D. S. and S. Menard. 1996. **Delinquent friends and delinquent behavior: Temporal and developmental patterns**. In: Hawkins J. David., editor. *Delinquency and crime: Current theories*. Cambridge criminology series. Cambridge University Press; New York:

Faw, T. and B.S. Gay. 1989. **Child Psychology**. New York: McGraw – Hill. Publishing Company.

Hurlock, E. B. 1974. **Personality Development**. New York: McGraw-Hill.

Lipsey, M. W. and J.H. Derzon. 1998. **Predictors of violent or serious delinquency in adolescence and early adulthood: A synthesis of longitudinal research**. In **Serious and Violent Juvenile Offenders: Risk Factors and Successful Interventions**, edited R. Loeber and D.P. Farrington. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Merill, C. J. and R. L. Lowenstein. 1971. **Media, messages, and man : new perspectives in communication**. New York: David McKay Company.

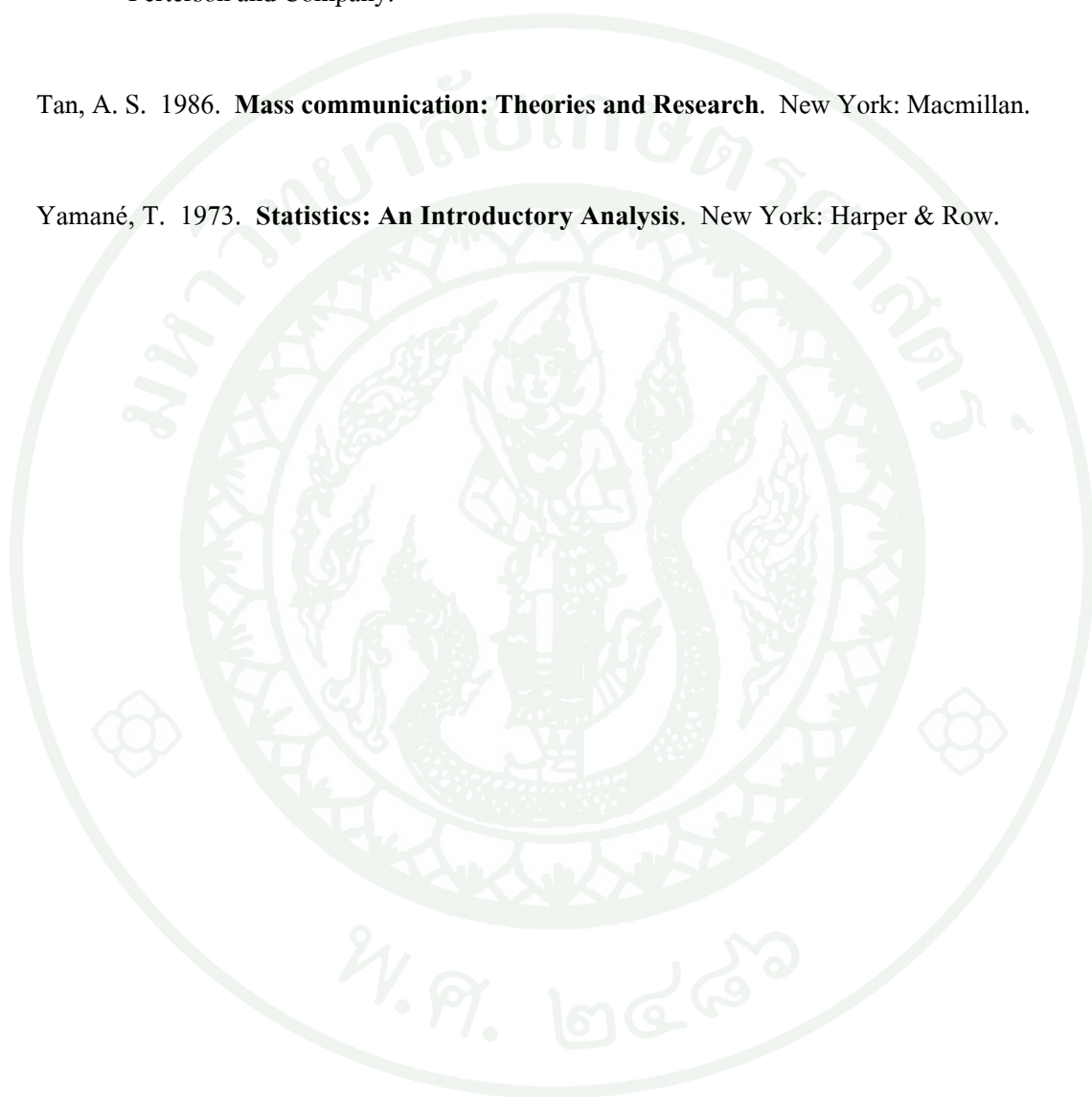
Rainey, G. and E. Jon. 2000. **“The role of shame and TV violence exposures in the aggressive behavior of children”**. (Online)
<http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/9971852>, November 20, 2011.

Schramm, W. 1973. **Channel and audience in handbook of communication**. Chicago: Rencelly College Publishing.

Sears, R. R., E. F. Maccoby, and H. Lewin. 1957. **Patterns of Child Rearing**. New York: Row, Perterson and Company.

Tan, A. S. 1986. **Mass communication: Theories and Research**. New York: Macmillan.

Yamané, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมความก้าวร้าวของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนหญิงที่ใช้ความรุนแรง

ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 3 การแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1. ชื่อ.....
2. อายุ.....
3. รายได้ของตนเองต่อเดือน.....
4. ได้รับเงินจาก.....
5. สถานภาพของบิดามารดา.....
6. ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ.....
7. จำนวนพี่น้อง (รวมตัวนักเรียน).....
8. อาชีพบิดา มารดา.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต

1. ด้านอิทธิพลจากสื่อ

- ชอบดูละครหรือไม่
- ชอบดูละครแนวไหนมากที่สุด
- เวลาดูละครที่มีเนื้อหาการใช้ความรุนแรงน้องรู้สึกอย่างไร คิดว่าเกิดพฤติกรรมเลียนแบบหรือไม่
- คิดอย่างไรกับข่าว ละครที่มีทะเลาะวิวาทตบตีกัน

- คลิปวิดีโอที่ทำร้ายร่างกายกันตบตีกันระหว่างวัยรุ่นหญิงนั้นน้องเคยเห็นหรือไม่ รู้สึกอย่างไร และน้องเคยถ่ายคลิปหรือไม่

2. ด้านการอบรมเลี้ยงดู

- คิดว่าพ่อแม่มีวิธีการเลี้ยงดูแบบไหน
- พ่อกับแม่เข้มงวดหรือเปล่า
- ใครมีอิทธิพลกับเรามากที่สุดตอนที่อยู่บ้าน
- พ่อกับแม่เป็นอย่างไร เคยทะเลาะกันหรือเปล่า และทำอย่างไรเมื่อพ่อแม่ทะเลาะกัน
- เคยทะเลาะกับพ่อแม่หรือเปล่า เรื่องอะไร และทำอย่างไรเมื่อทะเลาะกับพ่อแม่
- ตอนนี้คิดว่าตัวเองมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆมากขนาดไหน

3. ด้านการคบเพื่อน

- มีวิธีการเลือกคบเพื่อนอย่างไร
- หลังเลิกเรียนทำอะไรกับเพื่อนบ้าง
- เคยคบเพื่อนไม่ดีบ้างไหม
- เพื่อนมีอิทธิพลต่อเราอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 วิธีชีวิตของนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

- ให้น้องเล่าถึงวิถีชีวิตและจุดเริ่มต้นของการแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากอะไร เพราะเหตุใด

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวสาวิกา สามารถ

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 21 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2529

สถานที่เกิด

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

